

2 CÁC VUA

2 Kings

Mục-dịch: Để chứng-minh tai vạ chờ đợi tất cả những người không chịu lập Đức Chúa TRỜI làm Đấng lãnh-đạo thật-sự của mình

Người viết: Vô danh. Có thể Giê-rê-mi hay một nhóm những đấng tiên-tri.

Ngày viết: Trong khoảng thời gian từ 627 TC (Trước Christ giáng-sinh) đến 560 TC

Bối-cảnh: Đất nước trước kia thống-nhất nay đã bị phân-chia thành 2 vương-quốc, Y-sơ-ra-ên và Giu-đa, trên một thể-kỳ.

Câu gốc: ‘Tuy thế, Đức GIA-VÊ đã luôn cảnh-cáo Y-sơ-ra-ên và Giu-đa qua tất cả các tiên-tri của Ngài và mỗi vị tiên-kiến, phán: "Hãy quay bỏ các đường-lối xấu-xa của các ngươi mà giữ các điều-răn của Ta, các quy-chế của Ta, theo tất cả luật-pháp mà Ta đã truyền cho tổ-phụ các ngươi, mà Ta đã gửi đến các ngươi qua các tôi-tớ của Ta, các đấng tiên-tri." ¹⁴Vậy mà họ không nghe, nhưng làm cớ của họ cứng lại như cổ của tổ-phụ họ, những kẻ đã không tin GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của mình.’ (17.13-17.14)

Nhân-vật chính: Ê-li-gia, Ê-li-sê, Na-a-man, Giê-sa-bên, Giê-hu, Giô-ách, Ê-xê-chia, San-chê-ríp, Ê-sai, Ma-na-se, Giô-si-a, Giê-hô-gia-kim, Sê-đê-kia, Nê-bu-cát-nét-sa.

Ý chính: Dòng sông chảy nhanh cuốn theo những chiếc ghe lán rác-rên cùng những cành cây rơi rớt trên mặt sông để đưa ra biển cả. Trong lúc đó, đó là mùa để những con cá chép cố-gắng lội ngược dòng để đi tìm nơi sanh-sản cho thế-hệ cá chép sau.

Dòng sông xã-hội cũng chảy nhanh cuốn-cuộn, lôi cuốn mọi cảnh-huống của mọi người đi theo. Thật dễ để mọi người bị cuốn theo con sông xã-hội. Nhưng Đức Chúa TRỜI gọi chúng ta, con cái của Ngài, lội ngược chiều lôi cuốn của loài người trong thế-gian. Đó là lối không dễ, chúng ta có thể đơn-độc, nhưng đó là lối đi đúng.

Trong sách Các Vua, chúng ta đọc về những người cai-trị độc-ác, thờ hình-tượng lung tung, quân-chúng tự-mãn. Bất chấp áp-lực thích-hợp bỏ Chúa để phục-vụ chính mình, một thiểu số những người được chọn đi ngược chiều. Hướng về Đức Chúa TRỜI, các đấng tiên-tri tại Bê-tên và các đấng tiên-tri khác cùng với 2 vị vua công-chính nổi lên lời của Đức Chúa TRỜI và đứng vững-vàng. Chúng ta hãy nắm giữ cho được sức mạnh và quyền-năng của Ê-li-gia và Ê-li-sê, sự tin-quyết phó-thác của Ê-xê-chia, và Giô-si-a, và hãy quyết-tâm làm một người lội ngược dòng sông xã-hội!

Sách 2 Các Vua tiếp-tục lịch-sử của Y-sơ-ra-ên, ở giữa cái chết của Đa-vít và cái chết của quốc-gia ấy. Quốc-gia Y-sơ-ra-ên đã bị chia thành hai, và hai vương-quốc bắt đầu rơi vào việc thờ-lạy hình-tượng và đôi-bại hướng đến sự sụp-đổ và vào vòng lưu-đày.

Sách 1 và 2 Các Vua ghi chép những chuyện của 19 vị vua của Y-sơ-ra-ên, vương-quốc phía bắc và 21 vị vua của Giu-đa, vương-quốc phía nam.

Trong 130 năm, Y-sơ-ra-ên chịu đựng sự nổi tiếp của những người cai-trị độc-ác cho đến khi bị Sanh-ma-na-sa của A-si-ri chinh-phục và dẫn đi đày vào năm 722 TC (17.6). Trong tất cả những vị vua của cả hai miền nam và bắc, chỉ có 2—Ê-xê-chia và Giô-si-a—được xem là tốt. Bởi vì họ vâng lời Đức Chúa TRỜI và có các cuộc phục-hưng thuộc-linh trong triều-đại của họ, Giu-đa được đứng thêm 136 năm cho đến khi rơi vào tay của Nê-bu-cát-nét-sa và dân Ba-by-lôn vào năm 586 TC.

Suốt thời-gian đen tối này, Thánh-Kinh nói đến 30 đấng tiên-tri công-bố thông-điệp của Đức Chúa TRỜI cho dân-chúng và các nhà lãnh-đạo biết rõ. Đáng để ý nhất trong những người không sợ loài người của Đức Chúa TRỜI là Ê-li-gia và Ê-li-sê. Khi chức-vụ của Ê-li-gia sắp hết, Ê-li-sê xin quyền-năng tiên-tri gấp đôi quyền-năng của vị cố-vấn đầy kinh-nghiệm khải-ái của mình (2.9). Ngay kể đó, Ê-li-gia được cất lên trời trong một cơn gió lốc (2.11), Ê-li-sê thành xướng-ngôn-viên của Đức Chúa TRỜI nói cho vương-quốc miền bắc biết rõ ý muốn của Ngài. Cuộc đời của Ê-li-sê đầy những dấu lạ, các lời tuyên-bố, những lời cảnh-cáo, và các phép lạ. Bốn điều trong những cái đáng để ý nhất là dầu ô-li-ve luôn cháy (4.1-4.7), việc chữa lành bệnh cho con trai của bà người Su-nem (4.84-4.37), việc chữa lành bệnh phung của Na-a-man (5.1-5.27), và cái đầu lưỡi rìu (6.1-6.7).

Ngay cả giữa các tình huống dữ-tợn, Đức Chúa TRỜI vẫn có một thiểu số những người trung-tin thuộc Ngài, phần còn sống sót của Ngài (19.31). Ngài đòi hỏi những người can-đảm tuyên-bố lẽ thật của Ngài.

Ghi chú: Trong Thánh Kinh nguyên ngữ Hê-bo-ơ, hai sách 1 Các Vua và 2 Các Vua là một sách Các Vua, nhưng Thánh Kinh phiên-bản Hy-ngữ—bản Bảy Mươi—chia sách Các Vua thành hai sách.

A. VƯƠNG-QUỐC BỊ PHÂN CHIA (1.1-17.41)

Sự xung-đột của vua A-cha-xia với Ê-li-gia (1.1-1.16)

1 ¹Bây giờ Mô-áp nổi-loạn chống lại Y-so-ra-ên sau cái chết của A-háp. ²Và A-cha-xia té xuyên qua lưới mắt cáo nơi phòng trên lầu của người tại Sa-ma-ri, và phát bệnh. Vì vậy người phái các sứ-giã đi và nói với họ: "Hãy đi, cầu-vấn Ba-anh-Xê-bụt, thần của Êc-rôn, xem ta được phục-hồi từ cơn bệnh này chăng?" ³Nhưng vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ phán cùng Ê-li-gia người Thi-sê-be: "Chỗi dậy, đi lên gặp các sứ-giã của vua Sa-ma-ri và nói với chúng: 'Có phải vì không có Đức Chúa TRỜI⁽¹⁾ trong Y-so-ra-ên, nên các người sắp đi cầu-vấn Ba-anh-Xê-bụt, thần của Êc-rôn ư?' ⁴Bởi vậy, bây giờ Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Người sẽ không xuống từ cái giường mà người đã đi lên, nhưng chắc-chắn người sẽ chết⁽²⁾.'" Rồi Ê-li-gia ra đi.

⁵Khi các sứ-giã trở lại với vua, người hỏi họ: "Tại sao các người trở về?" ⁶Và họ thưa với người: "Một người đàn-ông nọ đi lên gặp chúng tôi và nói với chúng tôi: 'Hãy đi, trở lại với nhà vua là người đã sai các người đi và thưa với người: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Có phải vì không có Đức Chúa TRỜI trong Y-so-ra-ên, nên người sai đi cầu-vấn Ba-anh-Xê-bụt, thần của Êc-rôn ư? Bởi vậy người sẽ không xuống từ cái giường mà người đã đi lên, nhưng chắc-chắn sẽ chết.'" ⁷Và vua hỏi họ: "Đứa đã đi lên gặp các người và đã nói các lời ấy với các người là hạng người gì?" ⁸Và họ trả lời vua: "Là một người râu tóc rậm rạp thất lưng bằng dây nịt da." Và vua nói: "Ấy là Ê-li-gia người Thi-sê-be."

⁹Đoạn nhà vua sai một chỉ huy trưởng 50 lính cùng với 50 lính của hắn tới ông. Và hắn đi lên tới ông, và kia, ông đang ngồi trên đỉnh đồi. Và hắn nói với ông: "Hỡi người của Đức Chúa TRỜI, nhà vua phán: 'Đi xuống.'" ¹⁰Và Ê-li-gia trả lời và nói với vị chỉ huy trưởng 50 lính: "Nếu ta là người của Đức Chúa TRỜI, thì lửa hãy giáng xuống từ trời và thiêu-nuốt người và 50 lính của người." Thế thì lửa giáng xuống từ trời và thiêu-nuốt hắn và 50 lính của hắn. ¹¹Vì vậy vua lại sai một chỉ huy trưởng 50 lính khác cùng với 50 lính của hắn tới ông. Và hắn trả lời và nói với ông: "Hỡi người của Đức Chúa TRỜI, nhà vua phán như vậy: 'Đi xuống nhanh lên.'" ¹²Và Ê-li-gia trả lời và nói với chúng: "Nếu ta là người của Đức Chúa TRỜI, thì lửa hãy giáng xuống từ trời và thiêu-nuốt người và 50 lính của người." Thế thì lửa của Đức Chúa TRỜI giáng xuống từ trời và thiêu-nuốt hắn và 50 lính của hắn. ¹³Vì vậy vua lại sai đi một chỉ huy trưởng 50 lính thứ ba cùng với 50 lính của hắn. Khi vị chỉ huy trưởng 50 lính thứ ba đi lên, hắn đến và quì gối trước mặt Ê-li-gia, van-xin ông, và thưa cùng ông: "Hỡi người của Đức Chúa TRỜI, xin vui lòng để cho sinh-mạng của tôi và sinh-mạng của 50 người đầy-tớ này của ông được xem là quý giá trong cái nhìn của ông. ¹⁴Kia, lửa đã giáng xuống từ trời và đã thiêu-nuốt 2 chỉ huy trưởng đầu tiên với những 50 lính của họ; nhưng bây giờ xin để cho hồn tôi được xem là quý giá trong cái nhìn của ông."

¹hay: không có Thần nào

²nghĩa là: sẽ không lành, rồi chết

A. THE DIVIDED KINGDOM (1.1-17.41)

King Ahaziah's conflict with Elijah (1.1-1.16)

1 ¹Now Moab rebelled against Israel after the death of Ahab. ²And Ahaziah fell through the lattice in his upper chamber which was in Samaria, and became ill. So he sent messengers and said to them, "Go, inquire of Baal-zebub, the god of Ekron, whether I shall recover from this sickness." ³But the angel of YHWH said to Elijah the Tishbite, "Arise, go up to meet the messengers of the king of Samaria and say to them, 'Is it because there is no God in Israel that you are going to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron?' ⁴Now therefore thus says YHWH, 'You shall not come down from the bed where you have gone up, but you shall surely die.'" Then Elijah departed.

⁵When the messengers returned to him he said to them, "Why have you returned?" ⁶And they said to him, "A man came up to meet us and said to us, 'Go, return to the king who sent you and say to him, "Thus says YHWH, 'Is it because there is no God in Israel that you are sending to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron? Therefore you shall not come down from the bed where you have gone up, but shall surely die.'" ⁷And he said to them, "What kind of man was he who came up to meet you and spoke these words to you?" ⁸And they answered him, "He was a hairy man with a leather girdle bound about his loins." And he said, "It is Elijah the Tishbite."

⁹Then the king sent to him a captain of fifty with his fifty. And he went up to him, and behold, he was sitting on the top of the hill. And he said to him, "O man of God, the king says, 'Come down.'" ¹⁰And Elijah answered and said to the captain of fifty, "If I am a man of God, let fire come down from heaven and consume you and your fifty." Then fire came down from heaven and consumed him and his fifty. ¹¹So he again sent to him another captain of fifty with his fifty. And he answered and said to him, "O man of God, thus says the king, 'Come down quickly.'" ¹²And Elijah answered and said to them, "If I am a man of God, let fire come down from heaven and consume you and your fifty." Then the fire of God came down from heaven and consumed him and his fifty. ¹³So he again sent the captain of a third fifty with his fifty. When the third captain of fifty went up, he came and bowed down on his knees before Elijah, and begged him and said to him, "O man of God, please let my life and the lives of these fifty servants of yours be precious in your sight. ¹⁴Behold fire came down from heaven, and consumed the first two captains of fifty with their fifties; but now let my life be precious in your sight."

2 Kings 1.15-2.10

¹⁵And the angel of YHWH said to Elijah, "Go down with him; do not be afraid of him." So he arose and went down with him to the king. ¹⁶Then he said to him, "Thus says YHWH, 'Because you have sent messengers to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron—is it because there is no God in Israel to inquire of His word?—therefore you shall not come down from the bed where you have gone up, but shall surely die.'"

Jehoram reigns over Israel (1.17-1.18)

¹⁷So Ahaziah died according to the word of YHWH which Elijah had spoken. And because he had no son, Jehoram became king in his place in the second year of Jehoram the son of Jehoshaphat, king of Judah. ¹⁸Now the rest of the acts of Ahaziah which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

1. Elisha's ministry (2.1-8.15)

God takes Elijah to heaven (2.1-2.13)

2 ¹And it came about when YHWH was about to take up Elijah by a whirlwind to heaven, that Elijah went with Elisha from Gilgal. ²And Elijah said to Elisha, "Stay here please, for YHWH has sent me as far as Bethel." But Elisha said, "As YHWH lives and as your soul lives, I will not leave you." So they went down to Bethel. ³Then the sons of the prophets who were at Bethel came out to Elisha and said to him, "Do you know that YHWH will take away your master from over your head today?" And he said, "Yes, I know; be still."

⁴And Elijah said to him, "Elisha, please stay here, for YHWH has sent me to Jericho." But he said, "As YHWH lives, and as your soul lives, I will not leave you." So they came to Jericho. ⁵And the sons of the prophets who were at Jericho approached Elisha and said to him, "Do you know that YHWH will take away your master from over your head today?" And he answered, "Yes, I know; be still."

⁶Then Elijah said to him, "Please stay here, for YHWH has sent me to the Jordan." And he said, "As YHWH lives and as your soul lives I will not leave you." So the two of them went on. ⁷Now fifty men of the sons of the prophets went and stood opposite them at a distance, while the two of them stood by the Jordan. ⁸And Elijah took his mantle and folded it together and struck the waters, and they were divided here and there, so that the two of them crossed over on dry ground.

⁹Now it came about when they had crossed over, that Elijah said to Elisha, "Ask what I shall do for you before I am taken from you." And Elisha said, "Please, let a double portion of your spirit be upon me." ¹⁰And he said, "You have asked a hard thing, *Nevertheless*, if you see me when I am taken from you, it shall be so for you; but if not, it shall not be so."

2 Các vua 1.15-2.10

¹⁵Và vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ phán cùng Ê-li-gia: "Hãy đi xuống với nó, đừng sợ nó." Vì vậy ông chỗi dậy và đi xuống với hắn tới nhà vua. ¹⁶Rồi ông nói với vua: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Bởi vì ngươi đã sai các sứ-giã đi cầu-vấn Ba-anh-Xê-bút, thần của Êc-rôn—có phải vì không có Đức Chúa TRỜI^o trong Y-so-ra-ên để cầu-vấn lời Ngài?—bởi vậy, ngươi sẽ không đi xuống từ cái giường mà ngươi đã đi lên, nhưng chắc-chắn sẽ chết.'"

Giô-ram trị-vì Y-so-ra-ên (1.17-1.18)

¹⁷Thế là A-cha-xia chết theo lời của Đức GIA-VÊ mà Ê-li-gia đã nói. Và vì người không có con trai, Giô-ram thành vua trong chỗ của người trong năm thứ hai của Giô-ram con trai của Giô-sa-phát, vua Giu-đa. ¹⁸Bây giờ phần còn lại của công việc của A-cha-xia mà người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Y-so-ra-ên sao?

1. Công việc của Ê-li-sê (2.1-8.15)

Đức Chúa TRỜI cất Ê-li-gia lên trời (2.1-2.13)

2 ¹Và xảy ra khi Đức GIA-VÊ sắp cất Ê-li-gia bằng gió lốc lên trời, Ê-li-gia đi với Ê-li-sê từ Ghinh-ganh. ²Và Ê-li-gia nói với Ê-li-sê: "Xin ở lại đây, vì Đức GIA-VÊ đã sai ta đi xa tận Bê-tên." Nhưng Ê-li-sê nói: "Nhu Đức GIA-VÊ sống và như hồn thầy sống, tôi sẽ không lia khỏi thầy." Vì vậy họ cùng đi xuống Bê-tên. ³Lúc đó những người con trai của các tiên-tri tại Bê-tên đi ra đến cùng Ê-li-sê và nói với người: "Anh có biết Đức GIA-VÊ sẽ cất thầy anh đi từ trên đầu anh hôm nay chăng?" Và người nói: "Vâng tôi biết; hãy im-lặng."

⁴Và Ê-li-gia nói với người: "Ê-li-sê, xin ở lại đây, vì Đức GIA-VÊ đã sai ta đi đến Giê-ri-cô." Nhưng người nói: "Nhu Đức GIA-VÊ sống và như hồn thầy sống, tôi sẽ không lia khỏi thầy." Vì vậy họ đi đến Giê-ri-cô. ⁵Và những người con trai của các tiên-tri tại Giê-ri-cô đến gần Ê-li-sê và nói với người: "Anh có biết rằng Đức GIA-VÊ sẽ cất thầy anh đi khỏi ở trên đầu anh hôm nay chăng?" Và người trả lời: "Vâng tôi biết; hãy im-lặng."

⁶Đoạn Ê-li-gia nói với người: "Xin ở lại đây, vì Đức GIA-VÊ đã sai ta đi đến sông Giô-đanh." Và người nói: "Nhu Đức GIA-VÊ sống và như hồn thầy sống, tôi sẽ không lia khỏi thầy." Vì vậy cả 2 người lại cứ đi. ⁷Bấy giờ có 50 người trong số những người con trai của các tiên-tri đi và đứng đối diện với họ ở một khoảng cách xa, trong khi 2 người đứng bên sông Giô-đanh. ⁸Và Ê-li-gia lấy áo tơi của mình và cuốn nó lại rồi đập trên nước; và nước bị chia ra bên này và bên kia, ngõ hầu 2 người đi ngang qua trên đất khô.

⁹Bấy giờ, xảy ra khi họ đã đi qua rồi, thì Ê-li-gia nói với Ê-li-sê: "Hãy xin điều ta sẽ làm cho ngươi trước khi ta được cất đi khỏi ngươi." Và Ê-li-sê nói: "Xin gấp đôi linh của thầy ở trên tôi." ¹⁰Và ông nói: "Ngươi đã xin một điều khó. *Tuy nhiên*, nếu ngươi thấy ta khi ta được cất đi khỏi ngươi, thì nó sẽ là vậy cho ngươi; nhưng nếu không, thì nó sẽ không phải là vậy."

2 Các vua 2.11-3.1

¹¹Rồi xảy ra khi họ vừa đi với nhau vừa nói chuyện, thì kia, ở đó xuất-hiện một cỗ xe bằng lửa và những con ngựa bằng lửa phân-rẽ 2 người. Và Ê-li-gia đi lên bằng con gió lốc lên trời. ¹²Và Ê-li-sê thấy và la lớn lên: "Cha tôi, cha tôi, cỗ xe của Y-so-ra-ên và các kỵ-binh của nó!" Và người không còn thấy ông nữa. Khi ấy, người nắm lấy quần-áo của người mà xé chúng thành hai mảnh. ¹³Người cũng nhặt cái áo toi của Ê-li-gia đã rơi xuống từ ông, rồi trở lại và đứng bên bờ sông Giô-đanh.

Ê-li-sê nói-tiếp Ê-li-gia (2.14-2.18)

¹⁴Và người lấy cái áo toi của Ê-li-gia đã rơi xuống từ ông và đập nước và nói: "GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Ê-li-gia ở đâu?" Và khi người cũng đã đập nước, nước chia ra bên này và bên kia; và Ê-li-sê đi ngang qua.

¹⁵Bấy giờ, khi những người con trai của các tiên-tri tại Giê-ri-cô, đối diện với người, thấy người, họ nói: "Linh của Ê-li-gia ngự trên Ê-li-sê." Và họ đến gặp người và sấp mình xuống tới mặt đất trước mặt người. ¹⁶Và họ nói với người: "Này, bây giờ những kẻ tội-tử của thầy đang có 50 người đàn-ông mạnh-mẽ, xin cho họ đi và tìm chủ của thầy; e rằng Linh Đức GIA-VÊ đã cất ông lên, và ném ông trên một cái núi nào đó hay vào trong một thung-lũng nào đó." Và người nói: "Các người không được sai người đi." ¹⁷Nhưng khi họ nài-nỉ người cho đến khi người ngưng, người nói: "Sai người đi." Vì vậy họ sai 50 người đi; và họ tìm kiếm 3 ngày, nhưng chẳng tìm được ông. ¹⁸Và họ trở lại cùng người trong khi người đang ở tại Giê-ri-cô; và người nói với họ: "Chẳng phải ta đã nói với các người 'Chớ đi' hay sao?"

Ê-li-sê thanh-tẩy nước (2.19-2.22)

¹⁹Lúc đó, các người trong thành nói với Ê-li-sê: "Kìa, bây giờ, tình-hình thành này dễ chịu, như chúa của tôi thấy; nhưng nước thì xấu, và đất thì gây ra sự cằn cỗi." ²⁰Và người nói: "Đem cho ta một cái bình mới, và để muối trong đó." Thế là họ đem cho người. ²¹Rồi người đi ra đến suối nước, quăng muối vào trong nó và nói: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Ta đã chữa lành nước này; sẽ không có sự chết hay sự cằn cỗi từ đó nữa.'" ²²Thế là nước ấy đã được chữa lành cho đến ngày này, theo lời của Ê-li-sê mà người đã nói.

Ê-li-sê bị chế-giễu (2.23-2.25)

²³Đoạn người từ đó đi lên đến Bê-tên; và khi người đang đi lên theo con đường ấy, có những thằng nhỏ đi ra từ thành, chế-giễu người, và nói với người: "Hãy đi lên, bớ lão hói đầu; hãy đi lên, bớ lão hói đầu!" ²⁴Khi người ngó đằng sau mình và thấy chúng, người rủa-sả chúng nhân danh Đức GIA-VÊ. Lúc đó, có 2 con gấu cái đi ra khỏi rừng và xé xác 42 thằng nhỏ trong bọn. ²⁵Và người đi từ đó đến núi Cạt-mên, và từ đó người trở về Sa-ma-ri.

Giô-ram trị-vì Y-so-ra-ên (3.1-3.3)

3 ¹Bấy giờ Giô-ram con trai của A-háp thành vua trên Y-so-ra-ên tại Sa-ma-ri trong năm thứ mười-tám của Giô-sa-phát vua Giu-đa, và trị-vì trong 12 năm.

2 Kings 2.11-3.1

¹¹Then it came about as they were going along and talking, that behold, *there appeared* a chariot of fire and horses of fire which separated the two of them. And Elijah went up by a whirlwind to heaven. ¹²And Elisha saw *it* and cried out, "My father, my father, the chariot of Israel and its horsemen!" And he saw him no more. Then he took hold of his own clothes and tore them in two pieces. ¹³He also took up the mantle of Elijah that fell from him, and returned and stood by the bank of the Jordan.

Elisha succeeds Elijah (2.14-2.18)

¹⁴And he took the mantle of Elijah that fell from him, and struck the waters and said, "Where is YHWH, the God of Elijah?". And when he also had struck the waters, they were divided here and there; and Elisha crossed over.

¹⁵Now when the sons of the prophets who *were* at Jericho opposite *him* saw him, they said, "The spirit of Elijah rests on Elisha." And they came to meet him and bowed themselves to the ground before him. ¹⁶And they said to him, "Behold now, there are with you servants fifty strong men, please let them go and search for your master; lest the Spirit of YHWH has taken him up and cast him on some mountain or into some valley." And he said, "You shall not send." ¹⁷But when they urged him until he was ashamed, he said, "Send." They sent therefore fifty men; and they searched three days, but did not find him. ¹⁸And they returned to him while he was staying at Jericho; and he said to them, "Did I not say to you, 'Do not go'?"

Elisha purifies the water (2.19-2.22)

¹⁹Then the men of the city said to Elisha, "Behold now, the situation of this city is pleasant, as my lord sees; but the water is bad, and the land causes barrenness." ²⁰And he said, "Bring me a new jar, and put salt in it." So they brought *it* to him. ²¹And he went out to the spring of water and threw salt in it and said, "Thus says YHWH, 'I have healed these waters; there shall not be from there death or barrenness any longer.'" ²²So the waters have been healed to this day, according to the word of Elisha which he spoke.

Elisha is mocked (2.23-2.25)

²³Then he went up from there to Bethel; and as he was going up by the way, young lads came out from the city and mocked him and said to him, "Go up, you baldhead; go up, you baldhead!" ²⁴When he looked behind him and saw them, he cursed them in the name of YHWH. Then two female bears came out of the woods and tore up forty-two lads of them. ²⁵And he went from there to Mount Carmel, and from there he returned to Samaria.

Jehoram rules Israel (3.1-3.3)

3 ¹Now Jehoram the son of Ahab became king over Israel at Samaria in the eighteenth year of Jehoshaphat king of Judah, and reigned twelve years.

2 Kings 3.2-3.20

²And he did evil in the sight of YHWH, though not like his father and his mother; for he put away the *sacred* pillar of Baal which his father had made. ³Nevertheless, he clung to the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin; he did not depart from them.

Elisha predicts Israel's victory over Moab (3.4-3.27)

⁴Now Mesha king of Moab was a sheep breeder, and used to pay the king of Israel 100,000 lambs and the wool of 100,000 rams. ⁵But it came about, when Ahab died, the king of Moab rebelled against the king of Israel. ⁶And King Jehoram went out of Samaria at that time and mustered all Israel. ⁷Then he went and sent *word* to Jehoshaphat the king of Judah, saying, "The king of Moab has rebelled against me. Will you go with me to fight against Moab?" And he said, "I will go up; I am as you are, my people as your people, my horses as your horses." ⁸And he said, "Which way shall we go up?" And he said, "The way of the wilderness of Edom."

⁹So the king of Israel went with the king of Judah and the king of Edom; and they made a circuit of seven days' journey, and there was no water for the army or for the cattle that followed them. ¹⁰Then the king of Israel said, "Alas! For YHWH has called these three kings to give them into the hand of Moab." ¹¹But Jehoshaphat said, "Is there not a prophet of YHWH here, that we may inquire of YHWH by him?" And one of the king of Israel's servants answered and said, "Elisha the son of Shaphat is here, who used to pour water on the hands of Elijah." ¹²And Jehoshaphat said, "The word of YHWH is with him." So the king of Israel and Jehoshaphat and the king of Edom went down to him.

¹³Now Elisha said to the king of Israel, "What do I have to do with you? Go to the prophets of your father and to the prophets of your mother." And the king of Israel said to him, "No, for YHWH has called these three kings *together* to give them into the hand of Moab." ¹⁴And Elisha said, "As YHWH of hosts lives, before whom I stand, were it not that I regard the presence of Jehoshaphat the king of Judah, I would not look at you nor see you. ¹⁵But now bring me a minstrel." And it came about, when the minstrel played, that the hand of YHWH came upon him. ¹⁶And he said, "Thus says YHWH, 'Make this valley full of trenches.' ¹⁷For thus says YHWH, 'You shall not see wind nor shall you see rain; yet that valley shall be filled with water, so that you shall drink, both you and your cattle and your beasts. ¹⁸And this is but a slight thing in the sight of YHWH; He shall also give the Moabites into your hand. ¹⁹Then you shall strike every fortified city and every choice city, and fell every good tree and stop all springs of water, and mar every good piece of land with stones.'" ²⁰And it happened in the morning about the time of offering the sacrifice, that behold, water came by the way of Edom, and the country was filled with water.

2 Các vua 3.2-3.20

²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, đầu không giống cha người và mẹ người; vì người trừ-bỏ trụ *thiêng* Ba-anh mà cha người đã làm. ³Tuy nhiên, người bám lấy những tội-lỗi của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, những tội mà người đã làm cho Y-sơ-ra-ên phạm; người chẳng hề từ-bỏ chúng.

Ê-li-sê tiên đoán Y-sơ-ra-ên thắng Mô-áp (3.4-3.27)

⁴Bấy giờ Mê-sa vua Mô-áp là người chăn nuôi chiên, và thường cống vua Y-sơ-ra-ên 100 ngàn con chiên con và len của 100 ngàn con chiên đực. ⁵Nhưng xảy ra khi A-háp chết, vua Mô-áp nổi-loạn chống vua Y-sơ-ra-ên. ⁶Và vua Giô-ram đi ra khỏi Sa-ma-ri vào lúc đó và tập-trung tất cả Y-sơ-ra-ên. ⁷Đoạn người đi, gửi lời đến Giô-sa-phát vua Giu-đa, nói: "Vua Mô-áp đã nổi-loạn chống ta. Ngài có muốn đi với ta đánh lại Mô-áp chăng?" Và người nói: "Ta sẽ đi lên; ta như ngài, dân của ta như dân của ngài, ngựa của ta như ngựa của ngài." ⁸Và người *cũng* nói: "Đường nào chúng ta sẽ đi lên?" Và người nói: "Con đường của vùng hoang-vu Ê-đôm."

⁹Thế là vua Y-sơ-ra-ên đi với vua Giu-đa và vua Ê-đôm; và họ làm một vòng 7 ngày đường, và không có nước cho quân-đội hay cho gia-súc theo họ. ¹⁰Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên nói: "Than ôi! Vì Đức GIA-VÊ đã gọi 3 vị vua này để nộp họ trong tay Mô-áp." ¹¹Nhưng Giô-sa-phát nói: "Không có một đấng tiên-tri của Đức GIA-VÊ ở đây để chúng ta có thể cầu-vấn Đức GIA-VÊ bởi người hay sao?" Và một trong các tôi-tớ của vua Y-sơ-ra-ên trả lời và nói: "Ê-li-sê con trai Sa-phát ở đây, là người đã thường rót nước trên tay Ê-li-gia⁽¹⁾." ¹²Và Giô-sa-phát nói: "Lời của Đức GIA-VÊ ở cùng người ấy." Vì vậy, vua Y-sơ-ra-ên, Giô-sa-phát, và vua Ê-đôm đi xuống tới ông.

¹³Lúc đó Ê-li-sê nói với vua Y-sơ-ra-ên: "Ta có can-hệ gì với bệ hạ? Hãy đi đến các nhà tiên-tri của cha bệ hạ và đến các nhà tiên-tri của mẹ bệ hạ." Và vua Y-sơ-ra-ên nói với ông: "Không, vì Đức GIA-VÊ đã gọi 3 vị vua này lại *với nhau* để nộp họ trong tay Mô-áp." ¹⁴Và Ê-li-sê nói: "Nhu Đức GIA-VÊ vạn quân sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, nếu ta không kính-nể sự hiện-diện của Giô-sa-phát vua Giu-đa, thì ta chẳng nhìn bệ hạ và cũng chẳng thấy bệ hạ nữa. ¹⁵Nhưng bây giờ, hãy đem đến cho ta một người khây đàn." Rồi xảy ra, khi người khây đàn *đang* chơi, tay của Đức GIA-VÊ giáng trên ông. ¹⁶Và ông nói: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Hãy làm cho thung-lũng này đầy các đường hào.' ¹⁷Vì Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Các người sẽ không thấy gió, cũng chẳng thấy mưa; tuy nhiên thung-lũng sẽ đầy nước, ngõ hầu các người sẽ uống, cả các người lẫn bầy bò của các người và súc-vật của các người. ¹⁸Và đây chỉ là một việc không đáng kể trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; Ngài cũng sẽ phó dân Mô-áp vào trong tay các người. ¹⁹Vậy thì các người phải đánh mọi thành kiên-cố và mọi thành chính, đốn mọi cây tốt và bít tất cả các suối nước, và làm hại mọi mảnh đất tốt bằng các hòn đá.'" ²⁰Và xảy ra vào buổi sáng, nhằm giờ dâng tế-vật, kia, nước đến bởi con đường của Ê-đôm, và xứ đầy nước.

¹Nghĩa là: hầu hạ

2 Các vua 3.21-4.10

21Bây giờ tất cả dân Mô-áp nghe rằng các vua ấy đã đi lên đánh lại mình. Và tất cả những kẻ có khả-năng tự nai נית và lớn tuổi hơn đều bị triệu-tập, đứng nơi biên-giới. **22**Và chúng dậy sớm vào buổi sáng, mặt trời chiếu trên nước, dân Mô-áp thấy nước đổi diện *chúng* đỏ như máu. **23**Thế thì chúng nói: "Đây là máu; các vua ấy chắc-chắn đã đánh lẫn nhau, và chúng đã tàn-sát lẫn nhau. Bây giờ, bởi vậy, Mô-áp, *tiến* tới chiến-lợi-phẩm!" **24**Nhưng khi chúng tới trại của Y-sơ-ra-ên, dân Y-sơ-ra-ên chỗi dậy và đánh dân Mô-áp, đến nỗi chúng chạy trốn trước mặt họ; và họ tiến vào trong xứ, đánh hạ dân Mô-áp. **25**Như vậy họ hủy-diệt các thành; và mỗi một người ném một hòn đá vào mọi mảnh đất tốt và lấp đầy nó. Thế là họ bít tất cả các suối nước và đốn tất cả các cây tốt cho đến khi, tại Kiệt-Ha-rê-sết, họ *chỉ* chừa lại các hòn đá thôi; tuy nhiên, các lính bắn đá cũng bao vây nó và đánh nó. **26**Khi vua Mô-áp thấy trận-chiến quá khốc-liệt đối với mình, hắn đem theo hắn 700 người đã tuốt gươm⁽¹⁾, để phá vây xuyên qua vua Ê-đôm; nhưng chúng không thể làm được. **27**Đoạn, hắn bắt đưa con trai cả của hắn, là kẻ sẽ trị-vì trong chỗ của hắn, mà dâng nó làm một cửa-lễ thiêu trên vách thành. Và có con thịnh-nộ lớn chống Y-sơ-ra-ên, và họ lia khỏi hắn và về xứ của họ.

Ê-li-sê cung-cấp dầu cho một bà góa (4.1-4.7)

4 1Bây giờ, có một người đàn-bà nọ trong số các bà vợ của những người con trai của các đấng tiên-tri kêu gào cùng Ê-li-sê, rằng: "Tôi-tớ của ông là chồng tôi chết rồi, và ông biết rằng kẻ tôi-tớ của ông kinh-sợ Đức GIA-VÊ; và chủ nợ đã đến để bắt 2 đứa con tôi làm nô-lệ cho hắn." **2**Và Ê-li-sê nói với bà: "Điều gì ta sẽ làm cho bà? Hãy nói cho ta biết, bà có gì trong nhà?" Và bà nói: "Con đòi nầy của ông chẳng có gì trong nhà ngoại trừ một hũ dầu." **3**Thế thì ông nói: "Hãy đi mượn các bình từ tất cả những người láng-giềng của bà; các bình trống, chớ mượn ít." **4**Và bà sẽ đi vào trong nhà và đóng cửa lại sau lưng bà và các con trai bà, và hãy đổ dầu ra vào trong tất cả những bình ấy; và bình nào đầy thì bà sẽ để riêng ra." **5**Vì vậy bà đi khỏi ông và đóng cửa lại sau lưng bà và các con trai bà; người ta đem các bình đến cho bà và bà đổ dầu vào. **6**Và xảy ra khi các bình ấy đầy, thì bà nói với con trai của bà: "Hãy đem cho ta bình khác." Và nó nói với bà: "Không còn một bình nào nữa." Dầu bèn ngừng. **7**Đoạn bà đi nói cho người của Đức Chúa TRỜI biết. Và ông nói: "Hãy đi, bán dầu mà trả nợ của bà, rồi bà và các con trai bà có thể sống nhờ phần còn lại."

Ê-li-sê hồi sinh đứa nhỏ người Su-nem (4.8-4.37)

8Bây giờ có một ngày nọ, khi Ê-li-sê đi ngang qua Su-nem, nơi có một người đàn-bà nổi tiếng, và bà thuyết-phục ông dùng bữa. Và cứ như thế, cứ mỗi lần ông đi ngang qua, thì ông ghé vào đó để dùng bữa. **9**Và bà nói với chồng của bà: "Này, bây giờ tôi nhận ra đây là một người thánh của Đức Chúa TRỜI đi ngang qua chúng ta hoài. **10**Xin anh, chúng ta làm một phòng cao nhỏ có vách, rồi chúng ta để một cái giường cho ông ấy ở đó, và một cái bàn, và một cái ghế, và một cây đèn; và sẽ là khi ông đến chúng ta, ông có thể nghỉ ở đó."

¹Nghĩa là: đã chiến đấu

2 Kings 3.21-4.10

21Now all the Moabites heard that the kings had come up to fight against them. And all who were able to gird themselves with a belt and older were summoned, and stood on the border. **22**And they rose early in the morning, and the sun shone on the water, and the Moabites saw the water opposite *them* as red as blood. **23**Then they said, "This is blood; the kings have surely fought together, and they have slain one another. Now therefore, Moab, to the spoil!" **24**But when they came to the camp of Israel, the Israel arose and struck the Moabites, so that they fled before them; and they went forward into the land, smiting the Moabites. **25**Thus they destroyed the cities; and each one threw a stone on every piece of good land and filled it. So they stopped all the springs of water and felled all the good trees until in Kir-hareseth *only* they left its stones; however, the slingers went about *it* and struck it. **26**When the king of Moab saw that the battle was too fierce for him, he took with him 700 men who drew swords, to break through to the king of Edom; but they could not. **27**Then he took his oldest son who was to reign in his place, and offered him as a burnt offering on the wall. And there came great wrath against Israel, and they departed from him and returned to their own land.

Elisha provides oil for a widow (4.1-4.7)

4 1 Now a certain woman of the wives of the sons of the prophets cried out to Elisha, saying, "Your servant my husband is dead, and you know that your servant feared YHWH; and the creditor has come to take my two children to be his slaves." **2**And Ê-li-sê said to her, "What shall I do for you? Tell me, what do you have in the house?" And she said, "Your maidservant has nothing in the house except a jar of oil." **3**Then he said, "Go, borrow vessels at large for yourself from all your neighbors, *even* empty vessels; do not get a few. **4**And you shall go in and shut the door behind you and your sons, and pour out into all these vessels; and you shall set aside what is full." **5**So she went from him and shut the door behind her and her sons; they were bringing *the vessels* to her and she poured. **6**And it came about when the vessels were full, that she said to her son, "Bring me another vessel." And he said to her, "There is not one vessel more." And the oil stopped. **7**Then she came and told the man of God. And he said, "Go, sell the oil and pay your debt, and you *and* your sons can live on the rest."

Elisha restores a Shunemite child to life (4.8-4.37)

8Now there came a day when Elisha passed over to Shunem, where there was a prominent woman, and she persuaded him to eat food. And so it was, as often as he passed by, he turned in there to eat food. **9**And she said to her husband, "Behold now, I perceive that this is a holy man of God passing by us continually. **10**Please, let us make a little walled upper chamber and let us set a bed for him there, and a table and a chair and a lampstand; and it shall be, when he comes to us, *that* he can turn in there."

2 Kings 4.11-4.30

¹¹Now a day came that he came there and turned in to the upper chamber and lay there. ¹²Then he said to Gehazi his servant, "Call this Shunammite." And when he had called her, she stood before him. ¹³And he said to him, "Say now to her, 'Behold, you have been fearful for us with all this fear; what can I do for you? Would you be spoken for to the king or to the captain of the army?'" And she answered, "I live among my own people." ¹⁴So he said, "What then is to be done for her?" And Gehazi said, "Truly she has no son and her husband is old." ¹⁵And he said, "Call her." When he had called her, she stood in the doorway. ¹⁶Then he said, "At this season next year you shall embrace a son." And she said, "No, my lord, O man of God, do not lie to your maidservant." ¹⁷And the woman conceived and bore a son at that season the next year, as Elisha had said to her.

¹⁸When the child was grown, the day came that he went out to his father to the reapers. ¹⁹And he said to his father, "My head, my head." And he said to his servant, "Carry him to his mother." ²⁰When he had taken him and brought him to his mother, he sat on her lap until noon, and then died. ²¹And she went up and laid him on the bed of the man of God, and shut the door behind him, and went out. ²²Then she called to her husband and said, "Please send me one of the servants and one of the donkeys, that I may run to the man of God and return." ²³And he said, "Why will you go to him today? It is neither new moon nor sabbath." And she said, "It will be well." ²⁴Then she saddled a donkey and said to her servant, "Drive and go forward; do not slow down riding for me unless I tell you." ²⁵So she went and came to the man of God to Mount Carmel. And it came about when the man of God saw her at a distance, that he said to Gehazi his servant, "Behold, this Shunammite." ²⁶Please run now to meet her and say to her, 'Is it well with you? Is it well with your husband? Is it well with the child?'" And she answered, "It is well." ²⁷When she came to the man of God to the hill, she caught hold of his feet. And Gehazi came near to push her away; but the man of God said, "Let her alone, for her soul is bitter within her; and YHWH has hidden it from me and has not told me." ²⁸Then she said, "Did I ask for a son from my lord? Did I not say, 'Do not deceive me?'"

²⁹Then he said to Gehazi, "Gird up your loins and take my staff in your hand, and go your way; if you meet any man, do not salute him, and if anyone salutes you, do not answer him; and lay my staff on the lad's face." ³⁰And the mother of the lad said, "As YHWH lives and as your soul lives, I will not leave you." And he arose and followed her.

2 Các vua 4.11-4.30

¹¹Bây giờ có một ngày nọ, ông đến đó và đi lên phòng cao ấy và đã nằm xuống ở đó. ¹²Đoạn ông nói với Ghê-ha-xi đầy-tớ của ông: "Hãy gọi người Su-nem này." Và khi hắn đã gọi bà, thì bà đứng trước mặt ông. ¹³Và ông nói với hắn: "Bây giờ, hãy nói với bà: 'Này, bà đã sợ-hãi cho chúng tôi với tất cả sự kính-sợ này¹⁾; điều gì ta có thể làm cho bà? Bà có muốn được nhắc đến với nhà vua hay chỉ-huy-trưởng quân-đội chăng?'" Và bà trả lời: "Tôi sống ở giữa chính dân của tôi." ¹⁴Thế là ông nói: "Thế thì điều gì nên làm cho bà ấy?" Và Ghê-ha-xi nói: "Quả thật bà ấy không có đứa con trai nào cả và chồng bà thì già." ¹⁵Và ông nói: "Hãy gọi bà ấy." Khi hắn đã gọi bà đến, thì bà ấy đứng nơi lối vào. ¹⁶Rồi ông nói: "Vào mùa này năm tới, bà sẽ ẵm một đứa con trai." Và bà nói: "Không, chúa tôi, ôi người của Đức Chúa TRỜI, xin chớ nói dối với con đòi này của chúa." ¹⁷Và bà ấy thọ-thai và sinh một đứa con trai vào mùa đó năm sau, như Ê-li-sê đã nói với bà.

¹⁸Khi đứa con ấy đã lớn lên, cái ngày để nó đi ra ngoài đến cùng cha nó cùng các người thợ gặt đến. ¹⁹Và nó nói với cha nó: "Cái đầu con, cái đầu con." Và người nói với đứa đầy-tớ của mình: "Hãy bồng nó đến mẹ nó." ²⁰Khi nó đã bồng nó và giao nó cho mẹ nó rồi, thì nó ngồi trong lòng mẹ nó cho đến trưa, rồi chết. ²¹Và bà đi lên, để nó nằm trên giường của người của Đức Chúa TRỜI, đóng cửa lại, rồi đi ra ngoài. ²²Lúc đó bà kêu chồng bà và nói: "Xin sai cho tôi một đứa trong các đầy-tớ và một con trong những con lừa, để tôi có thể chạy đến người của Đức Chúa TRỜI và trở về." ²³Và người hỏi: "Tại sao bà muốn đi đến ông ấy ngày hôm nay? Hôm nay không phải là ngày trăng mới cũng không phải là ngày ngưng-ngự." Và bà nói: "Sẽ tốt-đẹp." ²⁴Đoạn bà thặng lừa và nói với đầy-tớ của mình: "Hãy cỡi lừa mà đi thẳng tới trước; đừng cỡi chậm vì ta, trừ khi ta bảo người." ²⁵Thế thì bà đi đến người của Đức Chúa TRỜI, đến núi Cạt-mên. Và xảy ra, khi người của Đức Chúa TRỜI thấy bà từ đằng xa, thì ông nói với Ghê-ha-xi đầy-tớ của ông: "Kìa, người Su-nem này." ²⁶Xin chạy ngay để đón bà và hãy nói với bà: "Có tốt-đẹp với bà không? Có tốt-đẹp với chồng bà không? Có tốt-đẹp với đứa nhỏ không?" Và bà trả lời: "Tốt-đẹp." ²⁷Khi bà tới người của Đức Chúa TRỜI, tới đồi, bà ôm lấy hai chân của ông. Và Ghê-ha-xi đến gần để xô bà ra; nhưng người của Đức Chúa TRỜI nói: "Hãy để mặc bà, vì hồn bà cay-đắng bên trong bà; và Đức GIA-VÊ đã giấu ta điều đó, đã chẳng nói cho ta biết." ²⁸Lúc đó bà nói: "Há tôi đã xin một đứa con trai từ chúa tôi ư? Há tôi đã chẳng nói: 'Xin chớ dối tôi, hay sao?'"

²⁹Lúc đó ông nói với Ghê-ha-xi: "Hãy nịt lưng của người và cầm cây gậy của ta trong tay người, và lên đường; nếu người gặp bất cứ một người nào, chớ chào, và nếu bất cứ một người nào chào người, chớ trả lời; rồi hãy đặt cây gậy của ta trên mặt thằng bé." ³⁰Và người mẹ của thằng bé nói: "Nhu Đức GIA-VÊ sống và như hồn ông sống tôi sẽ không lia khỏi ông." Và ông chỗi dậy mà đi theo bà.

¹hay: Này, bà đã biết giữ gìn cho chúng ta với sự chăm sóc này

2 Các vua 4.31-5.3

³¹Lúc đó Ghê-ha-xi đã vượt trước họ và đặt cây gậy trên mặt của thằng bé, nhưng chẳng có một tiếng động hay một đáp-ứng gì. Vì vậy hắn quay trở lại để đón ông và nói cho ông biết: "Thằng bé đã chẳng tỉnh dậy." ³²Khi Ê-li-sê đi vào trong nhà, kia thằng bé đã chết và đang nằm trên giường của nó. ³³Thế là ông vào trong, đóng cửa lại đằng sau cả 2, và cầu-nguyện cùng Đức GIA-VÊ. ³⁴Và ông leo lên và nằm trên đứa nhỏ, để miệng của ông trên miệng của nó và đôi mắt của ông trên đôi mắt của nó, 2 tay của ông trên 2 tay của nó, và ông nằm xoải dài trên nó; và da thịt của đứa nhỏ trở nên ấm. ³⁵Đoạn ông trở xuống và bước đi trong nhà tới lui 1 lần, rồi đi lên và nằm xoải dài trên nó; và thằng bé nhảy mũi 7 lần, rồi thằng bé mở đôi mắt của nó ra. ³⁶Và ông gọi Ghê-ha-xi và nói: "Hãy gọi người Sunem này đến." Thế là hắn gọi bà ấy đến. Và khi bà vào tới ông ở bên trong, ông nói: "Hãy ẩm lấy con trai của người." ³⁷Thế thì bà đi vào trong, ngã xuống nơi hai chân ông và bà mình mà đi ra.

Ê-li-sê biến món hầm có chất độc ăn được (4.38-4.41)

³⁸Khi Ê-li-sê trở về Ghinh-ganh, có một nạn đói trong xứ. Trong khi những người con trai của các đấng tiên-tri đang ngồi trước mặt ông, ông nói với đứa đầy-tớ của ông: "Hãy bắt cái nồi lớn lên và nấu món hầm cho những người con trai của các đấng tiên-tri." ³⁹Thế thì một người đi ra ngoài đồng để hái rau, và tìm được một dây leo dại và gom từ nó những dưa dại đầy vạt áo tơi của nó, rồi về và thái ra từng miếng mỏng bỏ vào trong nồi hầm, vì họ không biết. ⁴⁰Thế là họ múc ra cho chúng ăn. Và xảy ra trong khi họ đang ăn món hầm, họ la lớn lên rằng: "Người của Đức Chúa TRỜI ôi, có sự chết trong cái nồi." Và họ không thể ăn. ⁴¹Nhưng ông nói: "Bây giờ hãy đem bột lại." Và ông ném nó vào trong cái nồi, và ông nói: "Hãy múc cho người ta để họ được ăn." Thế thì, không có độc trong cái nồi.

Ê-li-sê cho 100 người ăn (4.42-4.44)

⁴²Bây giờ, có một người từ Ba-anh-Sa-li-sa đến, và đem cho người của Đức Chúa TRỜI bánh làm bằng các trái đầu mùa, 20 ổ bánh lúa mạch và các gié lúa còn tươi trong bị của hắn. Và ông nói: "Đem cho họ để họ được ăn." ⁴³Và kẻ thấp-tùng ông thưa: "Cái gì? Tôi sẽ để cái này trước mặt 100 người ư?" Nhưng ông nói: "Đem cho họ để họ được ăn, vì Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Chúng sẽ ăn và còn dư.'" ⁴⁴Vì vậy người để trước mặt họ, và họ ăn và còn dư, theo lời của Đức GIA-VÊ.

Ê-li-sê chữa lành bệnh phong cho Na-a-man (5.1-5.19a)

5 ¹Bây giờ Na-a-man, tư lệnh quân-đội của vua A-ram, là một người phi-thường đối với chủ của hắn, và được tôn-trọng lắm, bởi vì Đức GIA-VÊ đã ban chiến-thắng cho A-ram qua hắn. Hắn cũng là một chiến-sĩ dũng-cảm, nhưng lại là một người có bệnh phong. ²Bây giờ dân A-ram đã từng đi ra từng toán, và đã bắt giam một đứa con gái nhỏ từ xứ Y-sơ-ra-ên; và cô phải hầu-hạ vợ của Na-a-man. ³Và cô nói với bà chủ của mình: "Tôi ước rằng ông chủ tôi đã ở trước mặt đấng tiên-tri ở tại Sa-ma-ri! Thế thì ông ấy hẳn đã chữa cho ông chủ khỏi bệnh phong của ông chủ rồi."

2 Kings 4.31-5.3

³¹Then Gehazi passed on before them and laid the staff on the lad's face, but there was neither sound nor response. So he returned to meet him and told him, "The lad has not awakened." ³²When Elisha came into the house, behold the lad was dead and laid on his bed. ³³So he entered and shut the door behind them both, and prayed to YHWH. ³⁴And he went up and lay on the child, and put his mouth on his mouth and his eyes on his eyes and his hands on his hands, and he stretched himself on him; and the flesh of the child became warm. ³⁵Then he returned and walked in the house once back and forth, and went up and stretched himself on him; and the lad sneezed seven times and the lad opened his eyes. ³⁶And he called Gehazi and said, "Call this Shunammite." So he called her. And when she came in to him, he said, "Take up your son." ³⁷Then she went in and fell at his feet and bowed herself to the ground, and she took up her son and went out.

Elisha makes a poisonous stew edible (4.38-4.41)

³⁸When Elisha returned to Gilgal, there was a famine in the land. As the sons of the prophets were sitting before him, he said to his servant, "Put on the large pot and boil stew for the sons of the prophets." ³⁹Then one went out into the field to gather herbs, and found a wild vine and gathered from it his lap full of wild gourds, and came and sliced them into the pot of stew, for they did not know what they were. ⁴⁰So they poured it out for the men to eat. And it came about as they were eating of the stew, that they cried out and said, "O man of God, there is death in the pot." And they were unable to eat. ⁴¹But he said, "Now bring meal." And he threw it into the pot, and he said, "Pour it out for the people that they may eat." Then there was no harm in the pot.

Elisha feeds 100 men (4.42-4.44)

⁴²Now a man came from Baal-shalishah, and brought the man of God bread of the first fruits, twenty loaves of barley and fresh ears of grain in his sack. And he said, "Give them to the people that they may eat." ⁴³And his attendant said, "What, shall I set this before a hundred men?" But he said, "Give them to the people that they may eat, for thus says YHWH, 'They shall eat and have some left over.'" ⁴⁴So he set it before them, and they ate and had some left over, according to the word of YHWH.

Elisha heals Naaman's leper (5.1-5.19a)

5 ¹Now Naaman, captain of the army of the king of Aram, was a great man with his master, and highly respected, because by him YHWH had given victory to Aram. The man was also a valiant warrior, but he was a leper. ²Now the Arameans had gone out in bands, and had taken captive a little girl from the land of Israel; and she waited on Naaman's wife. ³And she said to her mistress, "I wish that my master were before the prophet who is in Samaria! Then he would cure him of his leprosy."

2 Kings 5.4-5.19a

⁴And Naaman went in and told his master, saying, "Thus and thus spoke the girl who is from the land of Israel."
⁵Then the king of Aram said, "Go now, and I will send a letter to the king of Israel." And he departed and took with him ten talents of silver and six thousand shekels of gold and ten changes of clothes. ⁶And he brought the letter to the king of Israel, saying, "And now as this letter comes to you, behold, I have sent Naaman my servant to you, that you may cure him of his leprosy." ⁷And it came about when the king of Israel read the letter, that he tore his clothes and said, "Am I God, to kill and to make alive, that this man is sending *word* to me to cure a man of his leprosy? But consider now, and see how he is seeking an occasion against me."

⁸And it happened when Elisha the man of God heard that the king of Israel had torn his clothes, that he sent word to the king, saying, "Why have you torn your clothes? Now let him come to me, and he shall know that there is a prophet in Israel." ⁹So Naaman came with his horses and his chariots, and stood at the doorway of the house of Elisha. ¹⁰And Elisha sent a messenger to him, saying, "Go and wash in the Jordan seven times, and your flesh shall be restored to you and you *shall* be clean." ¹¹But Naaman was furious and went away and said, "Behold, I thought, 'He will surely come out to me, and stand and call on the name of YHWH his God, and wave his hand over the place, and cure the leper.' ¹²Are not Abana and Parpar, the rivers of Damascus, better than all the waters of Israel? Could I not wash in them and be clean?" So he turned and went away in a rage. ¹³Then his servants came near and spoke to him and said, "My father, had the prophet told you *to do some* great thing, would you not have done *it*? How much more *then*, when he says to you, 'Wash, and be clean'?" ¹⁴So he went down and dipped *himself* seven times in the Jordan, according to the word of the man of God; and his flesh was restored like the flesh of a little child, and he was clean.

¹⁵When he returned to the man of God with all his company, and came and stood before him, he said, "Behold now, I know that there is no God in all the earth, but in Israel; so please take a present from your servant now." ¹⁶But he said, "As YHWH lives, before whom I stand, I will take nothing." And he urged him to take *it*, but he refused. ¹⁷And Naaman said, "If not, please let your servant at least be given two mules' load of earth, for your servant will no more offer burnt offering nor will he sacrifice to other gods, but to YHWH. ¹⁸In this matter may YHWH pardon your servant: when my master goes into the house of Rimmon to worship there, and he leans on my hand and I bow myself in the house of Rimmon, when I bow myself in the house of Rimmon, YHWH pardon your servant in this matter." ^{19a}And he said to him, "Go in peace."

2 Các vua 5.4-5.19a

⁴Và Na-a-man đi vào nói cho chủ của mình biết, rằng: "Đứa gái từ xứ Y-so-ra-ên đã nói như vậy như vậy." ⁵Thế thì vua A-ram nói: "Bây giờ hãy đi, ta sẽ gửi thư cho vua Y-so-ra-ên." Và hắn ra đi, đem theo với hắn 10 ta-lăng bạc, 6 ngàn siếc-lơ vàng, và 10 bộ quần-áo. ⁶Và hắn đem lá thư đó cho vua Y-so-ra-ên nói: "Và bây giờ khi lá thư này tới ngài, này, ta đã sai Na-a-man, tôi-tớ của ta đến ngài, để ngài chữa cho hắn khỏi bệnh phong của hắn." ⁷Và xảy ra khi vua Y-so-ra-ên đọc xong lá thư, thì người xé quần-áo của người và nói: "Bộ ta là Đức Chúa TRỜI, có quyền giết và làm cho sống hay sao, mà người này lại nhắn *lời* cùng ta để chữa lành cho một người bệnh phong của hắn? Nhưng bây giờ hãy coi, và hãy xem hắn đang tìm cơ-hội chống ta thế nào."

⁸Và xảy ra khi Ê-li-sê người của Đức Chúa TRỜI nghe rằng vua Y-so-ra-ên đã xé quần-áo của vua, ông nhắn nhà vua, rằng: "Có sao bệ hạ đã xé quần-áo của mình? Bây giờ, hãy để hắn đến ta, và hắn sẽ biết rằng có một tiên-tri tại Y-so-ra-ên." ⁹Vì vậy Na-a-man đến với những con ngựa của hắn và những cỗ xe của hắn, rồi đứng tại cửa vào nhà Ê-li-sê. ¹⁰Và Ê-li-sê sai một sứ-giã tới hắn, nói: "Hãy đi và tắm trong sông Giô-đanh 7 lần, thịt của người sẽ được phục-hồi cho người và *người sẽ* được sạch." ¹¹Nhưng Na-a-man nổi giận, và bỏ đi và nói: "Kìa, ta tưởng: 'Chắc-chắn hắn sẽ đi ra gặp ta, và đứng và cầu-khẩn danh GIA-VÊ THẦN của hắn, và lấy tay hắn vẩy qua vẩy lại trên chỗ *bệnh*, và chữa lành bệnh phong.' ¹²Há A-ba-na và Bạt-ba, các con sông của Đa-mách, chẳng tốt hơn tất cả các nước *sông* của Y-so-ra-ên hay sao? Bộ ta đã chẳng có thể tắm trong chúng và được sạch ư?" Thế là hắn quay lại và ra đi trong giận-dữ. ¹³Lúc đó các đầy-tớ của hắn đến gần và thưa với hắn, rằng: "Thưa cha tôi, *nếu* đáng tiên-tri ấy đã bảo cha *làm* việc vĩ-dại nào đó, há cha đã chẳng làm sao? Huống hồ người chỉ nói với cha: 'Tắm đi, và được sạch?'" ¹⁴Vì vậy, hắn đi xuống, nhưng *mình* 7 lần trong sông Giô-đanh, theo lời của người của Đức Chúa TRỜI; thịt của hắn được phục-hồi như thịt của một đứa con nít nhỏ, và hắn được sạch.

¹⁵Khi hắn với hết thầy đoàn tùy tùng của hắn trở lại cùng người của Đức Chúa TRỜI, và đến đứng trước mặt ông, hắn nói: "Này, bây giờ, tôi biết rằng chẳng có bất cứ một THẦN nào ở trong tất cả trái đất cả, nhưng *chỉ ở* trong Y-so-ra-ên; vì vậy bây giờ, vui lòng lấy một lễ-vật từ kẻ tôi-tớ này của ông." ¹⁶Nhưng Ê-li-sê nói: "Như Đức GIA-VÊ sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, ta sẽ chẳng lấy bất cứ một cái gì cả." Và hắn giục ông lấy, nhưng ông từ-chối. ¹⁷Và Na-a-man nói: "Nếu không, xin cho tôi-tớ này của ông ít nhất được ban cho 2 đồng đất đủ cho 2 con la chờ, vì kẻ tôi-tớ này của ông sẽ không còn dâng của-lễ thiêu và cũng sẽ không hiến-tế cho các thần khác, chỉ *dâng* cho Đức GIA-VÊ. ¹⁸Trong vấn-đề này, nguyện xin Đức GIA-VÊ tha-thứ cho kẻ tôi-tớ này của ông, là khi chủ tôi đi vào trong đền Rim-môn để thờ-lạy ở đó, và người tựa vào tay tôi và tôi quỳ-lạy trong đền Rim-môn, khi tôi quỳ-lạy trong đền Rim-môn, thì xin Đức GIA-VÊ tha-thứ cho kẻ tôi-tớ này của ông trong vấn-đề này." ^{19a}Và người nói với hắn: "Hãy đi trong bình-an."

2 Các vua 5.19b-6.10

Sự tham-lam của Ghê-ha-xi (5.19b-5.27)

19^bThế là hấn rời khỏi người và đã đi một khoảng. 20Nhưng Ghê-ha-xi, đầy-tớ của Ê-li-sê người của Đức Chúa TRỜI, nghĩ: "Kìa, chủ ta đã miễn cho ông Na-a-man người A-ram này, bằng việc không nhận từ tay của hấn thứ mà hấn đã đem đến. Như Đức GIA-VÊ sống, ta sẽ chạy theo hấn và lấy một cái gì đó từ hấn." 21Thế là Ghê-ha-xi đuổi theo Na-a-man. Khi Na-a-man thấy người ta chạy theo mình, hấn liền xuống xe để đón người và nói: "Tất cả đều tốt đẹp?" 22Và người nói: "Tất cả đều tốt đẹp. Chủ tôi đã sai tôi, nói: 'Này, bây giờ có 2 thanh-nam trong số các con trai của các đấng tiên-tri đã đến cùng ta từ xứ đồi núi Ép-ra-im. Xin cho chúng 1 ta-lăng bạc và 2 bộ quần-áo.'" 23Và Na-a-man nói: "Xin lấy 2 ta-lăng." Rồi hấn thúc-giục người, và buộc 2 ta-lăng bạc trong 2 cái bao với 2 bộ quần-áo, và giao chúng cho 2 đứa trong số các đầy-tớ của hấn; và họ mang chúng đến trước mặt người. 24Khi người đón ngọn đồi ấy, người lấy chúng khỏi tay họ rồi để chúng trong nhà, và người cho các người ấy đi, và họ ra đi. 25Nhưng người đi vào trong và đứng trước mặt chủ của mình. Và Ê-li-sê nói với hấn: "Người đã ở đâu, bớ Ghê-ha-xi?" Và hấn nói: "Đầy-tớ này của thầy đã không đi đâu cả." 26Thế thì ông nói với hấn: "Há tâm ta đã chẳng đi với người, khi ông ấy đã quay lại, xuống khỏi xe hấn để đón người ư? Có phải đây là lúc để nhận tiền, để nhận quần-áo, vườn ô-li-ve, vườn nho, chiên và bò, đầy-tớ nữ và nam? 27Vì thế, bệnh phung của Na-a-man sẽ định vào người và vào dòng-dõi người mãi mãi." Thế là hấn đi ra khỏi sự hiện-diện của Ê-li-sê, làm một người bệnh phung trắng như tuyết.

Ê-li-sê khiến đầu búa nổi lên (6.1-6.7)

6 1Bây giờ, những người con trai của các đấng tiên-tri nói với Ê-li-sê: "Kìa bây giờ, chỗ trước mặt thầy nơi chúng tôi đang sống quá hẹp đối với chúng tôi. 2Xin cho chúng tôi đi đến sông Giô-đanh, và cho mỗi đứa chúng tôi lấy một cây đà từ đó, và xin cho chúng tôi làm cho chúng tôi một chỗ ở đó để chúng tôi sống." Vì vậy ông nói: "Hãy đi." 3Lúc ấy một người nói: "Xin vui lòng đi với các tôi-tớ của thầy." Và ông nói: "Ta sẽ đi." 4Thế là ông đi với họ; và khi họ đến sông Giô-đanh, họ đốn các cây xuống. 5Nhưng khi một người họ đang đốn một cây đà, thì cái đầu búa bằng sắt rớt dưới nước; và người ấy la lên và nói: "Chao ôi, thầy tôi! Vì nó đã được mượn." 6Lúc đó người của Đức Chúa TRỜI nói: "Nó rớt ở đâu?" Và khi hấn chỉ cho ông chỗ đó, ông chặt một khúc cây và quăng vào đó, làm khúc sắt nổi lên. 7Và ông nói: "Người hãy lấy nó lên cho người." Thế là hấn giơ tay của hấn ra mà lấy nó.

Ê-li-sê bắt một đoàn quân làm tù-binh (6.8-6.23)

8 Bây giờ vua A-ram đang có chiến tranh chống Y-sơ-ra-ên; và hấn hội ý với những tôi tớ của hấn, rằng: "Tại nơi đó và nơi đó sẽ là trại của ta." 9Và người của Đức Chúa TRỜI nhân vua Y-sơ-ra-ên, rằng: "Hãy thận-trọng, bệ hạ chớ đi ngang qua chỗ này, vì dân A-ram đang xuống ở đó." 10Và vua Y-sơ-ra-ên sai đến chỗ mà người của Đức Chúa TRỜI đã nói cho mình biết; như vậy ông đã cảnh-cáo vua, ngõ hầu vua giữ lấy mình ở đó, không phải một hay hai lần.

2 Kings 5.19b-6.10

Gehazi's greed (5.19b-5.27)

19^bSo he departed from him some distance. 20But Gehazi, the servant of Elisha the man of God, thought, "Behold, my master has spared this Naaman the Aramean, by not receiving from his hands what he brought. As YHWH lives, I will run after him and take something from him." 21So Gehazi pursued Naaman. When Naaman saw one running after him, he came down from the chariot to meet him and said, "Is all well?" 22And he said, "All is well. My master has sent me, saying, 'Behold, just now two young men of the sons of the prophets have come to me from the hill country of Ephraim. Please give them a talent of silver and two changes of clothes.'" 23And Naaman said, "Be pleased to take two talents." And he urged him, and bound two talents of silver in two bags with two changes of clothes, and gave them to two of his servants; and they carried them before him. 24When he came to the hill, he took them from their hand and deposited them in the house, and he sent the men away, and they departed. 25But he went in and stood before his master. And Elisha said to him, "Where have you been, Gehazi?" And he said, "Your servant went nowhere." 26Then he said to him, "Did not my heart go with you, when the man turned from his chariot to meet you? Is it a time to receive money and to receive clothes and olive groves and vineyards and sheep and oxen and male and female servants? 27Therefore, the leprosy of Naaman shall cleave to you and to your seed forever." So he went out from his presence a leper as white as snow.

Elisha makes an axhead float (6.1-6.7)

6 1Now the sons of the prophets said to Elisha, "Behold now, the place before you where we are living is too limited for us. 2Please let us go to the Jordan, and each of us take from there a beam, and let us make a place there for ourselves where we may live." So he said, "Go." 3Then one said, "Please be willing to go with your servants." And he said, "I shall go." 4So he went with them; and when they came to the Jordan, they cut down trees. 5But as one was felling a beam, as for the iron axe head, it fell into the water; and he cried out and said, "Alas, my master! For it was borrowed." 6Then the man of God said, "Where did it fall?" And when he showed him the place, he cut off a stick, and threw it in there, and made the iron float. 7And he said, "Take it up for yourself." So he put out his hand and took it.

Elisha captures an army (6.8-6.23)

8 Now the king of Aram was warring against Israel; and he counseled with his servants saying, "In such and such a place shall be my camp." 9And the man of God sent word to the king of Israel saying, "Beware that you do not pass this place, for the Arameans are coming down there." 10And the king of Israel sent to the place about which the man of God had told him; thus he warned him, so that he guarded himself there, not once or twice.

2 Kings 6.11-6.27

¹¹Now the heart of the king of Aram was enraged over this thing; and he called his servants and said to them, "Will you tell me which of us is for the king of Israel?"
¹²And one of his servants said, "No, my lord, O king; but Elisha, the prophet who is in Israel, tells the king of Israel the words that you speak in your bedroom."
¹³So he said, "Go and see where he is, that I may send and take him." And it was told him, saying, "Behold, he is in Dothan."
¹⁴And he sent horses and chariots and a great army there, and they came by night and surrounded the city.

¹⁵Now when the attendant of the man of God had risen early and gone out, behold, an army with horses and chariots was circling the city. And his servant said to him, "Alas, my master! How shall we do?"
¹⁶So he said, "Do not fear, for those who are with us are more than those who are with them."
¹⁷Then Elisha prayed and said, "O YHWH, I pray, open his eyes that he may see." And YHWH opened the servant's eyes, and he saw; and behold, the mountain was full of horses and chariots of fire all around Elisha.
¹⁸And when they came down to him, Elisha prayed to YHWH and said, "Strike this nation with blindness, I pray." So He struck them with blindness according to the word of Elisha.
¹⁹Then Elisha said to them, "This is not the way, nor is this the city; follow me and I will bring you to the man whom you seek." And he brought them to Samaria.

²⁰And it came about when they had come into Samaria, that Elisha said, "O YHWH, open the eyes of these men, that they may see." So YHWH opened their eyes, and they saw; and behold, they were in the midst of Samaria.
²¹Then the king of Israel when he saw them, said to Elisha, "My father, shall I smite them? Shall I smite them?"
²²And he said, "You shall not smite them. Would you smite those you have taken captive with your sword and with your bow? Set bread and water before them, that they may eat and drink and go to their master."
²³So he prepared a great feast for them; and when they had eaten and drunk he sent them away, and they went to their master. And the marauding bands of Arameans did not come again into the land of Israel.

The siege of Samaria —Cannibalism (6.24-6.33)

²⁴Now it came about after this, that Ben-hadad king of Aram gathered all his army and went up and besieged Samaria.
²⁵And there was a great famine in Samaria; and behold, they besieged it, until a donkey's head was sold for eighty shekels of silver, and a fourth of a kab of dove's dung for five shekels of silver.
²⁶And as the king of Israel was passing by on the wall a woman cried out to him, saying, "Help, my lord, O king!"
²⁷And he said, "If YHWH does not help you, from where shall I help you? From the threshing floor, or from the wine press?"

2 Các vua 6.11-6.27

¹¹Bấy giờ tâm của vua A-ram giận điên lên về việc này; và hắn gọi các tôi-tớ của hắn đến và nói với chúng: "Các ngươi có cho ta biết ai trong chúng ta giúp vua Y-sơ-ra-ên không?"
¹²Và một đứa trong các tôi-tớ của hắn tâu: "Bẩm không, chúa tôi, thưa nhà vua; nhưng Ê-li-sê, đấng tiên-tri ở trong Y-sơ-ra-ên, nói cho vua Y-sơ-ra-ên biết các lời mà bệ hạ nói trong phòng ngủ của bệ hạ."
¹³Vì vậy hắn bảo: "Hãy đi và tìm nơi nó ở, để ta sai bắt nó." Và hắn được báo rằng: "Kìa, nó ở tại Đô-than."
¹⁴Và hắn sai ngựa, chiến xa, và một đoàn quân rất đông đến đó, và chúng đến ban đêm và bao vây thành.

¹⁵Bấy giờ, khi kẻ hầu của người của ĐỨC CHÚA TRỜI đã thức dậy sớm và đi ra ngoài, kìa, một đoàn quân với ngựa và chiến xa đang bao vây thành. Và kẻ đầy-tớ đó của ông nói với ông: "Than ôi, chúa tôi! Chúng ta phải làm thế nào?"
¹⁶Thế là ông nói: "Đừng sợ, vì những người ở phía chúng ta đông hơn những kẻ ở phía chúng ta."
¹⁷Đoạn Ê-li-sê cầu-nguyện rằng: "ĐỨC GIA-VÊ ôi, con cầu-nguyện, xin mở đôi mắt nó để nó được thấy." Và ĐỨC GIA-VÊ mở đôi mắt của đứa đầy tớ của ông, và nó thấy; kìa, núi ấy đầy ngập ngựa và chiến xa bằng lửa tất cả ở xung-quanh Ê-li-sê.
¹⁸Và khi chúng kéo xuống tới người, Ê-li-sê cầu-nguyện cùng ĐỨC GIA-VÊ rằng: "Xin đánh dân này bằng sự dui-mù, con cầu-xin." Vì vậy Ngài đánh chúng bằng sự dui-mù theo như lời của Ê-li-sê.
¹⁹Đoạn Ê-li-sê nói với chúng: "Đây không phải là đường đó, đây cũng không phải là thành ấy; hãy theo ta và ta sẽ dẫn các ngươi đến người mà các ngươi tìm-kiếm." Và ông dẫn chúng đến Sa-ma-ri.

²⁰Và xảy ra khi chúng đã vào trong Sa-ma-ri, Ê-li-sê nói: "ĐỨC GIA-VÊ ôi, xin mở mắt những kẻ này, để chúng được thấy." Vì vậy ĐỨC GIA-VÊ mở mắt chúng, và chúng thấy; và kìa, chúng đang ở giữa Sa-ma-ri.
²¹Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên, khi thấy chúng, vua nói với Ê-li-sê: "Thưa cha của tôi, tôi sẽ đánh hạ chúng chăng? Tôi sẽ đánh hạ chúng chăng?"
²²Và ông nói: "Bệ hạ sẽ không được đánh hạ. Há bệ hạ muốn đánh hạ những kẻ bệ hạ đã bắt làm tù-nhân bằng gươm của bệ hạ và bằng cung của bệ hạ ư? Hãy dọn bánh và nước trước mặt chúng, để chúng được ăn uống rồi đi về với chủ của chúng."
²³Vì vậy người dọn một bữa tiệc lớn cho chúng; rồi, khi chúng đã ăn uống xong, người cho chúng đi, và chúng đi về với chủ của chúng. Và các toán cướp-bóc dân A-ram không còn đi vào trong xứ Y-sơ-ra-ên nữa.

Sa-ma-ri bị vây—Nạn ăn thịt người (6.24-6.33)

²⁴Bấy giờ xảy ra sau việc này, vua A-ram là Bên-Ha-đát tập-hợp tất cả quân-đội của hắn đi lên bao-vây Sa-ma-ri.
²⁵Và có một nạn đói-kém lớn trong Sa-ma-ri; và kìa, chúng vây-hãm nó, đến nỗi 1 cái đầu lừa bán 80 *siéc-lo* bạc, và một-phần-tu cấp⁽¹⁾ phân bò-câu bán 5 *siéc-lo* bạc.
²⁶Và trong khi vua Y-sơ-ra-ên đang đi ngang qua trên tường thành, thì một người đàn-bà la lên kêu người, rằng: "Xin giúp-đỡ, chúa tôi, nhà vua ôi!"
²⁷Và người nói: "Nếu ĐỨC GIA-VÊ không giúp người, thì từ đâu ta sẽ giúp người? Từ sân đập lúa hay từ nơi ép rượu nho?"

¹cấp là một đơn-vị đo-lường chất khô; 1 cấp tương-đương 2 lít 27

2 Các vua 6.28-7.8

28Và nhà vua nói với bà: "Người có chuyện gì?" Và nói: "Người đàn-bà này đã nói với tôi: 'Cho con trai chị đi để chúng ta có thể ăn nó hôm nay và chúng ta sẽ ăn con trai tôi ngày mai.' 29Vì vậy, chúng tôi đã luộc con trai tôi và đã ăn nó; rồi tôi đã nói với nó vào ngày kế đó: 'Cho con trai chị đi để chúng ta có thể ăn nó'; nhưng nó đã giấu con trai nó." 30Và xảy ra khi nhà vua nghe các lời của người đàn-bà, người xé áo-quần của mình—bấy giờ, người đang đi ngang qua trên tường thành— dân-chúng nhìn, và kia, người đã mặc vải gai bên trong trên da thịt của người. 31Lúc đó người nói: "Nguyên xin Đức Chúa TRỜI làm cho con như thế và càng nặng hơn, nếu cái đầu của Ê-li-sê con trai của Sa-phát vẫn còn ở trên nó ngày hôm nay."

32Bấy giờ, Ê-li-sê đang ngồi trong nhà của mình, và các trưởng-lão cũng đang ngồi với ông. Và nhà vua sai một người đi từ sự hiện-diện của mình; nhưng trước khi sứ-giã ấy tới ông, ông đã nói với các trưởng-lão: "Các ông có thấy đứa con trai này của một kẻ sát-nhân đã sai đi chặt đầu ta như thế nào chẳng? Nay, khi sứ-giã đến, hãy đóng cửa lại và giữ cửa đóng chặt không cho nó vào. Ấy chẳng phải là tiếng chân của chủ nó sau lưng nó sao? 33Và trong khi ông vẫn còn đang nói với họ, kia, sứ-giã xuống tới ông, và nhà vua nói: "Này, việc xấu này là từ Đức GIA-VÊ; tại sao ta phải chờ Đức GIA-VÊ thêm nữa?"

Ê-li-sê hứa thực phẩm (7.1-7.2)

7 1Thế thì Ê-li-sê nói: "Hãy lắng nghe lời của Đức GIA-VÊ; Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Ngày mai, vào khoảng giờ này, 1 đấu bột mịn giá 1 sicc-ơ, và 2 đấu lúa mạch 1 sicc-ơ, tất công thành Sa-ma-ri.'" 2Và vị sĩ-quan hoàng-gia mà trên tay của hắn nhà vua đang dựa trả lời người của Đức Chúa TRỜI và nói: "Này, đầu cho Đức GIA-VÊ làm những cửa sổ trên trời, điều này há có thành sao?" Thế thì ông đáp: "Này, người sẽ thấy nó với chính đôi mắt của người, nhưng người không được ăn nó."

Bốn người phung khám-phá trại bỏ trống (7.3-7.14)

3Bấy giờ có 4 người bệnh phung tại nơi vào của cổng; và chúng nói với nhau: "Tại sao chúng ta ngồi đây cho tới khi chúng ta chết? 4Nếu chúng ta nói: 'Chúng ta sẽ vào thành,' thì nạn đói vẫn ở trong thành và chúng ta sẽ chết ở đó; còn nếu chúng ta ngồi đây, chúng ta cũng chết. Vì vậy, bây giờ, hãy đi, chúng ta qua trại của dân A-ram. Nếu họ tha cho chúng ta, thì chúng ta sẽ sống; còn nếu họ giết chúng ta, thì chúng ta sẽ chỉ chết." 5Rồi chúng chỗi dậy lúc chạng-vạng để đi đến trại của dân A-ram; khi chúng đến đầu trại của dân A-ram, kia, không có một người nào ở đó cả. 6Vì Chúa đã khiến quân-đội dân A-ram nghe tiếng chiến xa và tiếng ngựa, tức là tiếng của một quân-đội lớn, đến nỗi chúng nói với nhau: "Kia, vua Y-sơ-ra-ên đã mướn các vua của dân Hê-tít và các vua của dân Ê-díp-tô chống lại chúng ta để đổ ập trên chúng ta." 7Bởi vậy chúng đã chỗi-dậy mà chạy trốn lúc chạng-vạng, và đã bỏ lại lều trại của chúng, ngựa của chúng, và lừa của chúng, tức là trại-quân nguyên si như trước, và đã trốn lấy mạng. 8Khi các người phung này đến đầu trại, chúng vào một cái lều, ăn và uống, và khiêng đi bạc, vàng, và quần-áo từ đó, rồi đi và giấu chúng; và chúng trở lại, vào một lều khác, khiêng đi từ đó, và đi và giấu chúng.

2 Kings 6.28-7.8

28And the king said to her, "What to you?" And she said, "This woman said to me, 'Give your son that we may eat him today, and we will eat my son tomorrow.' 29So we boiled my son and ate him; and I said to her on the next day, 'Give your son, that we may eat him'; but she has hidden her son." 30And it came about when the king heard the words of the woman, that he tore his clothes— now he was passing by on the wall—and the people looked, and behold, he had sackcloth within on his flesh. 31Then he said, "May God do so to me and more also, if the head of Elisha the son of Shaphat remains on him today."

32Now Elisha was sitting in his house, and the elders were sitting with him. And the king sent a man from his presence; but before the messenger came to him, he said to the elders, "Do you see how this son of a murderer has sent to take away my head? Look, when the messenger comes, shut the door and hold the door shut against him. Is not the sound of his master's feet behind him?" 33And while he was still talking with them, behold, the messenger came down to him, and he said, "Behold, this evil is from YHWH; why should I wait for YHWH any longer?"

Elisha promises food (7.1-7.2)

7 1Then Elisha said, "Listen to the word of YHWH; thus says YHWH, 'Tomorrow about this time a measure of fine flour shall be sold for a shekel, and two measures of barley for a shekel, in the gate of Samaria.'" 2And the royal officer on whose hand the king was leaning answered the man of God and said, "Behold, if YHWH should make windows in heaven, could this thing be?" Then he said, "Behold you shall see it with your own eyes, but you shall not eat of it."

Four lepers discover the abandoned camp (7.3-7.14)

3Now there were four leprous men at the entrance of the gate; and they said to one another, "Why do we sit here until we die? 4If we say, 'We will enter the city,' then the famine is in the city and we shall die there; and if we sit here, we die also. Now therefore come, and let us go over to the camp of the Arameans. If they spare us, we shall live; and if they kill us, we shall but die." 5And they arose at twilight to go to the camp of the Arameans; when they came to the outskirts of the camp of the Arameans, behold, there was no one there. 6For the Lord had caused the army of the Arameans to hear a sound of chariots and a sound of horses, even the sound of a great army, so that they said to one another, "Behold, the king of Israel has hired against us the kings of the Hittites and the kings of the Egyptians, to come upon us." 7Therefore they arose and fled in the twilight, and left their tents and their horses and their donkeys, even the camp just as it was, and fled for their life. 8When these lepers came to the outskirts of the camp, they entered one tent and ate and drank, and carried from there silver and gold and clothes, and went and hid them; and they returned and entered another tent and carried from there also, and went and hid them.

2 Kings 7.9-8.3

⁹Then they said to one another, "We are not doing right. This day is a day of good news, but we are keeping silent; if we wait until morning light, punishment will overtake us. Now therefore come, let us go and tell the king's household." ¹⁰So they came and called to the gatekeepers of the city, and they told them, saying, "We came to the camp of the Arameans, and behold, there was no one there, nor the voice of man, only the horses tied and the donkeys tied, and the tents just as they were." ¹¹And the gatekeepers called, and told *it* within the king's household. ¹²Then the king arose in the night and said to his servants, "I will now tell you what the Arameans have done to us. They know that we are hungry; therefore they have gone from the camp to hide themselves in the field, saying, 'When they come out of the city, we shall capture them alive and get into the city.'" ¹³And one of his servants answered and said, "Please, let some *men* take five of the horses which remain, which are left in the city. Behold, they will *be in any case* like all the multitude of Israel who are left in it; behold, they will *be in any case* like all the multitude of Israel who have already perished, so let us send and see." ¹⁴They took therefore two chariots with horses, and the king sent after the army of the Arameans, saying, "Go and see."

The promise fulfilled (7.15-7.20)

¹⁵And they went after them to the Jordan, and behold, all the way was full of clothes and equipment, which the Arameans had thrown away in their haste. Then the messengers returned and told the king.

¹⁶So the people went out and plundered the camp of the Arameans. Then a measure of fine flour *was sold* for a shekel and two measures of barley for a shekel, according to the word of YHWH. ¹⁷Now the king appointed the royal officer on whose hand he leaned to have charge of the gate; but the people trampled on him at the gate, and he died just as the man of God had said, who spoke when the king came down to him. ¹⁸And it came about just as the man of God had spoken to the king, saying, "Two measures of barley for a shekel and a measure of fine flour for a shekel, shall be *sold* tomorrow about this time at the gate of Samaria." ¹⁹Then the royal officer answered the man of God and said, "Now behold, if YHWH should make windows in heaven, could such a thing be?" And he said, "Behold, you shall see it with your own eyes, but you shall not eat from there." ²⁰And so it happened to him, for the people trampled on him at the gate, and he died.

The Shunemite's land is returned (8.1-8.6)

8 ¹Now Elisha spoke to the woman whose son he had restored to life, saying, "Arise and go you and your household, and sojourn wherever you can sojourn; for YHWH has called for a famine, and it shall even come on the land for seven years." ²So the woman arose and did according to the word of the man of God, and she went with her household and sojourned in the land of the Philistines seven years. ³And it came about at the end of seven years, that the woman returned from the land of the Philistines; and she went out to cry out to the king for her house and for her field.

2 Các vua 7.9-8.3

⁹Đoạn chúng nói với nhau: "Chúng ta chẳng làm đúng. Ngày này là một ngày có tin mừng, nhưng chúng ta lại cứ giữ im-lặng; nếu chúng ta chờ đến rạng đông, thì hình phạt sẽ bắt kịp chúng ta. Bây giờ, bởi vậy, hãy đến, chúng ta hãy đi và nói báo cho hoàng gia." ¹⁰Vì vậy, chúng đi và gọi các người giữ cổng thành, và chúng báo cho họ rằng: "Chúng tôi đã đi đến trại dân A-ram; và kia, không có một người nào ở đó cả, không có tiếng người ta, chỉ có ngựa bị cột và lừa bị cột, và lều trại nguyên si như trước." ¹¹Các người giữ cổng kêu và báo cho hoàng gia. ¹²Thế thì vua thức dậy trong đêm đó và nói với các tôi-tớ của mình: "Bây giờ ta sẽ nói cho các người biết điều dân A-ram đã gây ra cho chúng ta. Chúng biết chúng ta đang đói; bởi vậy chúng đã đi khỏi trại để ẩn mình trong cánh đồng, nói: 'Khi chúng đi ra khỏi thành, chúng ta sẽ bắt sống chúng và vào trong thành.'" ¹³Một đứa trong các tôi-tớ của vua trả lời và tâu: "Xin cho vài người bắt 5 con trong số ngựa còn lại là những con đã được chừa lại trong thành. Kia, trong tình huống nào thì chúng cũng giống như tất cả đám đồng Y-sơ-ra-ên còn lại trong thành; kia, tình huống nào thì chúng cũng giống như tất cả đám đồng Y-sơ-ra-ên đã diệt-vong rồi, vì vậy xin cho chúng tôi sai đi xem sao." ¹⁴Bởi vậy chúng lấy 2 cỗ xe với ngựa, và nhà vua sai đuổi theo quân-đội của dân A-ram, phán: "Đi xem."

Lời hứa được ứng-nghiệm (7.15-7.20)

¹⁵Họ đuổi theo chúng đến sông Giô-danh, và kia, khắp dọc đường đầy quần-áo và dụng-cụ, mà dân A-ram đã hồi-hả quãng đi. Thế thì các sứ-giã trở lại và báo cho vua.

¹⁶Thế là dân-chúng đi ra và cướp đoạt trại của dân A-ram. Rồi 1 đấu bột mịn giá 1 siéc-lơ và 2 đấu lúa mạch 1 siéc-lơ, theo lời của Đức GIA-VÊ. ¹⁷Bây giờ nhà vua chỉ định vị sĩ-quan hoàng-gia mà ngài đã dựa trên tay hắn, có trách-nhiệm coi cổng thành; nhưng dân-chúng đạp lên hắn tại cổng thành, và hắn chết y như người của Đức Chúa TRỜI đã nói, là người đã nói khi nhà vua đi xuống tới ông. ¹⁸Và xảy ra y như người của Đức Chúa TRỜI đã nói với nhà vua, rằng: "Vào ngày mai khoảng giờ này nơi cổng Sa-ma-ri, 2 đấu lúa mạch giá 1 siéc-lơ và 1 đấu bột mịn 1 siéc-lơ." ¹⁹Lúc đó vị sĩ-quan hoàng-gia trả lời người của Đức Chúa TRỜI, và nói: "Này, bây giờ, nếu Đức GIA-VÊ làm những cửa sổ trên trời, điều như thế há có thành sao?" Và ông đã nói: "Này, người sẽ thấy nó với chính đôi mắt của người, nhưng người sẽ không được ăn từ đó." ²⁰Và đã xảy ra như thế cho hắn, vì dân-chúng đạp lên hắn nơi cổng, và hắn chết.

Đất của người nữ Su-nem được trả lại (8.1-8.6)

8 ¹Bây giờ Ê-li-sê đã nói với người đàn-bà có đứa con trai mà ông đã hồi-sinh, rằng: "Hãy chỗi-dậy mà đi, người và gia-hộ của người, và tạm-lưu ở bất cứ nơi nào người có thể; vì Đức GIA-VÊ đã đem đến một nạn đói; và nó sẽ đến trên đất này trong 7 năm." ²Vì vậy, bà ấy chỗi dậy mà làm theo lời của người của Đức Chúa TRỜI, và bà đi với với gia-hộ của bà và tạm-lưu trong đất dân Phi-li-tin trong 7 năm. ³Rồi xảy ra lúc cuối 7 năm, bà ấy trở về từ đất của dân Phi-li-tin; và bà đi ra kêu cầu cùng nhà vua vì nhà của bà và vì đồng ruộng của bà.

2 Các vua 8.4-8.18

⁴Bấy giờ, nhà vua đang nói với Ghê-ha-xi, người đầy-tớ của người của ĐỨC CHÚA TRỜI, rằng: "Xin thuật lại cho ta nghe tất cả các việc lớn mà Ê-li-sê đã làm." ⁵Và xảy ra, trong khi người đang thuật lại cho vua biết ông đã hồi-sinh người đã chết thế nào, thì kia, người đàn-bà có đứa con trai mà ông đã hồi-sinh, kêu cầu cùng nhà vua vì nhà của bà và vì đồng ruộng của bà. Và Ghê-ha-xi tâu: "Thưa chúa tôi, nhà vua ôi, đây là người đàn-bà và đây là đứa con trai của bà, mà Ê-li-sê đã hồi-sinh." ⁶Khi nhà vua hỏi người đàn-bà, bà ấy thuật lại cho vua nghe. Vì vậy vua chỉ-định một quan-viên nọ cho bà, nói: "Hãy phục-hồi hết thảy những thứ đã là của bà và tất cả huê-lợi của đồng ruộng từ ngày bà lìa khỏi xứ cho đến cả ngày hôm nay."

Ê-li-sê tiên-đoán sự gian-ác của Ha-xa-ên (8.7-8.15)

⁷Đoạn Ê-li-sê đến Đa-mách. Bấy giờ, Bên-Ha-đát vua A-ram bị bệnh, và người được báo rằng: "Người của ĐỨC CHÚA TRỜI đã đến đây." ⁸Và nhà vua nói với Ha-xa-ên: "Dem một lễ-vật trong tay của người và đi gặp người của ĐỨC CHÚA TRỜI, và cậy người cầu-vấn ĐỨC GIA-VÊ, hỏi: 'Ta sẽ hồi-phục khỏi con bệnh này chăng?'" ⁹Vì vậy Ha-xa-ên đi gặp ông và đem một lễ-vật trong tay của hắn, thậm-chí mọi thứ tốt nhất tại Đa-mách, chất đầy trên 40 con lạc-đà; rồi hắn đến và đứng trước mặt ông và nói: "Con trai Bên-Ha-đát của ông, vua A-ram, đã sai tôi đến cùng ông, hỏi: 'Ta sẽ lành con bệnh này chăng?'" ¹⁰Thế thì Ê-li-sê nói với hắn: "Đi, nói với người: 'Chắc-chắn bệ hạ sẽ lành bệnh,' nhưng ĐỨC GIA-VÊ đã tỏ ra cho ta biết rằng chắc-chắn người sẽ chết." ¹¹Rồi ông nghiêm mặt của ông lại và ông ngó trừng *hắn* cho đến khi hắn hô-thẹn, rồi người của ĐỨC CHÚA TRỜI khóc. ¹²Và Ha-xa-ên nói: "Cớ sao chúa tôi lại khóc?" Lúc đó ông mới nói: "Vi ta biết điều xấu người sẽ gây ra cho những con trai Y-sơ-ra-ên: đồn lũy của họ người sẽ phóng hỏa, trai trẻ của họ người sẽ giết bằng gươm, và con nít của họ người sẽ đập nát ra thành từng mảnh, và đàn-bà có con của họ người sẽ mổ bụng." ¹³Thế thì Ha-xa-ên nói: "Nhưng kẻ tôi-tớ này của ông là gì, một con chó, để nó phải làm việc lớn này?" Và Ê-li-sê nói: "ĐỨC GIA-VÊ đã tỏ cho ta biết người sẽ làm vua trên A-ram." ¹⁴Thế là hắn rời Ê-li-sê và trở về cùng chủ của hắn; chủ hỏi hắn: "Ê-li-sê đã nói với người điều gì?" Và hắn nói: "Ông đã nói cho tôi biết rằng chắc-chắn bệ hạ sẽ hồi-phục." ¹⁵Rồi xảy ra vào ngày hôm sau, hắn lấy tấm *phủ giường* và nhúng nó trong nước, rồi trải nó trên mặt vua, để vua chết. Và Ha-xa-ên thành vua trong chỗ của người.

2. Các vua của Y-sơ-ra-ên và Giu-đa (8.16-16.20)

Một Giô-ram khác trị-vị Giu-đa (8.16-8.24)

¹⁶Bấy giờ trong năm thứ năm của Giô-ram⁽¹⁾ con trai của A-háp vua Y-sơ-ra-ên, Giô-sa-phát lúc đó là vua Giu-đa, Giô-ram con trai của Giô-sa-phát vua Giu-đa, thành vua. ¹⁷Người được 32 tuổi khi người thành vua, và người trị-vị 8 năm tại Giê-ru-sa-lem. ¹⁸Và người đi trong đường lối của các vua Y-sơ-ra-ên, y như nhà A-háp đã làm, vì con gái của A-háp thành vợ của người; và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ.

¹Giô-ram tên ngắn của Giê-hô-ram. Có hai Giô-ram một người làm vua Giu-đa, một người làm vua Y-sơ-ra-ên.

2 Kings 8.4-8.18

⁴Now the king was talking with Gehazi, the servant of the man of God, saying, "Please relate to me all the great things that Elisha has done." ⁵And it came about, as he was relating to the king how he had restored to life the one who was dead, that behold, the woman whose son he had restored to life, cried out to the king for her house and for her field. And Gehazi said, "My lord, O king, this is the woman and this is her son, whom Elisha restored to life." ⁶When the king asked the woman, she related it to him. So the king appointed for her a certain officer, saying, "Restore all that was hers and all the produce of the field from the day that she left the land even until now."

Elisha predicts evil from Hazael (8.7-8.15)

⁷Then Elisha came to Damascus. Now Ben-hadad king of Aram was sick, and it was told him saying, "The man of God has come here." ⁸And the king said to Hazael, "Take a gift in your hand and go to meet the man of God, and inquire of YHWH by him, saying, 'Will I recover from this sickness?' " ⁹So Hazael went to meet him and took a gift in his hand, even every kind of good thing of Damascus, forty camels' loads; and he came and stood before him and said, "Your son Ben-hadad king of Aram has sent me to you, saying, 'Will I recover from this sickness?'" ¹⁰Then Elisha said to him, "Go, say to him, 'You shall surely recover,' but YHWH has shown me that he will certainly die." ¹¹And he made his face stand fast and he set his gaze steadily *on him* until he was ashamed, and the man of God wept. ¹²And Hazael said, "Why does my lord weep?" Then he said, "Because I know the evil that you will do to the sons of Israel: their strongholds you will set on fire, and their young men you will kill with the sword, and their little ones you will dash in pieces and their women with child you will rip up." ¹³Then Hazael said, "But what is your servant, *who is but a dog*, that he should do this great thing?" And Elisha said, "YHWH has shown me that you will be king over Aram." ¹⁴So he departed from Elisha and returned to his master, who said to him, "What did Elisha say to you?" And he said, "He told me that you would surely recover." ¹⁵And it came about on the morrow, that he took the cover and dipped it in water and spread it on his face, so that he died. And Hazael became king in his place.

2. Kings of Israel and Judah (8.16-16.20)

Another Jehoram rules Judah (8.16-8.24)

¹⁶Now in the fifth year of Joram the son of Ahab king of Israel, Jehoshaphat being then the king of Judah, Jehoram the son of Jehoshaphat king of Judah became king. ¹⁷He was thirty-two years old when he became king, and he reigned eight years in Jerusalem. ¹⁸And he walked in the way of the kings of Israel, just as the house of Ahab had done, for the daughter of Ahab became his wife; and he did evil in the sight of YHWH.

2 Kings 8.19-9.6

¹⁹However, YHWH was not willing to destroy Judah, for the sake of David His servant, since He had said to him to give a lamp to him through his sons always.

²⁰In his days Edom revolted from under the hand of Judah, and made a king over themselves. ²¹Then Joram crossed over to Zair, and all his chariots with him. And it came about that he arose by night and struck the Ed-omee' who had surrounded him and the captains of the chariots; but the people fled to their tents. ²²So Edom revolted against Judah to this day. Then Libnah revolted at the same time. ²³And the rest of the acts of Joram and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ²⁴So Joram slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David; and Ahaziah his son became king in his place.

Ahaziah rules Jeh-ho-daw' (8.25-8.29)

²⁵In the twelfth year of Joram the son of Ahab king of Israel, Ahaziah the son of Jehoram king of Judah began to reign. ²⁶Ahaziah was twenty-two years old when he became king, and he reigned one year in Jerusalem. And his mother's name was Athaliah the granddaughter of Omri king of Israel. ²⁷And he walked in the way of the house of Ahab, and did evil in the sight of YHWH like the house of Ahab *had done*, because he was a son-in-law of the house of Ahab. ²⁸Then he went with Joram the son of Ahab to war against Hazael king of Aram at Ramoth-gilead and the Arameans wounded Joram. ²⁹So King Joram returned to be healed in Jezreel of the wounds which the Arameans had struck on him at Ramah, when he fought against Hazael king of Aram. Then Ahaziah the son of Jehoram king of Judah went down to see Joram the son of Ahab in Jezreel because he was sick.

Jehu is anointed king of Israel (9.1-9.13)

9 ¹Now Elisha the prophet called one of the sons the prophets, and said to him, "Gird up your loins, and take this flask of oil in your hand, and go to Ramoth-gilead". ²When you arrive there, and look there for Jehu the son of Jehoshaphat the son of Nimshi, and go in and cause him to arise from among his brothers, and bring him to an inner room. ³Then take the flask of oil and pour it on his head and say, "Thus says YHWH, "I have anointed you king over Israel." Then open the door and flee and do not wait." ⁴So the young man, the servant of the prophet, went to Ramoth-gilead'. ⁵When he came, behold, the captains of the army were sitting, and he said, "I have a word for you, O captain." And Jehu said, "To whom of us all?" And he said, "For you, O Captain." ⁶And he arose and went into the house, and he poured the oil on his head and said to him, "Thus says YHWH, the God of Israel, I have anointed you king over the people of YHWH, *even* over Israel.

2 Các vua 8.19-9.6

¹⁹Tuy nhiên, Đức GIA-VÊ không muốn hủy-diệt Giu-đa, vì cơ Đa-vít tôi-tớ của Ngài, vì Ngài đã phán với người là ban cho người một ngọn đèn qua những con trai của người luôn luôn.

²⁰Trong các ngày của người, Ê-đôm nổi-loạn từ dưới tay⁽¹⁾ của Giu-đa, và lập một vị vua trên họ. ²¹Lúc đó Giô-ram vượt qua đến Xai-ơ, cùng với tất cả các chiến xa của người. Và xảy ra người chổi dậy vào ban đêm mà đánh quân Ê-đôm đang bao-vây mình và các chỉ-huy-trưởng các chiến xa; nhưng quân ấy chạy trốn về các lều của chúng. ²²Thế là Ê-đôm nổi-loạn chống lại Giu-đa cho đến ngày nay. Lúc đó Líp-na cũng nổi-loạn vào cùng một lúc. ²³Và phần còn lại của công việc của Giô-ram và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký của các vua Giu-đa ư? ²⁴Thế là Giô-ram ngủ với tổ-phụ của người, và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít; và A-cha-xia con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-cha-xia trị-vì Giu-đa (8.25-8.29)

²⁵Trong năm thứ mười-hai của Giô-ram con trai của A-háp vua Y-sơ-ra-ên, A-cha-xia con trai của Giô-ram, vua Giu-đa, bắt đầu trị-vì. ²⁶A-cha-xia được 22 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 1 năm tại Giê-ru-sa-lem. Và tên mẹ của người là A-ta-lia cháu nội gái của Ôm-ri vua Y-sơ-ra-ên. ²⁷Và người bước đi trong đường lối của nhà A-háp, và làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, y như nhà A-háp, vì người là con rể của nhà A-háp. ²⁸Rồi người đi với Giô-ram con trai của A-háp gây chiến với Ha-xa-ên vua A-ram, tại Ra-môt-Ga-la-át, và quân A-ram làm Giô-ram bị thương. ²⁹Vì vậy vua Giô-ram trở về Gít-rê-ên để trị vết thương mà dân A-ram đã gây cho mình tại Ra-ma, khi người đánh với Ha-xa-ên vua A-ram. Lúc đó A-cha-xia con trai Giô-ram vua Giu-đa đi xuống thăm Giô-ram con trai của A-háp tại Gít-rê-ên, vì người đang bệnh.

Giê-hu được xúc-dầu làm vua Y-sơ-ra-ên (9.1-9.13)

9 ¹Bấy giờ tiên-tri Ê-li-sê gọi một người trong số những người con trai của các tiên-tri, và nói với người: "Hãy nịt lưng ngươi, cầm ve dầu này trong tay ngươi, và đi đến Ra-môt-Ga-la-át. ²Khi người đến đó, hãy tìm ở đó Giê-hu con trai của Giô-sa-phát, con trai của Nim-si, rồi đi vào và khiến người chổi dậy khỏi các anh em của người, và dẫn người vào trong một phòng bên trong. ³Lúc đó hãy lấy cái ve dầu mà đổ nó trên đầu người và nói: 'Đức GIA-VÊ phán như vậy: "Ta đã xúc-dầu cho ngươi làm vua trên Y-sơ-ra-ên."' Đoạn hãy mở cửa mà chạy trốn và đừng chờ." ⁴Thế là thanh-nam ấy, kẻ tôi-tớ của đấng tiên-tri, đi đến Ra-môt-Ga-la-át. ⁵Khi người đến, kia, các chỉ-huy-trưởng quân-đội đang ngồi, và người nói: "Tôi có lời cùng ông, thưa ông chỉ-huy-trưởng." Và Giê-hu nói: "Cùng ai trong tất cả chúng ta?" Và người nói: "Cùng ông, thưa ông Chỉ-huy-trưởng." ⁶Và ông ta chổi dậy và đi vào trong nhà, và người đổ dầu trên đầu ông và nói cùng ông ta: "Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, phán như vậy: 'Ta đã xúc-dầu cho ngươi làm vua trên dân của Đức GIA-VÊ, tức là trên Y-sơ-ra-ên

¹Nghĩa là: thoát khỏi sự kim toá

2 Các vua 9.7-9.23

7Và ngươi sẽ đánh nhà A-háp chủ của ngươi, để Ta được báo-thù máu các tôi-tớ của Ta các đấng tiên-tri, và máu tất cả tôi-tớ của ĐỨC GIA-VÊ, nơi tay Giê-sa-bên. 8Vì toàn-thể nhà A-háp sẽ diệt-vong, và Ta sẽ trừ-diệt khỏi A-háp mọi người nam cả nô-lệ lẫn tự-chủ trong Y-sơ-ra-ên. 9Và Ta sẽ làm cho nhà A-háp như nhà Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, và như nhà Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia. 10Và chó sẽ ăn Giê-sa-bên trong địa-phận Gít-rê-ên, và chẳng có ai sẽ chôn nó." Rồi người mở cửa và thoát chạy.

11Bấy giờ Giê-hu đi ra tới các tôi-tớ của chủ mình, và một người hỏi người: "Tất cả tốt-đẹp chớ? Tại sao gã điên này đã đến ông?" Và người nói với họ: "Các ngươi biết quá rõ người đó và cuộc nói chuyện của người." 12Và họ nói: "Ấy là lời nói dối, bây giờ kể cho chúng ta nghe." Và người nói: "Người ấy đã nói với ta như vậy và như vậy: 'ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: 'Ta đã xức-dầu cho ngươi làm vua trên Y-sơ-ra-ên.'"' 13Thế thì họ lật-đật, mỗi người lấy y-phục của mình, đặt nó dưới chân người trên các bậc thang và thổi kèn trom-bét, nói: "Giê-hu là vua!"

Giê-hu giết Giô-ram và A-cha-xia (9.14-9.29)

14Thế là Giê-hu con trai của Giô-sa-phát, con trai của Nim-si, âm-mưu chống Giô-ram. Bấy giờ Giô-ram với tất cả Y-sơ-ra-ên đang phòng-thủ Ra-môt-Ga-la-át chống Ha-xa-ên vua A-ram, 15song vua Giô-ram đã trở về Gít-rê-ên để được lành các vết thương mà dân A-ram đã đánh người, khi người đánh nhau với Ha-xa-ên vua A-ram. Thế là Giê-hu nói: "Nếu đây là tâm-trí của các ngươi, thì đừng để bất cứ ai trốn-thoát hay đi khỏi thành để đi tới Gít-rê-ên mà nói lại." 16Đoạn Giê-hu cỡi chiến xa và đi đến Gít-rê-ên vì Giô-ram đang nằm ở đó. Và A-cha-xia vua Giu-đa đã đi xuống để thăm Giô-ram.

17Bấy giờ lính canh đang đứng trên tháp tại Gít-rê-ên và nó thấy đám đông của Giê-hu trong khi người đến, thì nói: "Tôi thấy một đám đông." Và Giô-ram nói: "Bắt một kỵ-binh và sai nó đón chúng và báo nó nói: 'Hòa bình chăng?'" 18Vì vậy một tên kỵ-binh đi đón người và nói: "Nhà vua phán như vậy: 'Hòa bình chăng?'" Và Giê-hu nói: "Người có can-hệ gì với hòa bình? Hãy lui sau ta." Và người lính canh báo cáo: "Sứ-giã đó đã tới họ, nhưng hắn đã không trở lại." 19Rồi vua sai kỵ-binh thứ nhì đi ra tới họ và nói: "Nhà vua phán như vậy: 'Hòa bình chăng?'" Và Giê-hu trả lời: "Người có can-hệ gì với hòa bình? Hãy lui sau ta." 20Và người lính canh ấy báo cáo: "Hắn đã thậm-chí đã tới họ rồi, và hắn đã không trở lại; cách chạy xe giống như cách chạy xe của Giê-hu con trai của Nim-si, vì hắn chạy một cách điên cuồng."

21Thế thì Giô-ram nói: "Hãy thắng xe." Và chúng chuẩn bị xe của người sẵn-sàng. Và Giô-ram vua Y-sơ-ra-ên và A-cha-xia vua Giu-đa đi ra, mỗi người trong xe của mình, và họ đi ra đón Giê-hu và gặp người trong đất của Na-bốt, người Gít-rê-ên. 22Và xảy ra, khi Giô-ram thấy Giê-hu, thì người hỏi: "Giê-hu, hòa bình chăng?" Và người trả lời: "Hòa bình gì, bao lâu các sự làm điếm của Giê-sa-bên mẹ của ngươi và các phép phù-thủy của mẹ ấy còn nhiều đường ấy?" 23Thế là Giô-ram trở bàn tay của mình và chạy trốn và nói với A-cha-xia: "Có mưu-phán, bớ A-cha-xia!"

2 Kings 9.7-9.23

7And you shall strike the house of Ahab your master, that I may avenge the blood of My servants the prophets, and the blood of all the servants of YHWH, at the hand of Jezebel. 8For the whole house of Ahab shall perish, and I will cut off from Ahab every male person both bond and free in Israel. 9And I will make the house of Ahab like the house of Jeroboam the son of Nebat, and like the house of Baasha the son of Ahijah. 10And the dogs shall eat Jezebel in the territory of Jezreel, and none shall bury her." Then he opened the door and fled.

11Now Jehu came out to the servants of his master, and one said to him, "Is all well? Why did this mad fellow come to you?" And he said to them, "You know very well the man and his talk." 12And they said, "It is a lie, tell us now." And he said, "Thus and thus he said to me, 'Thus says YHWH, "I have anointed you king over Israel.''" 13Then they hurried and each man took his garment and placed it under him on the bare steps, and blew the trumpet, saying, "Jehu is king!"

Jehu kills Joram and Ahaziah (9.14-9.29)

14So Jehu the son of Jehoshaphat the son of Nimshi conspired against Joram. Now Joram with all Israel was defending Ramoth-gilead against Hazael king of Aram, 15but King Joram had returned to Jezreel to be healed of the wounds which the Arameans had struck him when he fought with Hazael king of Aram. So Jehu said "If this is your mind, then let no one escape or go out from the city to go tell it in Jezreel." 16Then Jehu rode in a chariot and went to Jezreel, for Joram was lying there. And Ahaziah king of Judah had come down to see Joram.

17Now the watchman was standing on the tower in Jezreel and he saw the multitude of Jehu as he came, and said, "I see a multitude." And Joram said, "Take a horseman and send him to meet them and let him say, "Is it peace?'" 18So a horseman went to meet him and said, "Thus says the king, 'Is it peace?'" And Jehu said, "What have you to do with peace? Turn behind me." And the watchman reported, "The messenger came to them, but he did not return." 19Then he sent out a second horseman, who came to them and said, "Thus says the king, 'Is it peace?'" And Jehu said, "What have you to do with peace? Turn behind me." 20And the watchman reported, "He came even to them, and he did not return; and the driving is like the driving of Jehu the son of Nimshi, for he drives furiously."

21Then Joram said, "Yoke the chariot." And they made his chariot ready. And Joram king of Israel and Ahaziah king of Judah went out, each in his chariot, and they went out to meet Jehu and found him in the property of Naboth the Jezreelite. 22And it came about when Joram saw Jehu, that he said, "Is it peace, Jehu?" And he said, "What peace, so long as the harlotries of your mother Jezebel and her witchcrafts are so many?" 23So Joram turned his hands and fled and said to Ahaziah, "There is treachery, O Ahaziah!"

2 Kings 9.24-10.4

24And Jehu drew his bow with his full strength and shot Joram between his arms; and the arrow went through his heart, and he sank in his chariot. 25Then Jehu said to Bidkar his officer, "Take him up and cast him into the portion of the field of Naboth the Jezreelite, for I remember when I and you were riding together after Ahab his father, that YHWH laid this oracle against him: 26'Surely I have seen yesterday the blood of Naboth and the blood of his sons,' says YHWH, 'and I will repay you in this portion,' says YHWH. Now then, take and cast him into the portion, according to the word of YHWH."

27When Ahaziah the king of Judah saw this, he fled by the way of the garden house. And Jehu pursued him and said, "Shoot him too, in the chariot." So they shot him at the ascent of Gur, which is at Ibleam. But he fled to Meggiddo and died there. 28Then his servants carried him in a chariot to Jerusalem, and buried him in his grave with his fathers in the city of David.

29Now in the eleventh year of Joram, the son of Ahab, Ahaziah became king over Judah.

Jezebel's terrible death (9.30-9.37)

30When Jehu came to Jezreel, Jezebel heard of it, and she painted her eyes and adorned her head, and looked out the window. 31And as Jehu entered the gate, she said, "Is it well, Zimri, your master's murderer?" 32Then he lifted up his face to the window and said, "Who is on my side? Who?" And two or three officials looked down at him. 33And he said, "Throw her down." So they threw her down, and some of her blood was sprinkled on the wall and on the horses, and he trampled her under foot. 34When he came in, he ate and drank; and he said, "See now to this cursed woman and bury her for she is a king's daughter." 35And they went to bury her, but they found no more of her than the skull and the feet and the palms of her hands. 36Therefore they returned and told him. And he said, "This is the word of YHWH, which He spoke by His servant Elijah the Tishbite, saying, 'In the portion of Jezreel the dogs shall eat the flesh of Jezebel; 37and the corpse of Jezebel shall be as dung on the face of the field in the portion of Jezreel, so they cannot say, "This is Jezebel."'"

Jehu kills Ahab's family (10.1-10.17)

10 1Now Ahab had seventy sons in Samaria. And Jehu wrote letters and sent them to Samaria, to the rulers of Jezreel, the elders, and to the guardians of the children of Ahab, saying, 2" And now, when this letter comes to you, since your master's sons are with you, and with you the chariots and horses and a fortified city and the weapons, 3select the best and most upright of your master's sons, and set him on his father's throne, and fight for your master's house." 4But they feared greatly and said, "Behold, the two kings did not stand before him; how then can we stand?"

2 Các vua 9.24-10.4

24Và Giê-hu giương dây cung của mình với hết sức mạnh của mình, bắn Giô-ram ngay giữa hai cánh tay của người; và mũi tên đi xuyên qua tim của người, và người quy xuống trong xe của người. 25Lúc đó Giê-hu nói với Bích-ca, sĩ-quan của mình: "Đem nó lên và liệng nó vào trong phần cánh đồng của Na-bốt người Gít-rê-ên, vì ta nhớ lại khi ta và người đồng cỡi ngựa theo sau A-háp cha của hân, Đức GIA-VÊ đã đặt xuống lời sấm-truyền này chống lại hân: 26'Chắc-chắn Ta đã thấy hôm qua máu của Na-bốt và máu những đứa con trai của nó,' Đức GIA-VÊ phán, 'và Ta sẽ báo-trả người trong phần cánh đồng này,' Đức GIA-VÊ phán. Thế thì, bây giờ hãy liệng hân vào trong phần cánh đồng ấy, theo lời Đức GIA-VÊ."

27Khi A-cha-xia vua Giu-đa thấy vậy, người chạy trốn theo đường nhà vườn. Và Giê-hu đuổi theo người và nói: "Bắn hân luôn trong xe." Vì vậy họ bắn người tại dốc Guro, gần Gíp-lê-am. Nhưng người thoát đến Mê-ghi-đô và chết ở đó. 28Lúc đó, các tôi-tớ của người chờ người trong một cỗ xe về Giê-ru-sa-lem, và chôn người trong mộ của tổ-phụ của người trong thành Đa-vít.

29Bây giờ vào năm thứ mười-một của Giô-ram, con trai của A-háp, A-cha-xia thành vua trên Giu-đa.

Cái chết khủng-khiếp của Giê-sa-bên (9.30-9.37)

30Khi Giê-hu đến Gít-rê-ên, Giê-sa-bên nghe được, ả vẽ đôi mắt của ả và trang-điểm đầu của ả, và nhìn ra ngoài cửa sổ. 31Khi Giê-hu vào trong công, ả nói: "Hòa bình chăng, bớ Xim-ri, đứa giết chủ của người?" 32Lúc đó người ngược mặt của mình lên hướng về cửa sổ và nói: "Ai về phe ta? Ai?" Và 2 hay 3 quan-viên nhìn xuống ngó người. 33Và người nói: "Quăng nó xuống." Thế là họ quăng ả xuống, và máu của ả vưon trên tường và trên các con ngựa, và người đạp ả dưới chân. 34Khi người vào, người ăn uống, và người nói: "Bây giờ hãy coi con đàn-bà bị rửa-sả này mà lo chôn nó, vì ả là con gái của một vị vua." 35Và họ đi để chôn ả, nhưng họ không tìm được cái gì của ả hết ngoại trừ cái sọ, hai bàn chân, và các lòng bàn tay của tay ả. 36Vì thế họ trở lại nói cho người biết. Và người nói: "Đây là lời Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán bởi tôi-tớ của Ngài là Ê-li-gia người Thi-sê-be, rằng: "Trong phần cánh đồng Gít-rê-ên, chó sẽ ăn thịt Giê-sa-bên; 37và thầy Giê-sa-bên sẽ như phân súc vật trên bề mặt của cánh đồng trong phần đất Gít-rê-ên, để cho người ta không có thể nói: "Đây là Giê-sa-bên.""

Giê-hu giết gia-đình của A-háp (10.1-10.17)

10 1Bây giờ A-háp có 70 người con trai tại Sa-ma-ri. Và Giê-hu viết thư và gửi đến Sa-ma-ri cho các người lãnh-đạo Gít-rê-ên, các trưởng-lão, và cho các người giám-hộ các đứa con của A-háp, rằng: 2"Và bây giờ, khi bức thư này tới các người, vì những người con trai của chủ các người ở với các người, và với các người có các chiến xa, những ngựa, một thành kiên-cố, và vũ-khí, 3thì hãy chọn người giỏi nhất và chính-trực nhất trong những người con trai của chủ các người mà đặt lên ngôi của cha nó, và hãy chiến-đấu cho nhà của chủ các người." 4Nhưng họ rất kinh-sợ và nói: "Kìa, 2 ông vua đã không đứng nổi trước mặt hân, thế thì thế nào chúng ta có thể đứng nổi?"

2 Các vua 10.5-10.18

⁵Rồi người coi gia-hộ ấy, người coi thành ấy, các trưởng-lão, và các người giám-hộ nhần Giê-hu, rằng: "Chúng tôi là những tôi-tớ của ông, và mọi điều ông nói với chúng tôi, chúng tôi sẽ làm, *nhưng* chúng tôi sẽ không lập bất cứ ai làm vua; xin hãy làm điều tốt trong cái nhìn của ông."⁶Đoạn, người viết một bức thư cho họ một lần thứ hai, rằng: "Nếu các người ở về phe ta, và các người muốn lắng nghe tiếng của ta, thì hãy chặt đầu các người ấy, là những con trai của chủ các người, rồi đến cùng ta tại Gít-rê-ên ngày mai khoảng giờ này." Bấy giờ, những hoàng tử, 70 người, ở với các người quan-trọng của thành ấy, các người đang nuôi-dưỡng chúng. ⁷Và xảy ra khi bức thư đến họ, họ bắt những hoàng tử ấy, 70 người mà giết chúng, rồi để đầu của chúng trong những cái thùng, và gửi đến người tại Gít-rê-ên. ⁸Khi sứ-giã đến và nói với người rằng: "Họ đã đem những đầu của các hoàng tử đến," thì người nói: "Hãy chặt chúng thành hai đồng tại nơi vào của công thành cho đến sáng mai." ⁹Bấy giờ xảy ra vào buổi sáng, người đi ra mà đứng và nói với tất cả dân-chúng: "Các người đứng; này, ta đã âm-mưu chống lại chủ của ta và đã giết hẳn chết, nhưng ai đã đánh hạ tất cả những người này?" ¹⁰Thế thì, hãy biết rằng chẳng sa xuống trái đất bất cứ một lời nào của Đức GIA-VÊ¹, mà Đức GIA-VÊ đã phán về nhà của A-háp, vì Đức GIA-VÊ đã làm xong điều Ngài đã phán bởi tay của tôi-tớ Ngài là Ê-li-gia." ¹¹Thế là Giê-hu giết tất cả các người còn lại thuộc nhà A-háp tại Gít-rê-ên, cùng tất cả những người quan-trọng của vua, những kẻ quen biết vua, và các thầy tế-lễ của vua, cho đến khi người chừa lại cho vua chẳng được một kẻ sống sót.

¹²Đoạn người chỗi dậy và ra đi và tới Sa-ma-ri. Dọc đường, trong khi người đang ở tại nhà xén lông² của những kẻ chăn chiên, ¹³Giê-hu gặp các anh em của A-cha-xia vua Giu-đa, và nói: "Các người là ai?" Và họ nói: "Chúng ta là anh em của A-cha-xia; và chúng ta đã đi xuống để biết tình-hình của những hoàng tử và của hoàng-thái-hậu." ¹⁴Và người nói: "Bắt sống chúng." Thế là họ bắt sống chúng, và giết chúng 42 người tại cái hố của nhà xén lông, và người đã chẳng chừa lại bất cứ ai trong bọn.

¹⁵Bấy giờ khi người đã rời khỏi đó, người thấy Giô-na-đáp con trai Rê-cáp ra đón người; và người chúc-phước hẳn và nói với hẳn: "Tâm người có ngay thẳng, như tâm ta đối với tâm người chẳng?" Và Giô-na-đáp nói: "Có." *Giê-hu nói*: "Nếu có, chia tay người cho ta." Hẳn đưa tay hẳn cho người, và người kéo hẳn lên với mình vào trong xe. ¹⁶Và người nói: "Hãy đi với ta và thấy lòng sốt-sắng của ta cho Đức GIA-VÊ." Vì vậy người bắt hẳn đi trong xe của mình. ¹⁷Và khi người đến Sa-ma-ri, người đánh hạ tất cả những kẻ còn lại của nhà A-háp tại Sa-ma-ri, cho đến khi người đã diệt sạch A-háp, theo lời của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán cùng Ê-li-gia.

Giê-hu giết những kẻ thờ-lạy Ba-anh (10.18-10.33)

¹⁸Lúc đó Giê-hu tập-hợp tất cả dân-chúng, và nói với họ: "A-háp phục-vụ Ba-anh chút chút; Giê-hu sẽ phục-vụ ngài nhiều

2 Kings 10.5-10.18

⁵And the one who *was* over the household, and he who *was* over the city, the elders, and the guardians of *the children*, sent *word* to Jehu, saying, "We are your servants, all that you say to us we will do, we will not make any man king; do what is good in your sight." ⁶Then he wrote a letter to them a second time saying, "If you are on my side, and you will listen to my voice, take the heads of the men, your master's sons, and come to me at Jezreel tomorrow about this time." Now the king's sons, seventy persons, *were* with the great men of the city, *who* were rearing them. ⁷And it came about when the letter came to them, that they took the king's sons, and slaughtered *them*, seventy persons, and put their heads in baskets, and sent *them* to him at Jezreel. ⁸When the messenger came and told him, saying, "They have brought the heads of the king's sons," he said, "Put them in two heaps at the entrance of the gate until morning." ⁹Now it came about in the morning, that he went out and stood, and said to all the people, "You are just; behold, I conspired against my master and killed him, but who smote all these?" ¹⁰Know then that there shall fall to the earth nothing of the word of YHWH, which YHWH spoke concerning the house of Ahab, for YHWH has done what He spoke by the hand of His servant Elijah." ¹¹So Jehu smote all who remained of the house of Ahab in Jezreel, and all his great men and his acquaintances and his priests, until he left him without a survivor.

¹²Then he arose and departed, and went to Samaria. On the way while he was at the shearing house of the shepherds, ¹³Jehu found the brothers of Ahaziah king of Judah and said, "Who are you?" And they said, "We are the brothers of Ahaziah; and we have come down about the welfare of the sons of the king and the sons of the queen mother." ¹⁴And he said, "Take them alive." So they took them alive, and killed them at the pit of the shearing house, forty-two men; and he left none of them.

¹⁵Now when he had departed from there, he found Jehonadab the son of Rechab *coming* to meet him; and he blessed him and said to him, "Is your heart right, as my heart is with your heart?" And Jehonadab said, "It is." *Jehu said*, "If it is, give *me* your hand." And he gave him his hand, and he took him up to him into the chariot. ¹⁶And he said, "Come with me and see my zeal for YHWH." So he made him ride in his chariot. ¹⁷And when he came to Samaria, he smote all who remained to Ahab in Samaria, until he had destroyed him, according to the word of YHWH, which He spoke to Elijah.

Jehu kills Baal worshipers (10.18-10.33)

¹⁸Then Jehu gathered all the people and said to them, "Ahab served Baal a little; Jehu will serve him much

¹Nghĩa là: không có lời nào từ Đức GIA-VÊ mà không đúng

²nguyên ngữ: בית־קַטָּן, Bêtrê-kê-tô, "nhà xén lông"

2 Kings 10.19-10.34

19And now, summon all the prophets of Baal, all his worshipers and all his priests; let no one be missing, for I have a great sacrifice for Baal; whoever is missing shall not live." But Jehu did it in cunning, in order that he might destroy the worshipers of Baal. 20And Jehu said, "Sanctify a solemn assembly for Baal." And they proclaimed it. 21Then Jehu sent throughout Israel and all the worshipers of Baal came, so that there was not a man left who did not come. And when they went into the house of Baal, the house of Baal was filled from one end to the other. 22And he said to the one who *was* in charge of the wardrobe, "Bring out garments for all the worshipers of Baal." So he brought out garments for them. 23And Jehu went into the house of Baal with Jehonadab the son of Rechab; and he said to the worshipers of Baal, "Search and see that there may be here with you none of the servants of YHWH, but only the worshipers of Baal." 24Then they went in to offer sacrifices and burnt offerings. Now Jehu had stationed for himself eighty men outside, and he had said, "The one who permits any of the men whom I bring into your hands to escape, his soul for his soul in exchange."

25Then it came about, as soon as he had finished offering the burnt offering, that Jehu said to the guard and to the royal officers, "Go in, smite them; let none come out." And they smote them with the edge of the sword; and the guard and the royal officers threw *them* out, and went to the inner room of the house of Baal. 26And they brought out the *sacred* pillars of the house of Baal, and burned them. 27They also broke down the *sacred* pillar of Baal and broke down the house of Baal, and made it a latrine to this day. 28Thus Jehu eradicated Baal out of Israel.

29However, *as for* the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin, from these Jehu did not depart, *even* the golden calves that were at Bethel and that *were* at Dan. 30And YHWH said to Jehu, "Because you have done well in executing what is right in My eyes, *and* have done to the house of Ahab according to all that *was* in My heart, your sons of the fourth generation shall sit on the throne of Israel." 31But Jehu did not watch the law of YHWH, the God of Israel, with all his heart; he did not depart from the sins of Jeroboam, which he made Israel sin.

32In those days YHWH began to cut off *portions* from Israel; and Hazael defeated them throughout the territory of Israel: 33from the Jordan eastward, all the land of Gilead, the Gadites and the Reubenites and the Manassites, from Aroer, which is by the valley of the Arnon, even Gilead and Bashan.

Jehoahaz succeeds Jehu (10.34-10.36)

34Now the rest of the acts of Jehu and all that he did and all his might, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

2 Các vua 10.19-10.34

19Và bây giờ, hãy triệu-tập tất cả các tiên-tri của Ba-anh, tất cả các người thờ-lạy ngài, và tất cả các thầy tế-lễ của ngài; đừng để bất cứ ai vắng-mặt, vì ta có một cuộc hiến-tế lớn cho Ba-anh; hễ ai vắng-mặt thì sẽ không được sống." Nhưng Giê-hu làm việc này một cách ngấm-ngấm, cốt để người tiêu-diệt những kẻ thờ-lạy Ba-anh. 20Và Giê-hu nói: "Hãy biệt ra một buổi tập-hợp trọng-thể cho Ba-anh." Và họ loan báo nó. 21Đoạn Giê-hu sai đi khắp Y-sơ-ra-ên và tất cả những kẻ thờ-lạy Ba-anh đều đến, đến nỗi không thiếu một ai mà không đến. Và khi chúng đi vào trong đền Ba-anh, đền Ba-anh chật ních từ đầu này đến đầu kia. 22Và người nói với kẻ giữ kho quần-áo: "Hãy đem y-phục ra cho tất cả các người thờ-lạy Ba-anh." Vì vậy kẻ ấy đem y-phục ra cho chúng. 23Và Giê-hu đi vào trong đền Ba-anh với Giô-na-dáp con trai Rê-cáp; và người nói với những kẻ thờ-lạy Ba-anh: "Hãy tìm xem để không được có với các người ở đây bất cứ ai trong những kẻ tôi-tố của Đức GIA-VÊ, nhưng chỉ có các người thờ-cúng Ba-anh mà thôi." 24Rồi họ đi vào trong để dâng những tế-vật và những của-lễ thiêu. Bây giờ, Giê-hu đã xếp đặt cho mình 80 người ở bên ngoài, và người đã nói: "Người nào để cho bất cứ ai trong những kẻ mà ta phó trong tay các người chạy thoát, thì hồn người đó thay thế cho hồn kẻ đó."

25Rồi xảy ra, vừa khi người đã dâng của-lễ thiêu xong, Giê-hu nói với vệ-binh và với các sĩ-quan hoàng-gia: "Đi vào, đánh hạ chúng; chớ để bất cứ ai đi ra." Và họ dùng lưỡi gươm đánh hạ chúng; và vệ-binh và các sĩ-quan hoàng-gia ném *thây* ra ngoài, rồi đi vào nội-phòng của đền Ba-anh. 26Và họ đem các trụ *thiên* của đền Ba-anh ra, và đốt chúng. 27Họ cũng đập đổ trụ *thiên* Ba-anh, và đập đổ đền Ba-anh, rồi làm nó thành cầu-tiểu cho đến ngày nay. 28Như vậy, Giê-hu trừ-tiệt Ba-anh khỏi Y-sơ-ra-ên.

29Tuy nhiên, các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, mà người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm, Giê-hu đã chẳng bỏ các tội này, *tức là* các con bò con bằng vàng tại Bê-tên và tại Đan. 30Và Đức GIA-VÊ phán cùng Giê-hu: "Vi người đã làm tốt trong việc thi-hành điều đúng trong mắt Ta, và đã gây ra cho nhà A-háp theo tất cả trong tâm Ta, các con trai người thuộc thế-hệ thứ tư sẽ ngồi trên ngôi Y-sơ-ra-ên." 31Nhưng Giê-hu không giữ-gìn luật của Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, với tất cả tâm-lòng mình; người đã chẳng bỏ các tội của Giê-rô-bô-am, các tội mà người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm.

32Trong các ngày đó, Đức GIA-VÊ bắt đầu giảm-bớt *địa-phận* của Y-sơ-ra-ên; và Ha-xa-ên đánh bại họ khắp lãnh-thổ Y-sơ-ra-ên: 33từ sông Giô-danh hướng về phía đông, tất cả đất Ga-la-át, các người Gát, các người Ru-bên, và các người Ma-na-se, từ A-rô-e, ở cạnh thung-lũng A-t-nôn, tức là Ga-la-át và Ba-san.

Giô-a-cha kế-vị Giê-hu (10.34-10.36)

34Bây giờ, phần còn lại của công việc của Giê-hu và mọi điều mà người đã làm và tất cả quyền-lực của người, há chúng không được viết trong Sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên ư?

2 Các vua 10.35-11.14

³⁵Rồi Giê-hu ngủ với tổ-phụ của người, và người ta chôn người tại Sa-ma-ri. Và Giô-a-cha con trai của người thành vua trong chỗ của người. ³⁶Bấy giờ các ngày mà Giê-hu đã trị-vì Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri là 28 năm.

A-ta-licia nữ hoàng của Giu-đa (11.1-11.3)

11 ¹Khi A-ta-licia mẹ của A-cha-xia thấy con trai của mình đã chết, bà chỗi dậy tiêu-diệt tất cả hoàng-tộc. ²Nhưng Giô-sê-ba, con gái của vua Giô-ram và là chị của A-cha-xia, bồng Giô-ách con trai của A-cha-xia và lấy trộm nó khỏi vòng những hoàng tử đang bị giết chết, rồi để nó và người vú nó trong phòng ngủ. Vì vậy họ giấu nó khỏi A-ta-licia, và nó không bị giết. ³Thế là nó được giấu với *Giô-sê-ba* trong đền *Đức GIA-VÊ* trong 6 năm, trong khi A-ta-licia đang trị-vì xứ-sơ.

Bé Giô-ách thành vua (11.4-11.20)

⁴Bấy giờ, vào năm thứ bảy, Giê-hô-gia-đa sai vời các vị chỉ-huy hàng trăm của các người Ca-rít và của vệ-binh, đem họ đến cùng người ở trong đền của *Đức GIA-VÊ*. Đoàn người lập một giao-ước với họ, bắt họ thề trong đền của *Đức GIA-VÊ*, và chỉ cho họ thấy đứa con trai của nhà vua. ⁵Và người ra lệnh cho họ, rằng: "Đây là điều các người sẽ làm: một-phần-ba các người, đi vào⁽¹⁾ trong ngày Ngung-nghi và canh -giữ cung vua ⁶(một-phần-ba cũng sẽ ở tại cổng Su-ơ, và một-phần-ba tại cổng phía sau các vệ-binh), sẽ canh-giữ cung-diện để phòng-thủ. ⁷Còn hai-phần-ba các người, tức là tất cả những kẻ đi ra⁽²⁾ vào ngày Ngung-nghi, cũng sẽ canh-giữ đền *Đức GIA-VÊ* vì nhà vua. ⁸Thế thì các người sẽ vây quanh nhà vua, mỗi người với vũ-khí của người trong tay; và hễ ai đến gần hàng-ngũ đều sẽ bị giết. Và hãy ở với nhà vua khi vua đi ra và khi vua đi vào."

⁹Vì vậy các vị chỉ-huy hàng trăm làm theo mọi điều thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa truyền. Và mỗi người trong bọn đem theo lính của họ, những người đi vào trong ngày Ngung-nghi, với các người đi ra trong ngày Ngung-nghi, và đến cùng thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa. ¹⁰Và thầy tế-lễ giao cho các vị chỉ-huy hàng trăm giáo và khiên, những thứ đã là của vua Đa-vít, ở trong đền *Đức GIA-VÊ*. ¹¹Và các vệ-binh mỗi người đứng với vũ-khí của mình trong tay, từ phía bên phải của đền đến phía bên trái của đền, canh bàn-thờ và cạnh đền, xung-quanh nhà vua. ¹²Đoạn người đưa con trai của nhà vua ra ngoài, đội mão triều trên đầu người, và trao cho người bản chứng-cớ; và họ tôn người làm vua và xức dầu cho người, và họ vỗ tay của họ và nói: "Vạn-tuế nhà vua!"

¹³Khi A-ta-licia nghe tiếng động của vệ-binh và dân-chúng, bà đi tới dân-chúng trong đền-thờ của *Đức GIA-VÊ*. ¹⁴Và bà nhìn và kìa, nhà vua đang đứng gần cột-trụ, theo tập-quán, với các chỉ-huy-trưởng và những kẻ thổi kèn trom-bét bên cạnh nhà vua; và tất cả dân-chúng trong xứ đều mừng-rỡ và thổi các kèn trom-bét. Thế thì A-ta-licia xé quần-áo của bà và la lên: "Muru-phân! Muru-phân!"

¹nghĩa là: vào phiên trực

²nghĩa là: hết phiên trực

2 Kings 10.35-11.14

³⁵And Jehu slept with his fathers, and they buried him in Samaria. And Jehoahaz his son became king in his place. ³⁶Now the days which Jehu reigned over Israel in Samaria was twenty-eight years.

Athaliah queen of Judah (11.1-11.3)

11 ¹When Athaliah the mother of Ahaziah saw that her son was dead, she rose and destroyed all the royal seed. ²But Jehosheba, the daughter of King Joram sister of Ahaziah, took Joash the son of Ahaziah and stole him from among the king's sons who were being put to death, and placed him and his nurse in the bedroom. So they hid him from Athaliah, and he was not put to death. ³So he was hidden with her in the house of YHWH six years, while Athaliah was reigning over the land.

Young Jo-awsh' becomes king (11.4-11.20)

⁴Now in the seventh year Jehoiada sent and brought the captains of hundreds of the Carites and of the guard, and brought them to him in the house of YHWH. Then he made a covenant with them and put them under oath in the house of YHWH, and showed them the king's son. ⁵And he commanded them, saying, "This is the thing that you shall do: one third of you, who come in on the sabbath and keep watch over the king's house ⁶(one third also shall be at the gate Sur, and one third at the gate behind the guards) shall keep watch over the house for defense. ⁷And two parts of you, even all who go out on the sabbath, shall also keep watch over the house of YHWH for the king. ⁸Then you shall surround the king, each with his weapons in his hand; and whoever comes within the ranks shall be put to death. And be with the king when he goes out and when he comes in."

⁹So the captains of hundreds did according to all that Jehoiada the priest commanded. And each one of them took his men who were to come in on the sabbath, with those who were to go out on the sabbath, and came to Jehoiada the priest. ¹⁰And the priest gave to the captains of hundreds the spears and shields that had been King David's, which were in the house of YHWH. ¹¹And the guards stood each with his weapons in his hand, from the right side of the house to the left side of the house by the altar and by the house, around the king. ¹²Then he brought the king's son out and put the crown on him, and gave him the testimony; and they made him king and anointed him, and they clapped their hands and said, "Long live the king!"

¹³When Athaliah heard the noise of the guard and of the people, she came to the people in the house of YHWH. ¹⁴And she looked and behold, the king was standing by the pillar, according to the custom, with the captains and the trumpeters beside the king; and all the people of the land rejoiced and blew trumpets. Then Athaliah tore her clothes and cried, "Treason! Treason!"

2 Kings 11.15-12.9

¹⁵And Jehoiada the priest commanded the captains of hundreds who were appointed over the army, and said to them, "Bring her out from within the ranks, and whoever follows her put to death with the sword." For the priest said, "Let her not be put to death in the house of YHWH."¹⁶So they seized her, and when she arrived at the horses' entrance of the king's house, she was put to death there.

¹⁷Then Jehoiada made a covenant between YHWH and the king and the people, that they should be YHWH's people, also between the king and the people. ¹⁸And all the people of the land went to house of Baal, and tore it down; his altars and his images they broke in pieces thoroughly, and killed Mattan the priest of Baal before the altars. And the priest appointed offices over the house of YHWH. ¹⁹And he took the captains of hundreds and the Carites and the guards and all the people of the land; and they brought the king down from the house of YHWH, and came by the way of the gate of the guards to the king's house. And he sat on the throne of the kings. ²⁰So all the people of the land rejoiced and the city was quiet. For they had put Athaliah to death with the sword at the king's house.

Jehoash reigns over Judah (12.1-12.3)

12 ¹Jehoash was seven years old when he became king. In the seventh year of Jehu, Jehoash became king, and he reigned forty years in Jerusalem; and his mother's name was Zibiah of Beersheba. ²And Jehoash did right in the sight of YHWH all his days in which Jehoiada the priest instructed him. ³Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places.

The temple to be repaired (12.4-12.18)

⁴Then Jehoash said to the priests, "All the money of the sacred things which is brought into the house of YHWH, in current money, *both* the money of each man's assessment *and* all the money which any man's heart prompts him to bring into the house of YHWH, ⁵let the priests take it for themselves, each from his acquaintance; and they shall repair the breaches of the house wherever any breach may be found."

⁶But it came about that in the twenty-third year of King Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house. ⁷Then King Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the *other* priests and said to them, "Why do you not repair the breaches of the house? Now therefore take no *more* money from your acquaintances, but pay it for the breaches of the house." ⁸So the priests agreed that they should take no *more* money from the people, nor repair the breaches of the house.

⁹But Jehoiada the priest took a chest and bored a hole in its lid, and put it beside the altar, on the right side as one comes into the house of YHWH; and the priests who guarded the threshold put in it all the money which was brought into the house of YHWH.

2 Các vua 11.15-12.9

¹⁵Và thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa ra lệnh cho các vị chỉ-huy hàng trăm, là những người đã được bổ-nhiệm coi quân-đội, và nói với họ: "Đem ả ra khỏi hàng-ngũ, và hễ ai theo ả thì dùng gươm giết chết." Vì thầy tế-lễ nói: "Chớ giết bà ta trong đền của Đức GIA-VÊ." ¹⁶Vì vậy họ túm lấy bà ta, và khi bà ta đến tại ngõ ngựa vào nơi cung vua, thì bà ta bị giết ở đó.

¹⁷Lúc đó Giê-hô-gia-đa lập một giao-ước giữa Đức GIA-VÊ và nhà vua và dân, rằng họ sẽ là dân của Đức GIA-VÊ, và cũng giữa vua và dân. ¹⁸Và tất cả dân trong xứ đi tới đền Ba-anh, và giật nó xuống; các bàn-thờ của nó và các hình-tượng của nó họ hoàn-toàn đập thành từng mảnh, và giết Ma-than thầy tế-lễ của Ba-anh trước các bàn-thờ. Và thầy tế-lễ chỉ-định các chức-vụ coi sóc đền-thờ của Đức GIA-VÊ. ¹⁹Và người đem theo các vị chỉ-huy hàng trăm, những người Ca-rít, các vệ-binh, và tất cả dân-chúng trong xứ; và họ rước nhà vua xuống từ đền của Đức GIA-VÊ, và đi theo đường của cổng vệ-binh đến cung vua. Và người ngồi trên ngai của các vị vua. ²⁰Thế là tất cả dân trong xứ đều mừng-rỡ và thành được bình-tịnh. Vì họ đã dùng gươm giết A-ta-lia tại cung vua.

Giô-ách trị-vì Giu-đa (12.1-12.3)

12 ¹Giô-ách được 7 tuổi khi người thành vua. Trong năm thứ bảy của Giê-hu, Giô-ách thành vua, và người trị-vì 40 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Xi-bia, quê ở Bê-e-Sê-ba. ²Và Giô-ách làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ trong tất cả các ngày của người mà thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa chỉ-dẫn người. ³Chỉ các nơi cao chẳng bị cất-bỏ đi; dân còn hiến-tế và xông hương trên các nơi cao.

Đền-thờ được sửa sang (12.4-12.18)

⁴Lúc đó, Giô-ách nói với các thầy tế-lễ: "Tất cả tiền đã biệt ra làm vật thánh được đem vào trong đền Đức GIA-VÊ, bằng tiền hiện-hành, *cả* tiền ấn-định *phải nộp* của mỗi người *lần* tất cả tiền mà tâm của bất cứ người nào thúc-giục họ đem vào trong đền của Đức GIA-VÊ, ⁵các thầy tế-lễ hãy thâu nó cho họ, mỗi người từ người quen-biết của họ; và họ sẽ sửa các chỗ hỏng trong đền, chỗ hỏng ở bất cứ nơi nào họ tìm ra.

⁶Nhưng xây ra vào năm thứ hai mươi ba của vua Giô-ách, các thầy tế-lễ đã chẳng sửa các chỗ hỏng của đền. ⁷Thế thì vua Giô-ách đòi thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa đến và đòi các thầy tế-lễ *khác* đến, và nói với họ: "Tại sao các người không sửa các chỗ hỏng trong đền? Bởi vậy bây giờ đừng lấy tiền từ các người quen của các người nữa, song trả tiền sửa các chỗ hỏng trong đền." ⁸Vì vậy các thầy tế-lễ đồng ý là họ không nên lấy tiền từ dân-chúng nữa, *nhưng* cũng không sửa các chỗ hỏng trong đền.

⁹Nhưng thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa lấy một cái rương lớn, xoi một cái lỗ trên cái nắp của nó, và đặt nó bên cạnh bàn-thờ, ở bên phía tay mặt khi người ta đi vào trong đền Đức GIA-VÊ; và các thầy tế-lễ giữ ngưỡng-cửa bỏ trong nó tất cả tiền được đem vào trong đền Đức GIA-VÊ.

2 Các vua 12.10-13.5

¹⁰Và khi họ thấy rằng có nhiều tiền trong cái rương lớn, thì người thư-ký của nhà vua và thầy tế-lễ thượng-phẩm đi lên, cột nó trong các bao, rồi đếm tiền tìm được trong đền Đức GIA-VÊ. ¹¹Và họ giao tiền đã được cân ra vào trong tay những người làm công-việc đó, là những người coi-sóc đền Đức GIA-VÊ; và họ trả tiền cho các thợ mộc và các thợ xây-cắt, những người sửa sang đền của Đức GIA-VÊ; ¹²và cho các thợ hồ cùng những thợ đẽo đá, và để mua gỗ và đá đã đẽo để sửa các chỗ hỏng của đền Đức GIA-VÊ, và cho mọi thứ đã được bàn để sửa đền. ¹³Nhưng họ không làm cho đền Đức GIA-VÊ những chén bạc, các kéo cắt tàn tìm đèn sáp, các chậu, các kèn trom-bét, bất cứ đồ dùng nào bằng vàng, hay đồ dùng bằng bạc từ số tiền đã được đem vào trong đền Đức GIA-VÊ; ¹⁴vì họ trao số tiền đó họ sửa-sang đền Đức GIA-VÊ. ¹⁵Hơn nữa, họ đã chẳng đòi-hỏi các người họ trao tiền vào trong tay để trả cho nhân công phải làm kế-toán, vì họ cư-xử một cách trung-tín. ¹⁶Tiền từ những của-lễ chuộc lỗi và tiền từ những của-lễ chuộc tội, không được đem vào đền Đức GIA-VÊ; nó dành cho các thầy tế-lễ.

¹⁷Lúc đó Ha-xa-ên vua A-ram đi lên, đánh lại Gát, và chiếm nó, và Ha-xa-ên hưởng mặt của hắn để tiến lên Giê-ru-sa-lem. ¹⁸Và Giô-ách vua Giu-đa lấy tất cả vật thánh mà Giô-sa-phát, Giô-ram, và A-cha-xia, tổ-phụ của người, những vị vua của Giu-đa, đã từng biệt ra thánh, và các vật thánh của chính mình và tất cả vàng tìm được ở trong các kho-tàng của đền Đức GIA-VÊ và của hoàng cung, và gửi chúng cho Ha-xa-ên vua A-ram. Thế thì hắn đi khỏi Giê-ru-sa-lem.

A-ma-xia kế-vị Giô-ách tại Giu-đa (12.19-12.21)

¹⁹Bây giờ, phần còn lại của công việc của Giô-ách và mọi điều người đã làm, há chúng không được viết trong Sách Sử-ký của các Vua Giu-đa ư? ²⁰Và các tội-tử của người chỗi dậy và âm-mur, và đánh hạ Giô-ách tại cung Mi-lô trong khi người đang đi uống Si-la. ²¹Vì Giô-xa-ca con trai Si-mê-át, và Giê-hô-sa-bát con trai Sô-mê, các tội-tử của người, đã đánh hạ người, và người chết; và họ chôn người cùng với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít, và A-ma-xia con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Giô-a-cha cai-trị Y-sơ-ra-ên (13.1-13.9)

13 ¹Trong năm thứ hai-mươi-ba của Giô-ách con trai của A-cha-xia, vua Giu-đa, Giô-a-cha con trai của Giê-hu thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri, và cai trị trong 17 năm. ²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và đi theo các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, với tội đó người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm; người chẳng từ-bỏ chúng. ³Vì vậy con thanh-nộ của Đức GIA-VÊ nổi lên chống lại Y-sơ-ra-ên, và Ngài liên-tiếp phó họ trong tay Ha-xa-ên vua A-ram và trong tay của Bê-n-Ha-đát con trai Ha-xa-ên. ⁴Đoạn Giô-a-cha van-xin ân-huệ của Đức GIA-VÊ, và Đức GIA-VÊ nhậm lời người; vì Ngài thấy sự áp-bức trên Y-sơ-ra-ên, vua A-ram áp-bức họ như thế nào. ⁵Và Đức GIA-VÊ ban cho Y-sơ-ra-ên một người giải-phóng, ngõ hầu họ đi ra khỏi dưới tay của dân A-ram; và các con trai Y-sơ-ra-ên sống trong các lều của mình như trước.

2 Kings 12.10-13.5

¹⁰And when they saw that there was much money in the chest, the king's scribe and the high priest came up and tied it in bags and counted the money which was found in the house of YHWH. ¹¹And they gave the money which was weighed out into the hands of those who did the work, who had the oversight of the house of YHWH; and they paid it out to the carpenters and the builders, who worked on the house of YHWH; ¹²and to the masons and the stonecutters, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches to the house of YHWH, and for all that was laid out for the house to repair it. ¹³But there were not made for the house of YHWH silver cups, snuffers, bowls, trumpets, any vessel of gold, or vessels of silver from the money which was brought into the house of YHWH; ¹⁴for they gave that to those who did the work, and with it they repaired the house of YHWH. ¹⁵Moreover, they did not require an accounting from the men into whose hand they gave the money to pay to those who did the work, for they dealt faithfully. ¹⁶The money from the guilt offerings and the money from the sin offerings, was not brought into the house of YHWH; it was for the priests.

¹⁷Then Hazael king of Aram went up and fought against Gath and captured it, and Hazael set his face to go up to Jerusalem. ¹⁸And Jehoash king of Judah took all the sacred things that Jehoshaphat and Jehoram and Ahaziah, his fathers, kings of Judah, had dedicated, and his own sacred things and all the gold that was found among the treasuries of the house of YHWH and of the king's house, and sent them to Hazael king of Aram. Then he went away from Jerusalem.

Joash succeeded by Amaziah in Judah (12.19-12.21)

¹⁹Now the rest of the acts of Joash and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ²⁰And his servants arose and made a conspiracy, and struck down Joash at the house of Millo as he was going down to Silla. ²¹For Jozacar the son of Shimeath, and Jehozabad the son of Shomer, his servants, struck him, and he died; and they buried him with his fathers in the city of David, and Amaziah his son became king in his place.

Jehoahaz rules Israel (13.1-13.9)

13 ¹In the twenty-third year of Joash the son of Ahaziah, king of Judah, Jehoahaz the son of Jehu became king over Israel at Samaria, and he reigned seventeen years. ²And he did evil in the sight of YHWH, and followed the sins of Jeroboam the son of Nebat, with which he made Israel sin; he did not turn from them. ³So the anger of YHWH was kindled against Israel, and He gave them continually into the hand of Hazael king of Aram, and into the hand of Ben-hadad the son of Hazael. ⁴Then Jehoahaz entreated the favor of YHWH, and YHWH listened to him; for He saw the oppression of Israel, how the king of Aram oppressed them. ⁵And YHWH gave Israel a deliverer, so that they went out from under the hand of the Arameans; and the sons of Israel lived in their tents as formerly.

2 Kings 13.6-13.22

⁶Nevertheless they did not turn away from the sins of the house of Jeroboam, with which he made Israel sin, but walked in them; and the Asherah also remained standing in Samaria. ⁷For he left to Jehoahaz of the army not more than fifty horsemen and ten chariots and 10,000 footmen, for the king of Aram had destroyed them and made them like the dust at threshing. ⁸Now the rest of the acts of Jehoahaz, and all that he did and his might, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? ⁹And Jehoahaz slept with his fathers, and they buried him in Samaria; and Joash his son became king in his place.

Jehoash rules Israel (13.10-13.13)

¹⁰In the thirty-seventh year of Joash king of Judah, Jehoash the son of Jehoahaz, became king over Israel in Samaria, and reigned sixteen years. ¹¹And he did evil in the sight of YHWH, he did not turn away from all the sins of Jeroboam the son of Nebat, with which he made Israel sin, but he walked in them. ¹²Now the rest of the acts of Joash and all that he did and his might with which he fought against Amaziah king of Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? ¹³So Joash slept with his fathers, and Jeroboam sat on his throne; and Joash was buried in Samaria with the kings of Israel.

Death of Elisha (13.14-13.21)

¹⁴When Elisha was sick with his sickness of which he was to die, Joash the king of Israel came down to him and wept over his face and said, "My father, my father, the chariots of Israel and its horsemen!" ¹⁵And Elisha said to him, "Take a bow and arrows." So he took a bow and arrows. ¹⁶Then he said to the king of Israel, "Put your hand on the bow." And he put his hand on it, then Elisha laid his hands on the king's hands. ¹⁷And he said, "Open the window toward the east," and he opened it. Then Elisha said, "Shoot!" And he shot. And he said, "YHWH's arrow of victory, even the arrow of victory over Aram; for you shall strike the Arameans at Aphek until you have destroyed them." ¹⁸Then he said, "Take the arrows," and he took them. And he said to the king of Israel, "Strike the ground," and he struck it three times and stood. ¹⁹So the man of God was angry with him and said, "You should have struck five or six times, then you would have struck Aram until you would have destroyed it. But now you shall strike Aram only three times."

²⁰And Elisha died, and they buried him. Now the bands of the Moabites would invade the land in the spring of the year. ²¹And as they were burying a man, behold, they saw a marauding band; and they cast the man into the grave of Elisha. And when the man touched the bones of Elisha he revived and stood up on his feet.

Joash defeats the Arameans (13.22-13.25)

²²Now Hazael king of Aram had oppressed Israel all the days of Jehoahaz.

2 Các vua 13.6-13.22

⁶Tuy nhiên, họ chẳng từ-bỏ các tội của nhà Giê-rô-bô-am, với các tội đó người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm, nhưng vẫn bước đi trong chúng; và tượng A-sê-ra cũng còn đứng tại Sa-ma-ri. ⁷Vì người để lại cho Giô-a-cha một quân đội không hơn 50 kỵ-binh, 10 chiến xa, và 10 ngàn bộ-binh, vì vua A-ram đã hủy-diệt họ và nghiền-nát họ như bụi khi đập lúa. ⁸Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-a-cha, và mọi điều người đã làm và tất cả sức mạnh của người, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên ư? ⁹Và Giô-a-cha ngủ với tổ-phụ của người, và họ chôn người tại Sa-ma-ri; Giô-ách con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Giô-ách cai-trị Y-sơ-ra-ên (13.10-13.13)

¹⁰Trong năm thứ ba-mươi-bảy của Giô-ách vua Giu-đa, Giô-ách con trai Giô-a-cha, thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri, và cai trị trong 16 năm. ¹¹Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; người chẳng từ-bỏ tất cả những tội của Giê-rô-bô-am con trai Nê-bát, với các tội đó người khiến Y-sơ-ra-ên phạm, nhưng người bước đi trong chúng. ¹²Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-ách và mọi điều mà người đã làm và lực lượng của người với nó người đánh lại A-ma-xia vua Giu-đa, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên ư? ¹³Thế là Giô-ách ngủ với tổ-phụ của người, và Giê-rô-bô-am ngồi trên ngai của người; và Giô-ách được chôn tại Sa-ma-ri cùng với những vua của Y-sơ-ra-ên.

Cái chết của Ê-li-sê (13.14-13.21)

¹⁴Khi Ê-li-sê bệnh với một cơn bệnh làm ông sắp chết, thì Giô-ách vua Y-sơ-ra-ên đi xuống tới ông, khóc trên mặt ông, và nói: "Cha tôi ơi, cha tôi ơi, những chiến xa của Y-sơ-ra-ên và các kỵ-binh của nó!" ¹⁵Và Ê-li-sê nói với người: "Hãy lấy một cây cung và các mũi tên." Thế là người lấy một cây cung và các mũi tên. ¹⁶Đoạn ông nói với vua Y-sơ-ra-ên: "Bệ hạ hãy đặt tay trên cây cung." Người đặt tay của mình trên nó, đoạn Ê-li-sê cũng đặt các bàn tay của ông trên các bàn tay của người. ¹⁷Rồi ông nói: "Hãy mở cửa sổ hướng về phía đông," và người mở nó. Đoạn, Ê-li-sê nói: "Bắn!" Và người bắn. Ông lại nói: "Mũi tên chiến-thắng của Đức GIA-VÊ, tức là mũi tên chiến-thắng A-ram; vì bệ hạ sẽ đánh hạ dân A-ram tại A-phéc cho đến khi bệ hạ hủy-diệt chúng." ¹⁸Rồi ông nói: "Hãy lấy các mũi tên," và người lấy chúng. Rồi ông nói với vua Y-sơ-ra-ên: "Hãy đập xuống đất," và người đập 3 lần rồi ngừng. ¹⁹Thế là người của Đức Chúa TRỜI giận người và nói: "Đáng lẽ bệ hạ nên đập 5 hay 6 lần, thì bệ hạ hẳn sẽ đánh A-ram cho đến khi bệ hạ hủy-diệt nó. Nhưng bây giờ bệ hạ sẽ đánh A-ram chỉ có 3 lần thôi."

²⁰Rồi Ê-li-sê qua đời, và họ chôn ông. Bây giờ, các băng thuộc dân Mô-áp muốn xâm-lăng xứ-sở vào mùa xuân năm đó. ²¹Và trong khi người ta đang chôn một người đàn-ông nọ, thì kia, họ thấy một băng cướp; và họ liệng người ấy trong mộ Ê-li-sê. Và khi người đàn-ông ấy đụng xương của Ê-li-sê, thì hẳn hồi-sinh và đứng dậy trên các bàn chân của hắn.

Giô-ách đánh bại dân A-ram (13.22-13.25)

²²Bây giờ Ha-xa-ên vua A-ram đã áp-bức Y-sơ-ra-ên tất cả các ngày Giô-a-cha.

2 Các vua 13.23-14.14

²³Nhưng Đức GIA-VÊ khoan-dung với họ và đã có lòng thương-xót họ và quay về họ bởi vì giao-ước của Ngài với Áp-ra-ham, Y-sác, và Gia-cốp, và chẳng muốn diệt họ hay ném họ khỏi sự hiện-diện Ngài cho đến bây giờ. ²⁴Khi Ha-xa-ên vua A-ram qua đời, Bên-Ha-đát con trai của hắn thành vua trong chỗ của hắn. ²⁵Thế thì Giô-ách con trai Giô-a-cha chiếm lại từ tay Bên-Ha-đát con trai của Ha-xa-ên các thành hắn đã chiếm từ tay Giô-a-cha cha của mình trong chiến-tranh. Ba lần Giô-ách đánh hạ hắn và khôi-phục các thành của Y-so-ra-ên.

A-ma-xia trị-vì Giu-đa (14.1-14.14)

14 ¹Trong năm thứ hai của Giô-ách con trai Giô-a-cha vua Y-so-ra-ên, A-ma-xia con trai Giô-ách vua Giu-đa thành vua. ²Người được 25 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 29 năm tại Giê-ru-sa-lem. Và tên của mẹ người là Giê-hoa-đan ở Giê-ru-sa-lem. ³Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, tuy nhiên không giống Đa-vít tổ-phụ của người; người làm theo mọi điều mà Giô-ách cha người đã từng làm. ⁴Chỉ các nơi cao không dẹp bỏ; dân-chúng vẫn còn hiến-tế và xông hương trên các nơi cao. ⁵Bây giờ xảy ra, vừa khi vương-quốc được vững trong tay mình, thì người đánh hạ các tôi-tớ của mình là những kẻ đã giết vua cha của mình. ⁶Nhưng các con trai của những kẻ sát-nhân ấy, người không giết chết, theo điều được viết trong sách luật-pháp của Môi-se, như Đức GIA-VÊ đã truyền rằng: "Cha sẽ không bị giết vì con trai, con trai cũng sẽ không bị giết vì cha; nhưng mỗi người sẽ bị giết vì tội của riêng mình." ⁷Người đánh hạ 10 ngàn người Ê-dôm trong Thung-lũng Muối và chiếm Sê-la bằng chiến-tranh, và đặt tên nó là Giôc-thê-ên cho đến ngày này. ⁸Đoạn A-ma-xia sai các sứ-giã đến Giô-ách con trai của Giô-a-cha, con trai của Giê-hu, vua Y-so-ra-ên, nói: "Hãy đến, chúng ta đương đầu nhau." ⁹Và Giô-ách vua Y-so-ra-ên sai đến A-ma-xia vua Giu-đa, nói: "Bụi gai ở tại Li-ban sai tới cây tuyết-tùng ở tại Li-ban, nói: 'Hãy gả con gái của người cho con trai của ta.' Nhưng có một con thú rừng ở tại Li-ban đi ngang qua, và giày-đạp bụi gai. ¹⁰Ngài quả thật đã đánh hạ Ê-dôm, tâm của ngài đã nâng ngài lên⁽¹⁾. Hãy vui-hưởng vinh-quang của ngài và hãy ở nhà; vì tại sao ngài phải gây rắc-rối để ngài, chính ngài sẽ ngã, và Giu-đa ngã với ngài?"

¹¹Nhưng A-ma-xia không chịu nghe. Vì vậy Giô-ách vua Y-so-ra-ên đi lên; người và A-ma-xia vua Giu-đa đương đầu nhau tại Bết-Sê-mét, thuộc Giu-đa. ¹²Và Giu-đa bị Y-so-ra-ên đánh bại, và họ chạy trốn mỗi người về lều của mình. ¹³Thế thì Giô-ách vua Y-so-ra-ên bắt được A-ma-xia vua Giu-đa, con trai của Giô-ách, con trai của A-cha-xia, tại Bết-Sê-mét, rồi tiến tới Giê-ru-sa-lem và giựt đồ tường thành Giê-ru-sa-lem từ Cổng Ép-ra-im đến Cổng Góc, 400 cu-bít. ¹⁴Và người lấy tất cả vàng, bạc, và tất cả các đồ dùng tìm được trong đền Đức GIA-VÊ, và trong các kho-tàng của hoàng cung, cũng bắt những kẻ làm con tin, và trở về Sa-ma-ri.

Giê-rô-bô-am II kế-vị Giô-ách tại Y-so-ra-ên (14.15-14.16)

¹hay: đã kiêu-ngạo

2 Kings 13.23-14.14

²³But YHWH was gracious to them and had compassion on them and turned to them because of His covenant with Abraham, Isaac, and Jacob, and would not destroy them or cast them from His presence until now. ²⁴When Hazael king Aram died, Ben-hadad his son became king in his place. ²⁵Then Jehoash the son of Jehoahaz took again from the hand of Ben-hadad the son of Hazael the cities which he had taken in war from the hand of Jehoahaz his father. Three times Joash smote him and recovered the cities of Israel.

Amaziah reigns over Yeh-ho-daw' (14.1-14.14)

14 ¹In the second year of Joash son of Jehoahaz king of Israel, Amaziah the son of Joash king of Judah became king. ²He was twenty-five years old when he became king, and he reigned twenty-nine years in Jerusalem. And his mother's name was Jehoaddin of Jerusalem. ³And he did right in the sight of YHWH, yet not like David his father; he did according to all that Joash his father had done. ⁴Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places. ⁵Now it came about, as soon as the kingdom was firmly in his hand, that he smote his servants who had slain the king his father. ⁶But the sons of the slayers he did not put to death, according to what is written in the book of the law of Moses, as YHWH commanded, saying, "The fathers shall not be put to death for the sons, nor the sons be put to death for the fathers; but each shall be put to death for his own sin." ⁷He smote of Edom in the Valley of Salt 10,000 and took Sela by war, and named it Joktheel to this day. ⁸Then Amaziah sent messengers to Jehoash, the son of Jehoahaz son of Jehu, king of Israel, saying, "Come, let us face each other." ⁹And Jehoash king of Israel sent to Amaziah king of Judah, saying, "The thorn bush which was in Lebanon sent to the cedar which was in Lebanon, saying, 'Give your daughter to my son in marriage.' But there passed by a wild beast that was in Lebanon, and trampled the thorn bush. ¹⁰You have indeed smote Edom, and your heart has lifted you up. Enjoy your glory and stay at home; for why should you provoke trouble so that you, even you, should fall, and Judah with you?"

¹¹But Amaziah would not listen. So Jehoash king of Israel went up; and he and Amaziah king of Judah faced each other at Beth-shemesh, which belongs to Judah. ¹²And Judah was defeated by Israel, and they fled each to his tent. ¹³Then Jehoash king of Israel captured Amaziah king of Judah, the son of Jehoash the son of Ahaziah, at Beth-shemesh, and came to Jerusalem and tore down the wall of Jerusalem from the Gate of Ephraim to the Corner Gate, 400 cubits. ¹⁴And he took all the gold and silver and all the utensils which were found in the house of YHWH, and in the treasuries of the king's house, the hostages also, and returned to Samaria.

Jeroboam II succeeds Jehoash in Israel (14.15-14.16)

2 Kings 14.15-15.1

15Now the rest of the acts of Jehoash which he did, and his might and how he fought with Amaziah king of Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? **16**So Jehoash slept with his fathers and was buried in Samaria with the kings of Israel; and Jeroboam his son became king in his place.

Amaziah succeeds Amaziah in Judah (14.17-14.22)

17And Amaziah the son of Joash king of Judah lived fifteen years after the death of Jehoash son of Jehoahaz king of Israel. **18**Now the rest of the acts of Amaziah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? **19**And they conspired against him in Jerusalem, and he fled to Lachish; but they sent after him to Lachish and killed him there. **20**Then they brought him on horses and he was buried at Jerusalem with his fathers in the city of David. **21**And all the people of Judah took Azariah, who was sixteen years old, and made him king in the place of his father Amaziah. **22**He built Elath and restored it to Judah, after the king slept with his fathers.

Jeroboam II rules Israel (14.23-14.27)

23In the fifteenth year of Amaziah the son of Joash king of Judah, Jeroboam the son of Joash king of Israel became king in Samaria, and reigned forty-one years. **24**And he did evil in the sight of YHWH; he did not depart from all the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin. **25**He restored the border of Israel from the entrance of Hamath as far as the Sea of the Arabah, according to the word of YHWH, the God of Israel, which He spoke through His servant Jonah the son of Amittai, the prophet, who was of Gath-hepher. **26**For YHWH saw the affliction of Israel, which was very bitter; for there was neither bond nor free, nor was there any helper for Israel. **27**And YHWH did not say that He would blot out the name of Israel from under heaven, but He saved them by the hand of Jeroboam the son of Joash.

Zechariah reigns over Israel (14.28-14.29)

28Now the rest of the acts of Jeroboam and all that he did and his might, how he fought and how he recovered for Israel, Damascus and Hamath, which had belonged to Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? **29**And Jeroboam slept with his fathers, even with the kings of Israel, and Zechariah his son became king in his place.

Azariah rules Judah (15.1-15.7)

15 **1**In the twenty-seventh year of Jeroboam king of Israel, Azariah son of Amaziah king of Judah became king.

2 Các vua 14.15-15.1

15Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-ách mà người đã làm, sức mạnh của người, và người đánh với A-ma-xia vua Giu-đa như thế nào, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? **16**Thế là Giô-ách ngủ với tổ-phụ của người và được chôn tại Sa-ma-ri với các vị vua Y-sơ-ra-ên; và Giê-rô-bô-am, con trai của người, thành vua trong chỗ của người.

A-xa-ria kế-vị A-ma-xia tại Giu-đa (14.17-14.22)

17Và A-ma-xia con trai của Giô-ách vua Giu-đa, sống 15 năm sau cái chết của Giô-ách, con trai của Giô-a-cha vua Y-sơ-ra-ên. **18**Bây giờ, phần còn lại của công việc của A-ma-xia, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký những Vua Giu-đa hay sao? **19**Rồi chúng âm-mưu chống người tại Giê-ru-sa-lem, và người chạy trốn đến La-ki; nhưng chúng sai đuổi theo người đến La-ki và giết người chết ở đó. **20**Đoạn chúng chôn người về trên các con ngựa và người được chôn tại Giê-ru-sa-lem với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít. **21**Và tất cả dân-chúng Giu-đa bắt A-xa-ria, đang 16 tuổi, và lập người lên làm vua trong chỗ của cha người là A-ma-xia. **22**Người xây Ê-lát và phục-hồi nó cho Giu-đa, sau khi vua cha đã ngủ với tổ-phụ của người.

Giê-rô-bô-am II trị-vì Y-sơ-ra-ên (14.23-14.27)

23Trong năm thứ mười-lăm của A-ma-xia con trai của Giô-ách vua Giu-đa, Giê-rô-bô-am con trai của Giô-ách vua Y-sơ-ra-ên thành vua tại Sa-ma-ri, và trị vì trong 41 năm. **24**Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; người chẳng từ-bỏ tất cả những tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, tội mà người đã làm Y-sơ-ra-ên phạm. **25**Người khôi-phục biên-giới của Y-sơ-ra-ên từ lối vào Ha-mát xa đến tận biển của vùng đồng bằng⁽¹⁾, theo lời của Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, lời mà Ngài đã phán qua tôi-tớ Giô-na của Ngài, con trai của A-mi-tai, đáng tiên-tri, là người ở tại Gát-Hê-phe. **26**Vì Đức GIA-VÊ đã thấy hoạn-nạn của Y-sơ-ra-ên, rất cay-đắng; vì chẳng có kẻ nô-lệ hay tự-do, chẳng có một kẻ giúp-đỡ nào cho Y-sơ-ra-ên. **27**Và Đức GIA-VÊ đã chẳng phán rằng Ngài muốn xóa danh Y-sơ-ra-ên khỏi dưới bầu trời, nhưng Ngài giải-cứ họ bởi tay Giê-rô-bô-am con trai của Giô-ách.

Xa-cha-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (14.28-14.29)

28Bây giờ phần còn lại của công việc của Giê-rô-bô-am và mọi điều người đã làm và sức-mạnh của người, người chinh chiến như thế nào và người khôi-phục cho Y-sơ-ra-ên như thế nào: Đa-mách và Ha-mát, đã thuộc về Giu-đa trước đây, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên ư? **29**Rồi Giê-rô-bô-am ngủ với tổ-phụ của người, tức là với các vị vua Y-sơ-ra-ên, và Xa-cha-ri con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-xa-ria trị-vì Giu-đa (15.1-15.7)

15 **1**Trong năm thứ hai-mươi-bảy của Giê-rô-bô-am vua Y-sơ-ra-ên, A-xa-ria con trai của A-ma-xia vua Giu-đa thành vua.

¹nguyên ngữ: A-ra-ba hay vùng đồng bằng; biển của vùng đồng bằng; tức là Biển Chết.

2 Các vua 15.2-15.20

²Người được 16 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 52 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Giê-cô-lia ở Giê-ru-sa-lem. ³Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều cha của người là A-ma-xia đã làm. ⁴Chỉ các nơi cao không được dẹp bỏ; dân-chúng vẫn còn hiến-tế và xông hương trên các nơi cao. ⁵Và Đức GIA-VÊ đánh nhà vua, để người mắc bệnh phung cho đến ngày người chết. Và người sống trong một nhà riêng, trong khi Giô-tham con trai của người cai-quản gia-hộ, phán-xét dân-chúng trong xứ. ⁶Bây giờ phần còn lại các công việc của A-xa-ria và tất cả người đã làm, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký những Vua Giu-đa ư? ⁷Và A-xa-ria ngủ với tổ-phụ của người, và họ chôn người với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít; và Giô-tham, con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Xa-cha-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.8-15.12)

⁸Trong năm thứ ba-mươi-tám của A-xa-ria vua Giu-đa, Xa-cha-ri con trai của Giê-rô-bô-am thành vua Y-sơ-ra-ên, tại Sa-ma-ri, trong 6 tháng. ⁹Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, như tổ-phụ của người đã làm; người chẳng từ-bỏ các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, các tội người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm. ¹⁰Lúc đó Sa-lum con trai của Gia-be âm-muru chống lại người, đánh người trước mặt dân-chúng và đánh hạ người, và trị-vì trong chỗ của người. ¹¹Bây giờ phần còn lại của công việc của Xa-cha-ri, kia chúng được viết trong sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên. ¹²Đây là lời Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán với Giê-hu, rằng: "Các con trai người cho đến thế-hệ thứ tư sẽ ngồi trên ngôi của Y-sơ-ra-ên." Và nó đã là như vậy.

Sa-lum trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.13-15.16)

¹³Sa-lum con trai của Gia-be thành vua trong năm thứ ba-mươi-chín của Ô-xia vua Giu-đa, và người trị-vì 1 tháng tại Sa-ma-ri. ¹⁴Lúc đó, Mê-na-hem con trai của Ga-đi từ Tiệt-sa đi lên và tới Sa-ma-ri, đánh Sa-lum con trai của Gia-be, tại Sa-ma-ri, và giết người chết, và thành vua trong chỗ của người. ¹⁵Bây giờ phần còn lại của công việc của Sa-lum cùng âm-muru của người mà người đã thực-hiện, này chúng được viết trong sách Sử-ký của các Vua Y-sơ-ra-ên. ¹⁶Rồi, Mê-na-hem đánh hạ Típ-sát và tất cả những người ở đó và các biên-giới của nó từ Tiệt-sa, vì họ đã không mở cửa cho người, bởi vậy, người đánh hạ nó; và người mổ bụng tất cả phụ nữ đang mang thai của nó.

Mê-na-hem trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.17-15.22)

¹⁷Trong năm thứ ba-mươi-chín của A-xa-ria vua Giu-đa, Mê-na-hem con trai của Ga-đi, thành vua Y-sơ-ra-ên và trị-vì trong 10 năm tại Sa-ma-ri. ¹⁸Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; trong tất cả các ngày của người, người chẳng từ-bỏ các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, mà người đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm.

¹⁹Phun, vua của A-si-ri, đến chống lại xứ ấy, và Mê-na-hem cho Phun 1 ngàn ta-lăng bạc để bàn tay của người được ở cùng người để cùng-cố vương-quốc dưới quyền cai-trị của người. ²⁰Rồi, Mê-na-hem moi tiền từ Y-sơ-ra-ên, ngay cả từ mọi người quyền thế có của-cải, 50 siéc-lo bạc từ mỗi người dâng trả vua A-si-ri. Thế là vua A-si-ri trở về và không ở lại đó trong xứ ấy.

2 Kings 15.2-15.20

²He was sixteen years old when he became king, and he reigned fifty-two years in Jerusalem; and his mother's name was Jecoliah of Jerusalem. ³And he did right in the sight of YHWH, according to all that his father Amaziah had done. ⁴Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places. ⁵And YHWH struck the king, so that he was a leper to the day of his death. And he lived in a separate house, while Jotham the king's son was over the household, judging the people of the land. ⁶Now the rest of the acts of Azariah and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ⁷And Azariah slept with his fathers, and they buried him with his fathers in the city of David, and Jotham his son became king in his place.

Zechariah rules Israel (15.8-15.12)

⁸In the thirty-eighth year of Azariah king of Judah, Zechariah the son of Jeroboam became king over Israel in Samaria for six months. ⁹And he did evil in the sight of YHWH, as his fathers had done; he did not depart from the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin. ¹⁰Then Shallum the son of Jabesh conspired against him and struck him before the people and smote him, and reigned in his place. ¹¹Now the rest of the acts of Zechariah, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel. ¹²This is the word of YHWH which He spoke to Jehu, saying, "Your sons to the fourth generation shall sit on the throne of Israel." And so it was.

Shallum rules Israel (15.13-15.16)

¹³Shallum son of Jabesh became king in the thirty-ninth year of Uzziah king of Judah, and he reigned one month in Samaria. ¹⁴Then Menahem son of Gadi went up from Tirzah and came to Samaria and struck Shallum son of Jabesh in Samaria and killed him and became king in his place. ¹⁵Now the rest of the acts of Shallum and his conspiracy which he made, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel. ¹⁶Then Menahem struck Tiphshah and all who were in it and its borders from Tirzah, because they did not open to him, therefore he struck it; and he ripped up all its women who were with child.

Menahem rules Israel (15.17-15.22)

¹⁷In the thirty-ninth year of Azariah king of Judah, Menahem son of Gadi became king over Israel and reigned ten years in Samaria. ¹⁸And he did evil in the sight of YHWH; he did not depart all his days from the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin.

¹⁹Pul, king of Assyria, came against the land, and Menahem gave Pul a thousand talents of silver so that his hand might be with him to strengthen the kingdom under his rule. ²⁰Then Menahem exacted the money from Israel, even from all the mighty men of wealth, from each man fifty shekels of silver to pay the king of Assyria. So the king of Assyria returned and did not remain there in the land.

2 Kings 15.21-15.38

²¹Now the rest of the acts of Menahem and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? ²²And Menahem slept with his fathers, and Pekahiah his son became king in his place.

Pekahiah rules Israel (15.23-15.26)

²³In the fiftieth year of Azariah king of Judah, Pekahiah son of Menahem became king over Israel in Samaria, and reigned two years. ²⁴And he did evil in the sight of YHWH; he did not depart from the sins of Jeroboam son of Nebat, which he made Israel sin. ²⁵Then Pekah son of Remaliah, his officer, conspired against him and struck him in Samaria, in the castle of the king's house with Argob and Arieah; and with him were fifty men of the Ghil-aw-dee', and he killed him and became king in his place. ²⁶Now the rest of the acts of Pekahiah and all that he did, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

Pekah rules Israel (15.27-15.31)

²⁷In the fifty-second year of Azariah king of Judah, Pekah son of Remaliah became king over Israel in Samaria, and reigned twenty years. ²⁸And he did evil in the sight of YHWH; he did not depart from the sins of Jeroboam son of Nebat, which he made Israel sin.

²⁹In the days of Pekah king of Israel, Tiglath-pileser king of Assyria came and took Ijon and Abel-beth-maacah and Janoah and Kedesh and Hazor and Gilead and Galilee, all the land of Naphtali; and he carried them captive to Assyria. ³⁰And Hoshea the son of Elah made a conspiracy against Pekah the son of Remaliah, and struck him and put him to death and became king in his place, in the twentieth year of Jotham the son of Uzziah. ³¹Now the rest of the acts of Pekah and all that he did, behold, they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

Jotham rules Judah (15.32-15.38)

³²In the second year of Pekah the son of Remaliah king of Israel, Jotham the son of Uzziah king of Judah became king. ³³He was twenty-five years old when he became king, and he reigned sixteen years in Jerusalem; and his mother's name was Jerusha the daughter of Zadok. ³⁴And he did what was right in the sight of YHWH; he did according to all that his father Uzziah had done. ³⁵Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places. He built the upper gate of the house of YHWH. ³⁶Now the rest of the acts of Jotham and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ³⁷In those days YHWH began to send Rezin king of Aram and Pekah the son of Remaliah against Judah. ³⁸And Jotham slept with his fathers, and he was buried with his fathers in the city of David his father; and Ahaz his son became king in his place.

2 Các vua 15.21-15.38

²¹Bây giờ phần còn lại của công việc của Mê-na-hem và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên ư? ²²Và Mê-na-hem ngủ với tổ-phụ của mình và Phê-ca-hia con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Phê-ca-hia trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.23-15.26)

²³Trong năm thứ năm-mươi của A-xa-ria vua Giu-đa, Phê-ca-hia con trai của Mê-na-hem thành vua Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri, và trị-vì trong 2 năm. ²⁴Và người làm điều xấu-xa trong mắt Đức GIA-VÊ; người chẳng từ-bỏ các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, các tội người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm. ²⁵Rồi Phê-ca con trai của Rê-ma-lia, sĩ-quan của người, âm-muru chống lại người và đánh người tại Sa-ma-ri, trong lâu-đài của hoàng cung với 50 người Giô-tham và A-ri-ê; và với người có 50 người Ga-la-át; và người giết vua và thành vua trong chỗ của vua. ²⁶Bây giờ phần còn lại của các hành-động của Phê-ca-hia và mọi điều người đã làm, kia, chúng được viết trong sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên.

Phê-ca trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.27-15.31)

²⁷Trong năm thứ năm-mươi-hai của A-xa-ria vua Giu-đa, Phê-ca con trai của Rê-ma-lia thành vua Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri, và trị-vì trong 20 năm. ²⁸Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; người chẳng từ-bỏ các tội của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, các tội người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm.

²⁹Trong các ngày của Phê-ca vua Y-sơ-ra-ên, Tiếc-la-Phi-lê-se vua A-si-ri đến lấy Y-giôn, A-bên-Bết-Ma-ca, Gian-ô-ách, Kê-đe, Hát-so, Ga-la-át, Ga-li-lê, và tất cả đất Nép-ta-li; và dẫn họ làm tù-nhân về A-si-ri. ³⁰Và Ô-sê con trai của Ê-la lập mưu chống Phê-ca con trai của Rê-ma-lia, đánh người và giết người, rồi thành vua trong chỗ của người, trong năm thứ hai-mươi của Giô-tham con trai của Ô-xia. ³¹Bây giờ phần còn lại của công việc của Phê-ca và mọi điều người đã làm, kia, chúng đều được viết trong sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên.

Giô-tham trị-vì Giu-đa (15.32-15.38)

³²Trong năm thứ hai của Phê-ca con trai của Rê-ma-lia vua Y-sơ-ra-ên, Giô-tham con trai của Ô-xia vua Giu-đa thành vua. ³³Người được 25 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 16 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên mẹ người là Giê-ru-sa con gái của Xa-đốc. ³⁴Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ; người làm theo mọi điều mà Ô-xia cha của người đã từng làm. ³⁵Chỉ các nơi cao không bị dẹp bỏ; dân-chúng còn dâng tế-lễ và xông hương trên các nơi cao đó. Người đã xây công thượng của đền Đức GIA-VÊ. ³⁶Và phần còn lại của công việc của Giô-tham và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký các Vua Giu-đa ư? ³⁷Trong các ngày đó, Đức GIA-VÊ bắt đầu sai Rê-xin vua A-ram và Phê-ca con trai của Rê-ma-lia chống Giu-đa. ³⁸Rồi Giô-tham ngủ với tổ-phụ của người, và người được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít tổ-phụ của người; và A-cha con trai của người thành vua trong chỗ của người.

2 Các vua 16.1-16.16

A-cha trị-vì Giu-đa (16.1-16.6)

16 ¹Trong năm thứ mười-bảy của Phê-ca con trai của Rê-ma-lia, A-cha con trai của Giô-tham, vua Giu-đa, thành vua. ²Và A-cha được 20 tuổi khi người thành vua và người trị-vì trong 16 năm tại Giê-ru-sa-lem; và người chẳng làm điều gì đúng trong cái nhìn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, như tổ-phụ Đa-vít của người. ³Nhưng người bước đi trong đường-lối của những vì vua Y-sơ-ra-ên, và thậm-chí bắt con trai của mình qua lửa, theo các sự gớm-ghiếc của những dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã từng đuổi sạch khỏi trước mặt những con trai của Y-sơ-ra-ên. ⁴Và người đã hiến-tế, xông hương trên các nơi cao, trên các đồi, và dưới mỗi cây xanh.

⁵Lúc đó Rê-xin vua A-ram và Phê-ca con trai của Rê-ma-lia, vua Y-sơ-ra-ên, đi lên Giê-ru-sa-lem dựng gậy chiến; và họ bao vây A-cha, nhưng không thể thắng người. ⁶Vào lúc đó, Rê-xin vua A-ram, phục-hồi Ê-lát cho A-ram, rồi hoàn-toàn đuổi sạch những người Giu-đa ra khỏi Ê-lát; và dân A-ram đến Ê-lát, và đã sống ở đó cho tới ngày nay.

A-cha tìm cầu A-si-ri giúp-đỡ (16.7-16.9)

⁷Thế là A-cha sai các sứ-giã tới Tiếc-la-Phi-lê-se vua A-si-ri, nói: "Tôi là tôi-tớ của ngài và là con trai của ngài; xin đi lên và giải-phóng tôi khỏi lòng bàn tay của vua A-ram và khỏi lòng bàn tay của vua Y-sơ-ra-ên, những kẻ đang nổi dậy chống lại tôi." ⁸Và A-cha lấy bạc và vàng tìm được trong đền Đức GIA-VÊ và trong các kho bạc của hoàng cung, mà gửi đi làm quà tặng cho vua A-si-ri. ⁹Vì vậy, vua A-si-ri nghe theo người; và vua A-si-ri đi lên chống Đa-mách và chiếm nó, và đày dân-chúng của nó đi Ki-ơ, và giết chết Rê-xin.

Đa-mách thất-thủ (16.10-16.20)

¹⁰Bấy giờ vua A-cha đi đến Đa-mách để gặp Tiếc-la-Phi-lê-se vua A-si-ri, rồi thấy cái bàn-thờ tại Đa-mách; và Vua A-cha gửi cho thầy tế-lễ U-ri cái hình của bàn-thờ đó và mô-hình của nó, theo tất cả kỹ xảo của nó. ¹¹Thế là thầy tế-lễ U-ri xây một bàn-thờ; theo mọi điều vua A-cha đã gửi từ Đa-mách, như vậy thầy tế-lễ U-ri xây nó, trước khi vua A-cha từ Đa-mách trở về. ¹²Và khi nhà vua trở về từ Đa-mách, nhà vua thấy cái bàn-thờ; thế thì nhà vua đến gần bàn-thờ đó và đi lên tới nó, ¹³và hiến-dâng thành khói của-lễ thiêu của mình và của-lễ chay của mình, rồi đổ rượu lễ của mình ra và rảy máu của những của-lễ bình-an của mình trên bàn-thờ. ¹⁴Còn bàn-thờ bằng đồng ở trước mặt Đức GIA-VÊ, người đem từ phía trước đền, từ giữa bàn-thờ của người và đền Đức GIA-VÊ, và người đặt nó ở phía bắc bàn-thờ của người. ¹⁵Đoạn, vua A-cha truyền cho thầy tế-lễ U-ri, phán: "Trên bàn-thờ lớn này, hãy hiến-dâng thành khói của-lễ thiêu ban mai, của-lễ chay ban chiều, của-lễ thiêu của nhà vua và của-lễ chay của người, với của-lễ thiêu của tất cả dân trong xứ và của-lễ chay của họ, và lễ đổ ra rượu lễ của họ; và rảy trên nó tất cả máu của-lễ thiêu và tất cả máu của con sinh-tế. Song bàn-thờ bằng đồng sẽ dành cho ta để cầu-vấn." ¹⁶Thế là thầy tế-lễ U-ri làm theo mọi điều vua A-cha truyền.

2 Kings 16.1-16.16

Ahaz rules Judah (16.1-16.6)

16 ¹In the seventeenth year of Pekah the son of Remaliah, Ahaz the son of Jotham, king of Judah, became king. ²Ahaz was twenty years old when he became king and he reigned sixteen years in Jerusalem; and he did not do what was right in the sight of YHWH his God, as his father David *has done*. ³But he walked in the way of the kings of Israel, and even made his son pass through the fire, according to the abominations of the nations whom YHWH had driven out from before the sons of Israel. ⁴And he sacrificed and burned incense on the high places and on the hills and under every green tree.

⁵Then Rezin king of Aram and Pekah son of Remaliah, king of Israel, came up to Jerusalem to wage war; and they besiege Ahaz, but could not overcome him. ⁶At that time Rezin king of Aram recovered Elath for Aram, and cleared the Jews out of Elath entirely; and the Arameans came to Elath, and have lived there to this day.

Ahaz seeks help of Assyria (16.7-16.9)

⁷So Ahaz sent messengers to Tiglath-pileser king of Assyria, saying, "I am your servant and your son; come up and deliver me from the palm of the king of Aram, and from the palm of the king of Israel, who are rising up against me." ⁸And Ahaz took the silver and gold that was found in the house of YHWH and in the treasures of the king's house, and sent a present to the king of Assyria. ⁹So the king of Assyria listened to him; and the king of Assyria went up against Damascus and captured it, and carried *the people of it* away into exile to Kir, and put Rezin to death.

Damascus falls (16.10-16.20)

¹⁰Now King Ahaz went to Damascus to meet Tiglath-pileser king of Assyria, and saw the altar which *was* at Damascus; and King Ahaz sent to Urijah the priest the likeness of the altar and its model, according to all its workmanship. ¹¹So Urijah the priest built an altar; according to all that King Ahaz had sent from Damascus, thus Urijah the priest made *it*, before the coming of King Ahaz from Damascus. ¹²And when the king came from Damascus, the king saw the altar; then the king approached the altar and went up to it, ¹³and offered in smoke his burnt offering and his meal offering, and poured his libation and sprinkled the blood of his peace offerings on the altar. ¹⁴And the bronze altar, which was before YHWH, he brought from the front of the house, from between *his* altar and the house of YHWH, and he put it on the north side of *his* altar. ¹⁵Then King Ahaz commanded Urijah the priest, saying, "Upon the great altar offer in smoke the morning burnt offering and the evening meal offering and the king's burnt offering and his meal offering, with the burnt offering of all the people of the land and their meal offering and their libations; and sprinkle on it all the blood of the burnt offering and all the blood of the sacrifice. But the bronze altar shall be for me to inquire *by*." ¹⁶So Urijah the priest did according to all that King Ahaz commanded.

2 Kings 16.17-17.12

17Then King Ahaz cut off the borders of the stands, and removed the laver from them; he also took down the sea from the bronze oxen which were under it, and put it on a pavement of stone. **18**And the covered way for the sabbath which they had built in the house, and the outer entry of the king, he removed from the house of YHWH because of the king of Assyria. **19**Now the rest of the acts of Ahaz which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? **20**So Ahaz slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David; and his son Hezekiah reigned in his place.

3. Israel is exiled to Assyria (17.1-18.41)

Hoshea the last king of Israel (17.1-17.4)

17 **1**In the twelfth year of Ahaz king of Judah, Hoshea the son of Elah became king over Israel in Samaria, and reigned nine years. **2**And he did evil in the sight of YHWH, only not as the kings of Israel who were before him. **3**Shalmaneser king of Assyria came up against him, and Hoshea became his servant and paid him tribute. **4**But the king of Assyria found conspiracy in Hoshea, who had sent messengers to So king of Egypt and had offered no tribute to the king of Assyria, as *he had done* year by year; so the king of Assyria shut him up and bound him in prison.

Israel captive (17.5-17.6)

5Then the king of Assyria invaded the whole land and went up to Samaria and besieged it three years. **6**In the ninth year of Hoshea, the king of Assyria captured Samaria and carried Israel away into exile to Assyria, and settled them in Halah and Habor, the river of Gozan, and in the cities of the Medes.

Israel exiled for rejecting God (17.7-17.23)

7Now *this* came about, because the sons of Israel had sinned against YHWH their God, who had brought them up from the land of Egypt from under the hand of Pharaoh, king of Egypt, and they had revered other gods **8**and walked in the statutes of the nations whom YHWH had driven out before the sons of Israel, and *in the customs* of the kings of Israel which they had made. **9**And the sons of Israel uttered words which were not right, against YHWH their God. Moreover, they built for themselves high places in all their towns, from watchtower to fortified city. **10**And they set for themselves *sacred* pillars and *Awsher-eem'* on every high hill and under every green tree, **11**and there they burned incense on all the high places as the nations *did* which YHWH had carried away to exile before them; and they did evil things provoking YHWH. **12**And they served idols, concerning which YHWH had said to them, "You shall not do this thing."

2 Các vua 16.17-17.12

17Lúc đó vua A-cha chặt đứt các tấm viền của những viên tảng, và dời chậu *nước thánh* khỏi chúng; người cũng hạ cái bể⁽¹⁾ ở phía trên các con bò bằng đồng, rồi đem để nó trên vỉa hè lát đá. **18**Và cái hiên cửa dùng cho ngày ngưng-ngủ mà họ đã xây trong đền thờ, và cái cửa vào bên ngoài của nhà vua, người cũng dỡ khỏi đền Đức GIA-VÊ vì cơ vua A-si-ri. **19**Bây giờ phần còn của công việc của A-cha mà người đã làm, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký của các Vua Giu-đa ư? **20**Thế là A-cha ngủ với tổ-phụ của người, và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít; và con trai Ê-xê-chia của người trị-vì trong chỗ của người.

3. Y-sơ-ra-ên bị đày đến A-si-ri (17.1-18.41)

Ô-sê vua cuối cùng của Y-sơ-ra-ên (17.1-17.4)

17 **1**Trong năm thứ mười-hai của A-cha vua Giu-đa, Ô-sê con trai của Ê-la thành vua Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri, và trị-vì trong 9 năm. **2**Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, chỉ không bằng các vua Y-sơ-ra-ên trước người. **3**Sanh-ma-na-sa vua A-si-ri, đi lên chống người, và Ô-sê thành tôi-tớ của hắn và đi cống cho hắn. **4**Nhưng vua A-si-ri khám phá Ô-sê mưu-phản, là kẻ đã sai sứ-giã đến Sô, là vua Ê-díp-tô và đã không đi cống cho vua A-si-ri, như *trước* từ năm này qua năm nọ; vì vậy vua A-si-ri bắt người và xiềng người trong tù.

Y-sơ-ra-ên bị giam-cầm (17.5-17.6)

5Thế thì vua A-si-ri xâm-lăng toàn xứ ấy, đi lên Sa-ma-ri và bao vây nó trong 3 năm. **6**Trong năm thứ chín của Ô-sê, vua A-si-ri chiếm Sa-ma-ri, đem Y-sơ-ra-ên đi đày tại A-si-ri, và định-cư họ tại Ha-la và Ha-bo, con sông của Gô-xan, và trong các thành của dân Mê-đi.

Y-sơ-ra-ên bị lưu-đày vì bỏ Đức Chúa TRỜI (17.7-17.23)

7Bây giờ, đã xảy ra, vì các con trai Y-sơ-ra-ên đã phạm tội chống lại GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ, Đấng đã đem họ lên từ đất Ê-díp-tô, khỏi dưới tay Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô; và họ đã kính-sợ các thần khác **8**và bước đi theo các quy-lệ của các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã đuổi đi trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên, và *theo tục-lệ* các vì vua Y-sơ-ra-ên đã lập. **9**Và những con trai Y-sơ-ra-ên thốt ra các lời không đúng, chống lại GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ. Hơn nữa, họ xây cho họ các nơi cao trong tất cả các thị-xã của họ, từ vọng-canh cho đến thành kiên-cổ. **10**Và họ dựng cho họ các trụ-thờ và các *tượng* A-sê-ra⁽²⁾ trên mỗi đồi cao và dưới mỗi cây xanh, **11**và ở đó họ xông hương trên tất cả các nơi cao như các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã đem đi lưu-đày trước mặt họ; và họ làm các điều xấu-xa chọc giận Đức GIA-VÊ. **12**Và họ phục-vụ các hình-tượng, về điều đó Đức GIA-VÊ đã từng phán cùng họ: "Các ngươi không được làm điều này."

¹tức là: bể chứa chất lỏng rất lớn

²các biểu-tượng bằng gỗ của một nữ-thần

2 Các vua 17.13-17.27

¹³Tuy thế, Đức GIA-VÊ đã *luôn* cảnh-cáo Y-sơ-ra-ên và Giu-đa qua tất cả các tiên-tri của Ngài và mỗi vị tiên-kiến, phán: "Hãy quay bỏ các đường-lối xấu-xa của các người mà giữ các điều-răn của Ta, các quy-chế của Ta, theo tất cả luật-pháp mà Ta đã truyền cho tổ-phụ các người, mà Ta đã gửi đến các người qua các tôi-tớ của Ta, các đấng tiên-tri." ¹⁴Vậy mà họ không nghe, nhưng làm cổ của họ cứng lại như cổ của tổ-phụ họ, những kẻ đã không tin GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của mình. ¹⁵Và họ chối-bỏ các quy-chế của Ngài và giao-ước của Ngài mà Ngài đã lập cùng tổ-phụ của họ, và những lời cảnh-cáo của Ngài, mà Ngài đã dùng để cảnh-cáo họ. Và họ theo sự hư-không và thành hư-không, và đi theo các quốc-gia chung quanh họ, mà Đức GIA-VÊ đã cấm họ không được làm như chúng. ¹⁶Và họ bỏ rơi tất cả các điều-răn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ mà làm cho họ các hình-tượng đúc, tức là 2 con bò con, và làm tượng A-sê-ra và thờ-lạy tất cả cơ-binh trên trời, và phục-vụ Ba-anh. ¹⁷Rồi họ bắt con trai của họ và con gái của họ đi qua lửa, và thực-hành bói toán và trừ ếm, và bán mình để làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, chọc Ngài giận. ¹⁸Vì vậy Đức GIA-VÊ rất giận Y-sơ-ra-ên, và loại họ đi khỏi mặt Ngài; không một người nào được chừa lại trừ chi-tộc Giu-đa.

¹⁹Giu-đa cũng không giữ các điều-răn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ, nhưng bước đi theo các quy-lệ của Y-sơ-ra-ên mà họ đã lập. ²⁰Và Đức GIA-VÊ từ-bỏ tất cả dòng-dõi Y-sơ-ra-ên và làm họ khôn-khó và phó họ vào trong tay các kẻ cướp-giữt, cho đến khi Ngài đã đuổi họ khỏi mặt Ngài. ²¹Khi Ngài đã tách Y-sơ-ra-ên khỏi nhà Đa-vít, họ lập Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát làm vua. Thế thì Giê-rô-bô-am lèo lái Y-sơ-ra-ên không theo Đức GIA-VÊ, và khiến họ phạm một tội lớn. ²²Và những con trai Y-sơ-ra-ên bước đi trong tất cả tội-lỗi của Giê-rô-bô-am mà người đã phạm; họ không bỏ chúng, ²³cho đến khi Đức GIA-VÊ loại bỏ Y-sơ-ra-ên khỏi cái nhìn của Ngài, như Ngài đã phán qua tất cả các tôi-tớ của Ngài, các đấng tiên-tri. Vì vậy Y-sơ-ra-ên bị đem đi đày từ xứ của họ đến A-si-ri cho đến ngày nay.

Các người nước ngoài đến sống tại Sa-ma-ri (17.24-17.41)

²⁴Và vua A-si-ri đem người từ Ba-by-lôn, từ Cu-tha, từ A-va từ Ha-mát và Sê-phat-va-im, ổn-định chúng trong các thành của Sa-ma-ri trong chỗ của các con trai Y-sơ-ra-ên. Vì vậy chúng chiếm-hữu Sa-ma-ri và sống trong các thành của nó. ²⁵Và xảy ra khi chúng bắt đầu sống ở đó, chúng không kính-sợ Đức GIA-VÊ; bởi vậy Đức GIA-VÊ sai những con sư-tử đến ở giữa vòng chúng, giết chết một số người trong bọn chúng. ²⁶Thế là họ tâu với vua A-si-ri, rằng: "Các dân-tộc mà bệ hạ đã đày đi sống trong các thành của Sa-ma-ri không biết phong-tục của vị thần của xứ đó; vì vậy vị thần đó đã sai những con sư-tử đến ở giữa chúng, và kia, chúng giết họ vì họ không biết phong-tục của vị thần xứ đó."

²⁷Khi đó vua A-si-ri ra lệnh, rằng: "Hãy bắt một trong các thầy tế-lễ mà các người đã đày đi lưu-đày từ đó, và cho người đó đi sống ở đó; và để nó dạy-dỗ chúng phong-tục của vị thần xứ đó."

2 Kings 17.13-17.27

¹³Yet YHWH warned Israel and Judah, through all His prophets *and* every seer, saying, "Turn from your evil ways and keep My commandments, My statutes according to all the law which I commanded your fathers, and which I sent to you through My servants the prophets." ¹⁴However, they did not listen, but stiffened their neck like the neck of their fathers, who did not believe in YHWH their God. ¹⁵And they rejected His statutes and His covenant which He made with their fathers, and His warnings with which He warned them. And they followed vanity and became vain, and *went* after the nations which surrounded them, concerning which YHWH had commanded them not to do like them. ¹⁶And they forsook all the commandments of YHWH their God and made for themselves molten images, *even* two calves, and made an Asherah and worshiped all the host of heaven and served Baal. ¹⁷Then they made their sons and their daughters pass through the fire, and practiced divination and enchantments, and sold themselves to do evil in the sight of YHWH, provoking Him. ¹⁸So YHWH was very angry with Israel, and removed them from His face; none was left except the tribe of Judah.

¹⁹Also Judah did not keep the commandments of YHWH their God, but walked in the statutes of Israel which they had made. ²⁰And YHWH rejected all the seed of Israel and afflicted them and gave them into the hand of plunderers, until He had cast them from His face. ²¹When He had torn Israel from the house of David, they made Jeroboam the son of Nebat king. Then Jeroboam drove Israel away from following YHWH, and made them commit a great sin. ²²And the sons of Israel walked in all the sins of Jeroboam which he did; they did not depart from them, ²³until YHWH removed Israel from His sight, as He spoke through all His servants the prophets. So Israel was carried away into exile from their own land to Assyria until this day.

Foreigners resettled in Samaria (17.24-17.41)

²⁴And the king of Assyria brought *men* from Babylon and from Cuthath and from Avva and from Hamath and Sepharvaim, and settled *them* in the cities of Samaria in place of the sons of Israel. So they possessed Samaria and lived in its cities. ²⁵And it came about at the beginning of their living there, that they did not fear YHWH; therefore YHWH sent lions among them which killed some of them. ²⁶So they spoke to the king of Assyria, saying, "The nations you have carried away into exile in the cities of Samaria do not know the custom of the god of the land; so he has sent lions among them, and behold, they kill them because they do not know the custom of the god of the land."

²⁷Then the king of Assyria commanded, saying, "Take there one of the priests whom you carried away into exile from there, and let him go and live there; and let him teach them the custom of the god of the land."

2 Kings 17.28-18.3

²⁸So one of the priests whom they had carried away into exile from Samaria came and lived at Bethel, and taught them how they should fear YHWH. ²⁹But every nation still made gods of its own and put them in the houses of high places which the people of Samaria had made, every nation in their cities in which they lived. ³⁰And the men of Babylon made Succoth-benoth, the men of Cuthath made Nergal, the men of Hamath made Ashima, ³¹and the Avvites made Nibhaz and Tartak; and the Sepharvaim burned their children in the fire to Adrammelech and Anammelech the gods of Sepharvaim. ³²They also feared YHWH and appointed from among themselves priests of the high places, who acted for them in the houses of the high places. ³³They feared YHWH and served their own gods according to the custom of the nations from among whom they had been carried away into exile.

³⁴To this day they do according to the earlier customs: they do not fear YHWH, nor do they do according to their statutes or their ordinances or the law, or the commandments which YHWH commanded the sons of Jacob, whom He named Israel; ³⁵with whom YHWH made a covenant and commanded them, saying, "You shall not fear other gods, nor bow down yourselves to them nor serve them nor sacrifice to them. ³⁶But YHWH, who brought you up from the land of Egypt with great power and with an outstretched arm, Him you shall fear and to Him you shall bow yourselves down, and to Him you shall sacrifice. ³⁷And the statutes and the ordinances and the law and the commandment, which He wrote for you, you shall observe to do forever; and you shall not fear other gods. ³⁸And the covenant that I have made with you, you shall not forget, nor shall you fear other gods. ³⁹But YHWH your God you shall fear; and He will deliver you from the hand of all your enemies." ⁴⁰However, they did not listen, but they did according to their earlier custom. ⁴¹So while these nations feared YHWH, they also served their idols; their children likewise and their grandchildren, as their fathers did, so they do to this day.

B. THE SURVIVING KINGDOM (18.1-25.30)

1. Kings of Judah (18.1-23.35)

Hezekiah reigns over Judah (18.1-18.6)

18 ¹Now it came about in the third year of Hoshea, the son of Elah king of Israel, that Hezekiah the son of Ahaz king of Judah became king. ²He was twenty-five years old when he became king, and he reigned twenty-nine years in Jerusalem; and his mother's name was Abi the daughter of Zechariah. ³And he did right in the sight of YHWH, according to all that his father David had done.

2 Các vua 17.28-18.3

²⁸Thê là một trong các thầy tế-lễ mà họ đã dắt đi lưu-đày từ Sa-ma-ri đến sống tại Bê-tên, và dạy chúng phải kinh-sợ Đức GIA-VÊ như thế nào. ²⁹Song mỗi dân-tộc vẫn làm các thần của riêng dân họ, và đặt chúng trong các đền tại các nơi cao mà dân ở Sa-ma-ri đã từng dựng lên, mỗi dân-tộc đặt *các thần của chúng* trong các thành mà chúng sống. ³⁰Và các người Ba-by-lôn lập Su-cốt-Bê-nốt, các người Cu-tha lập Nêt-ganh, các người Ha-mát lập A-si-ma, ³¹dân A-vim lập Níp-ca và Tạt-tác; dân Sê-phạt-va-im đốt con cái của chúng trong lửa *dâng* cho các thần A-tra-mê-léc và A-na-mê-léc của *dân* Sê-phạt-va-im. ³²Chúng cũng kinh-sợ Đức GIA-VÊ và bổ-nhiệm từ giữa vòng bọn chúng các thầy tế-lễ cho các nơi cao, làm việc nhân danh chúng trong các đền ở các nơi cao. ³³Chúng kinh-sợ Đức GIA-VÊ và phục-vụ các thần của riêng chúng theo phong-tục của các dân-tộc mà từ giữa đó chúng đã bị đem đi đày.

³⁴Cho đến ngày này, họ làm theo các phong-tục trước: họ không kinh-sợ Đức GIA-VÊ, họ cũng không làm theo các quy-chê của họ, hoặc các giới-luật của họ, hoặc luật-pháp, hoặc các điều-răn mà Đức GIA-VÊ đã truyền cho những con trai của Gia-cóp, người mà Ngài đặt tên là Y-sơ-ra-ên; ³⁵người mà Đức GIA-VÊ đã lập một giao-ước và truyền cho họ, rằng: "Các người không được kinh-sợ các thần khác, không được thờ-lạy chúng hay phục-vụ chúng hay hiến-tế cho chúng. ³⁶Nhưng Đức GIA-VÊ, Đấng đã đem các người lên từ xứ Ê-díp-tô với năng-quyền lớn-lao và với một cánh tay dương ra, Ngài các người sẽ kinh-sợ và trước Ngài các người sẽ cúi mình, và cho Ngài các người sẽ hiến-tế. ³⁷Và các quy-chê, các giới-luật, luật-pháp, và điều-răn, mà Ngài đã viết cho các người, các người sẽ tuân theo để thi-hành mãi mãi; và các người không được sợ các thần khác. ³⁸Và giao-ước Ta đã lập với các người, các người không được quên, các người cũng không được sợ các thần khác. ³⁹Nhưng GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI các người, các người sẽ kinh-sợ; và Ngài sẽ giải-cứ các người khỏi tay của tất cả những kẻ thù các người." ⁴⁰Tuy nhiên họ chẳng nghe theo, nhưng họ cứ làm theo phong-tục cũ của họ. ⁴¹Thê là trong khi các dân-tộc này sợ Đức GIA-VÊ, chúng cũng phục-vụ các hình-tượng của chúng; con cái của chúng và cháu-chất của chúng *cũng* vậy, như tổ-phụ của chúng đã làm, chúng làm như thế cho đến ngày này.

B. VƯƠNG-QUỐC CÒN SỐNG SÓT KIA (18.1-25.30)

1. Các vua Giu-đa (18.1-23.35)

Ê-xê-chia trị-vì Giu-đa (18.1-18.6)

18 ¹Bây giờ xảy ra trong năm thứ ba của Ô-sê, là con trai của Ê-la vua của Y-sơ-ra-ên, Ê-xê-chia con trai của A-cha vua Giu-đa thành vua. ²Người được 25 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì trong 29 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ của người là A-bi con gái của Xa-cha-ri. ³Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều tổ-phụ Đa-vít của người đã từng làm.

2 Các vua 18.4-18.17

⁴Người đẹp bỏ các nơi cao và đập đổ các trụ-thờ, chặt tượng A-sê-ra⁽¹⁾ xuống. Người cũng đập tan thành từng mảnh con rắn bằng đồng mà Môi-se đã làm, vì cho đến các ngày đó những con trai Y-sơ-ra-ên vẫn còn xông hương cho nó; và nó được gọi là Nê-hu-tan⁽²⁾. ⁵Người tin cậy Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên; đến nỗi sau người không có một ai như người ở giữa tất cả những vị vua Giu-đa, cũng không có một ai trong các vị trước người. ⁶Vì người bám vào Đức GIA-VÊ; người không bỏ việc đi theo Ngài, nhưng giữ các điều-răn của Ngài, các điều-răn Đức GIA-VÊ đã truyền cho Môi-se.

Ê-xê-chia chiến-thắng (18.7-18.8)

⁷Và Đức GIA-VÊ ở cùng người; bất cứ nơi nào người đi, người cũng thịnh-vượng. Và người nổi-loạn chống lại vua A-si-ri mà không phục-vụ vua ấy. ⁸Người đánh hạ dân Phi-li-tin xa đến tận Ga-xa và lãnh-thổ của nó, từ vọng-canh cho đến thành kiên-cố.

A-si-ri đem Y-sơ-ra-ên đi đày (18.9-18.12)

⁹Bây giờ, xảy ra trong năm thứ tư của vua Ê-xê-chia, là năm thứ bảy của Ô-sê con trai của Ê-la vua Y-sơ-ra-ên, rằng Sanh-ma-na-sa vua A-si-ri đi lên chống Sa-ma-ri và bao vây nó. ¹⁰Rồi vào cuối 3 năm, chúng chiếm nó; trong năm thứ sáu của Ê-xê-chia, là năm thứ chín của Ô-sê vua Y-sơ-ra-ên, Sa-ma-ri bị chiếm. ¹¹Đoạn vua A-si-ri đem Y-sơ-ra-ên đi đày đến A-si-ri, và để họ ở tại Ha-la và ở trên bờ sông Ha-bo, con sông của Gô-xan, và ở trong các thành của dân Mê-di, ¹²bởi vì họ đã không vâng theo tiếng nói của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ, nhưng vi-phạm giao-ước của Ngài, tức là mọi điều Môi-se tội-tớ của Đức GIA-VÊ đã truyền; họ chẳng nghe, cũng chẳng làm.

A-si-ri hăm-dọa chinh phục Giu-đa (18.13-18.37)

¹³Bây giờ, trong năm thứ mười-bốn của vua Ê-xê-chia, San-chê-ríp vua A-si-ri đi lên chống tất cả các thành kiên-cố của Giu-đa và chiếm lấy chúng. ¹⁴Thế thì Ê-xê-chia vua Giu-đa sai đến cùng vua A-si-ri tại La-ki, rằng: "Tôi đã làm sai. Xin rút lui khỏi tôi; bất cứ cái gì ngài cho tôi, tôi sẽ chịu." Thế là vua A-si-ri đòi Ê-xê-chia vua Giu-đa 300 ta-lăng bạc và 30 ta-lăng vàng. ¹⁵Và Ê-xê-chia nộp tất cả bạc tìm được trong đền Đức GIA-VÊ, và trong các kho bạc của hoàng cung. ¹⁶Vào lúc đó, Ê-xê-chia gỡ vàng khỏi các cửa đền Đức GIA-VÊ, và từ các cột cửa mà Ê-xê-chia vua Giu-đa đã cần vào, rồi nộp nó cho vua A-si-ri.

¹⁷Đoạn vua A-si-ri sai Tạt-tan, Ráp-sa-ri, và Ráp-sa-kê với một quân-đội đông-đáo từ La-ki tới vua Ê-xê-chia tại Giê-ru-sa-lem. Thế là chúng đi lên và tới Giê-ru-sa-lem. Và khi chúng đi lên, chúng đến đứng cạnh ống dẫn nước của hồ nước thượng, ở trên đường cái có sân đập vải⁽³⁾.

¹A-sê-ra: là dấu-hiệu bằng gỗ của một nữ-thần;

²Nê-hu-tan: một vật bằng đồng.

³Sân đập vải là nơi thợ làm công việc giặt, tẩy và đập vải mới dẹt để tới tình trạng mong muốn.

2 Kings 18.4-18.17

⁴He removed the high places and broke down the *sacred* pillars and cut down the Asherah. He also broke in pieces the bronze serpent that Moses had made, for until those days the sons of Israel burned incense to it; and it was called Nehushtan. ⁵He trusted in YHWH, the God of Israel; so that after him there was none like him among all the kings of Judah, nor among *those* who were before him. ⁶For he clung to YHWH; he did not depart from following Him, but kept His commandments, which YHWH had commanded Moses.

Hezekiah victorious (18.7-18.8)

⁷And YHWH was with him; wherever he went he prospered. And he rebelled against the king of Assyria and did not serve him. ⁸He smote the Philistines as far as Gaza and its territory, from watchtower to fortified city.

Assyria carries Israel into exile (18.9-18.12)

⁹Now it came about in the fourth year of King Hezekiah, which was the seventh year of Hoshea son of Elah king of Israel, that Shalmaneser king of Assyria came up against Samaria and besieged it. ¹⁰And at the end of three years they captured it; in the sixth year of Hezekiah, which was the ninth year of Hoshea king of Israel, Samaria was captured. ¹¹Then the king of Assyria carried Israel away into exile to Assyria, and put them in Halah and on the Habor, the river of Gozan, and in the cities of the Medes, ¹²because they did not obey the voice of YHWH their God, but transgressed His covenant, even all that Moses the servant of YHWH commanded; they would neither listen, nor do it.

Assyria threatens to conquer Judah (18.13-18.37)

¹³Now in the fourteenth year of King Hezekiah, Sennacherib king of Assyria came up against all the fortified cities of Judah and seized them. ¹⁴Then Hezekiah king of Judah sent to the king of Assyria at Lachish, saying, "I have done wrong. Withdraw from me; whatever you give me I will bear." So the king of Assyria put on Hezekiah king of Judah three hundred talents of silver and thirty talents of gold. ¹⁵And Hezekiah gave *him* all the silver which was found in the house of YHWH, and in the treasuries of the king's house. ¹⁶At that time Hezekiah cut off *the gold from* the doors of the temple of YHWH, and from the doorposts which Hezekiah king of Judah had overlaid, and gave it to the king of Assyria.

¹⁷Then the king of Assyria sent Tartan and Rab-saris and Rabshakeh from Lachish to King Hezekiah with a large army to Jerusalem. So they went up and came to Jerusalem. And when they went up, they came and stood by the conduit of the upper *Pul*, which is on the highway of the fuller's field.

2 Kings 18.18-18.33

¹⁸When they called to the king, Eliakim the son of Hilkiah, who was over the household, Shebna the scribe and Joah the son of Asaph the recorder, came out to them. ¹⁹Then Rabshakeh said to them, "Say now to Hezekiah, 'Thus says the great king, the king of Assyria, "What is this confidence that you trust? ²⁰You say (but a word of the lips), 'I have counsel and strength for the war.' Now on whom do you rely, that you have rebelled against me? ²¹Now behold, you rely on the staff of this crushed reed, even on Egypt; on which if a man leans, it will go into his palm and pierce it. So is Pharaoh king of Egypt to all who rely on him. ²²But if you say to me, 'We trust in YHWH our God,' is it not He whose high places and whose altars Hezekiah has taken away, and has said to Judah and to Jerusalem, 'You shall worship before this altar in Jerusalem'? ²³Now therefore, please exchange pledges, make a bargain with my master the king of Assyria, and I will give you two thousand horses, if you are able on your part to set riders on them. ²⁴How then can you repulse one official of the least of my master's servants, and rely on Egypt for chariots and for horsemen? ²⁵Have I now come up without YHWH's approval against this place to destroy it? YHWH said to me, 'Go up against this land and destroy it.'""

²⁶Then Eliakim the son of Hilkiah and a Shebna and Joah, said to Rabshakeh, "Speak now to your servants in Aramaic, for we understand it; and do not speak with us in Judean, in the hearing of the people who are on the wall." ²⁷But Rabshakeh said to them, "Has my master sent me only to your master and to you to speak these words, and not to the men who sit on the wall, *doomed to eat their own dung and drink their own urine with you?*" ²⁸Then Rabshakeh stood and cried with a loud voice in Yeh-hoo-deeth', saying, "Hear the word of the great king, the king of Assyria. ²⁹Thus says the king, 'Do not let Hezekiah deceive you, for he will not be able to deliver you from my hand; ³⁰nor let Hezekiah make you trust in YHWH, saying, "YHWH will surely deliver us, and this city shall not be given into the hand of the king of Assyria." ³¹Do not listen to Hezekiah, for thus says the king of Assyria, "Make with me a blessing and come out to me, and eat each of his vine and each of his fig tree and drink each of the waters of his own cistern, ³²until I come and take you away to a land like your own land, a land of grain and new wine, a land of bread and vineyards, a land of olive trees and honey, that you may live and not die." But do not listen to Hezekiah, when he misleads you, saying, "YHWH will deliver us." ³³Has any one of the gods of the nations delivered his land from the hand of the king of Assyria?"

2 Các vua 18.18-18.33

¹⁸Khi chúng gọi nhà vua, Ê-li-a-kim con trai của Hinh-kia, người chăm-sóc hoàng-gia, thư-ký Sép-na, và Giô-a con trai của A-sáp, người ghi chép, đi ra gặp chúng. ¹⁹Lúc đó Ráp-sa-kê nói với họ: "Bây giờ hãy nói với Ê-xê-chia: 'Đại-vương, vua A-si-ri, phán như vậy: "Sự tin tưởng này là gì mà người ý vào? ²⁰Người nói (chỉ lời của đôi môi): 'Ta có cố vấn và sức mạnh cho chiến-tranh.' Bây giờ người dựa vào ai, mà người đã nổi-loạn chống ta? ²¹Bây giờ này, người ý vào cây gậy làm bằng cây sậy bị dập này, tức là dựa vào Ê-díp-tô; mà nếu một người dựa vào nó, nó sẽ đâm vào lòng bàn tay của hắn và xoi lủng nó. Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô đối với tất cả những kẻ dựa vào hắn cũng như thế. ²²Nhưng nếu các người nói với ta: 'Chúng tôi tin cậy GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng tôi,' thì há không phải chính Hắn có các nơi cao và các bàn-thờ đã bị Ê-xê-chia dỡ đi mất, và đã nói với Giu-đa và Giê-ru-sa-lem: 'Các người phải thờ-phượng trước bàn-thờ này tại Giê-ru-sa-lem' hay sao? ²³Bây giờ, bởi vậy, làm ơn trao đổi lời cam kết, hãy mặc-cả với chủ ta là vua A-si-ri, ta sẽ cho người 2 ngàn con ngựa, nếu người có khả-năng, về phần người, đặt những người cỡi trên chúng. ²⁴Thế thì, làm thế nào người có thể đẩy lui một quan viên nhỏ nhất trong những tôi-tớ của chủ ta và dựa vào Ê-díp-tô *đặng có* chiến xa và kỵ-binh? ²⁵Có phải nay ta đã đi lên mà không được GIA-VÊ chấp thuận để chống chỗ này mà tiêu diệt nó ư? GIA-VÊ đã phán cùng ta: 'Hãy đi lên đánh đất này và tiêu diệt nó.'""

²⁶Thế thì Ê-li-a-kim con trai của Hinh-kia, Sép-na, và Giô-a nói với Ráp-sa-kê: "Bây giờ xin nói với các tôi-tớ này của ông bằng tiếng A-ram, vì chúng tôi hiểu nó; và xin đừng nói với chúng tôi bằng tiếng Giu-đa, trong khi các người ở trên vách-thành nghe." ²⁷Nhưng Ráp-sa-kê nói với họ: "Có phải chủ ta đã sai ta đến chỉ cùng chủ các người và cùng các người để nói các lời này, mà không đến với những người ngồi trên vách-thành, là những kẻ ăn phần của chính chúng và uống nước tiểu của chính chúng cùng với các người hay sao?" ²⁸Lúc đó Ráp-sa-kê đứng và la lớn lên bằng tiếng Giu-đa, nói: "Hãy nghe lời đại-vương, vua A-si-ri. ²⁹Nhà vua phán như vậy: 'Chớ để cho Ê-xê-chia lường-gạt các người, vì hắn sẽ không có khả-năng để giải-cứu các người khỏi tay ta; ³⁰cũng đừng để Ê-xê-chia khiến các người tin cậy GIA-VÊ, nói: "Đức GIA-VÊ chắc-chắn sẽ giải-cứu chúng ta, và thành này không bị giao vào trong tay vua A-si-ri." ³¹Chớ nghe Ê-xê-chia, vì vua A-si-ri phán như vậy: "Hãy làm với ta một điều phước hạnh và đi ra tới ta, và mỗi người hãy ăn trái nho của mình, và mỗi người trái vả của mình, và mỗi người uống nước từ chính giếng của mình, ³²cho đến khi ta đến, đưa các người đi xa đến một xứ như chính xứ của các người, một xứ có lúa thóc và rượu nho mới, một xứ có bánh và các vườn nho, một xứ có những cây ô-li-ve và mật ong, để các người được sống mà không chết." Nhưng chớ nghe Ê-xê-chia, khi hắn lừa-phỉnh các người, rằng: "Đức GIA-VÊ sẽ giải-cứu chúng ta." ³³Há có ai trong các thần của các dân-tộc đã giải-cứu được xứ-sở của nó khỏi bàn tay vua A-si-ri?"

2 Các vua 18.34-19.14

³⁴Các thần của Ha-mát và Ắt-bát ở đâu? Các thần của Sê-phạt-va-im, Hê-na và Y-va⁽¹⁾ ở đâu? Há chúng đã giải-cứu Sa-ma-ri khỏi tay ta? ³⁵Ai ở giữa tất cả các thần của những xứ ấy đã giải-cứu xứ của chúng khỏi tay ta, để GIA-VÊ phải giải-cứu Giê-ru-sa-lem khỏi tay ta?" ³⁶Nhưng dân-chúng làm thinh, chẳng trả lời hắn một lời nào, vì lệnh của vua là: "Chớ trả lời hắn." ³⁷Đoạn Ê-li-a-kim con trai của Hinh-kia, người chăm-sóc hoàng-gia, thư-ký Sép-na, và Giô-a con trai của A-sáp, người ghi chép, đi đến Ê-xê-chia với quần-áo của họ bị xé rách và kể cho người những lời của Ráp-sa-kê.

Ê-sai tiên-tri sự giải-cứu (19.1-19.7)

19 ¹Khi vua Ê-xê-chia nghe, người xé rách áo-quần của mình, che mình bằng vải bố và đi vào đền ĐỨC GIA-VÊ. ²Đoạn người sai Ê-li-a-kim, người chăm-sóc hoàng-gia, đi với thư-ký Sép-na, và các trưởng-lão của các thầy tế-lễ, che mình bằng vải bố, đi đến tiên-tri Ê-sai, con trai của A-môt. ³Và họ nói với ông: "Ê-xê-chia nói như vậy: 'Ngày này là một ngày tai-họa, quở trách và từ-bỏ; vì con cái đã đến lúc chào đời mà không có sức-lực để sinh-đẻ.' ⁴Có lẽ GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của ông sẽ nghe tất cả các lời của Ráp-sa-kê, những lời mà chủ của hắn, vua A-si-ri, đã gửi đến để trách mắng ĐỨC CHÚA TRỜI hằng sống, và sẽ quở trách những lời mà GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của ông đã nghe. Bởi vậy xin dâng lời cầu-nguyện cho phần sống-sót là những kẻ được chừa lại.'" ⁵Vì vậy các tội-tố của vua Ê-xê-chia đến cùng Ê-sai. ⁶Và Ê-sai nói với họ: "Các ngươi sẽ thừa cùng chủ của các ngươi như vậy: 'ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: "Đừng sợ vì các lời mà ngươi đã nghe, mà các tội-tố của A-si-ri đã nói phạm-thương Ta. ⁷Này, Ta sẽ đặt một linh vào trong nó ngõ hầu nó sẽ nghe một tin đồn mà trở về xứ của chính nó. Và Ta sẽ làm cho nó ngã bởi thanh gươm trong xứ của chính nó.'"

San-chê-ríp coi thường ĐỨC CHÚA TRỜI (19.8-19.13)

⁸Đoạn Ráp-sa-kê trở về, và nhận thấy vua A-si-ri đang đánh chống Líp-na, vì hắn đã nghe rằng nhà vua trước đó đã rời La-ki. ⁹Khi vua nghe người ta nói về Tiệt-ha-ca vua xứ Ê-thi-ô-bi⁽²⁾: "Kìa, ông ta đã kéo ra đánh lại vua," thì vua lại sai các sứ-giã đến cùng Ê-xê-chia, nói: ¹⁰"Các ngươi sẽ nói như vậy với Ê-xê-chia vua Giu-đa: 'Chớ để ĐỨC CHÚA TRỜI của ngài, Đấng mà ngài trông-cậy, lừa-dối ngài, nói: "Giê-ru-sa-lem sẽ không bị nộp vào trong tay vua A-si-ri.'" ¹¹Kìa, ngài đã nghe điều các vua A-si-ri đã từng gây ra cho tất cả các xứ, phá-hủy chúng hoàn-toàn. Thế là ngài sẽ được giải-cứu ư? ¹²Các thần của những dân-tộc mà tổ-phụ ta đã tiêu diệt há đã giải-cứu chúng chăng, tức là Gô-xan, Ha-ran, Rết-sép, và các con trai của Ê-đen ở tại Tê-la-sa ư? ¹³Vua của Ha-mát, vua của Ắt-bát, vua của thành Sê-phạt-va-im, và của Hê-na và Y-va ở đâu?

Lời cầu-nguyện của Ê-xê-chia (19.14-19.19)

¹⁴Lúc đó, Ê-xê-chia lấy lá thư từ tay các sứ-giã và đọc nó, rồi người đi lên tới đền ĐỨC GIA-VÊ và trải thư đó ra trước mặt ĐỨC GIA-VÊ.

¹2 Các Vua 17.24: A-va

²nguyên-ngữ: 𐤀𐤍𐤏 Koosh, Cush, Ê-thi-ô-bi

2 Kings 18.34-19.14

³⁴Where are the gods of Hamath and Arpad? Where are the gods of Sepharvaim, Hena and Ivvah? Have they delivered Samaria from my hand? ³⁵Who among all the gods of the lands have delivered their land from my hand, that YHWH should deliver Jerusalem from my hand?" ³⁶But the people were silent and answered him not a word, for the king's commandment was, "Do not answer him." ³⁷Then Eliakim the son of Hilkiah, who was over the household, and Shebna the scribe and Joah the son of Asaph, the recorder, came to Hezekiah with their clothes torn and told him the words of Rabshakeh.

Isaiah predicts deliverance (19.1-19.7)

19 ¹And when King Hezekiah heard it, he tore his clothes, covered himself with sackcloth and entered the house of YHWH. ²Then he sent Eliakim who was over the household with Shebna the scribe and the elders of the priests, covered with sackcloth, to Isaiah the prophet the son of Amoz. ³And they said to him, "Thus says Hezekiah, 'This day is a day of distress, rebuke, and rejection; for children have come to birth, and there is no strength to deliver.' ⁴Perhaps YHWH your God will hear all the words of Rabshakeh, whom his master the king of Assyria has sent to reproach the living God, and will rebuke the words which YHWH your God has heard. Therefore, offer a prayer for the remnant that is left.'" ⁵So the servants of King Hezekiah came to Isaiah. ⁶And Isaiah said to them, "Thus you shall say to your master, 'Thus says YHWH, "Do not be afraid because of the words that you have heard, with which the servants of the king of Assyria have blasphemed Me. ⁷Behold, I will put a spirit in him so that he shall hear a rumor and return to his own land. And I will make him fall by the sword in his own land.'"

Sennacherib defies God (19.8-19.13)

⁸Then Rabshakeh returned and found the king of Assyria fighting against Libnah, for he had heard that the king had left Lachish. ⁹When he heard them say concerning Tirhakah king of Cush, "Behold, he has come out to fight against you," he sent messengers again to Hezekiah saying, ¹⁰"Thus you shall say to Hezekiah king of Judah, 'Do not let your God in whom you trust deceive you saying, "Jerusalem shall not be given into the hand of the king of Assyria.'" ¹¹Behold, you have heard what the kings of Assyria have done to all the lands, destroying them completely. So will you be delivered? ¹²Did the gods of those nations which my fathers destroyed deliver them, even Gozan and Haran and Rezeph and the sons of Eden who were in Telassar? ¹³Where is the king of Hamath, the king of Arpad, the king of the city of Sepharvaim, and of Hena and Ivvah?"

Hezekiah's prayer (19.14-19.19)

¹⁴Then Hezekiah took the letter from the hand of the messengers and read it, and he went up to the house of YHWH and spread it out before YHWH.

2 Kings 19.15-19.26

15And Hezekiah prayed before YHWH and said, "O YHWH, the God of Israel, who art seated *above* the cherubim, Thou art the God, Thou alone, of all the kingdoms of the earth. Thou hast made heaven and earth.
16Incline Thine ear, O YHWH, and hear; open Thine eyes, O YHWH, and see; and listen to the words of Sennacherib, which he has sent to reproach the living God.
17Truly, O YHWH, the kings of Assyria have devastated the nations and their lands 18and have cast their gods into the fire, for they were not gods but the work of men's hands, wood and stone. So they have destroyed them.
19And now, O YHWH our God, I pray, deliver us from his hand that all the kingdoms of the earth may know that Thou alone, O YHWH, art God."

God's answer through Isaiah (19.20-19.37)

20Then Isaiah the son of Amoz sent to Hezekiah saying, "Thus says YHWH, the God of Israel, 'Because you have prayed to Me about Sennacherib king of Assyria, I have heard you.' 21This is the word that YHWH has spoken against him:

'She has despised you and mocked you,
The virgin daughter of Zion;
She has shaken *her* head behind you,
The daughter of Jerusalem!

22'Whom have you reproached and blasphemed?
And against whom have you raised *your* voice,
And haughtily lifted up your eyes?
Against the Holy One of Israel!

23'Through your messengers you have reproached the Lord,

And you have said, "With my many chariots
I came up to the heights of the mountains,
To the remotest parts of Lebanon
And I cut down its tall cedars and its choace
cypresses.
And I entered its farthest lodging place, its thickest
forest.

24"I dug *wells* and drank foreign waters,
Anh with the sole of my feet I dried up
All the rivers of the besieged place."

25'Have you not heard?
Long ago I did it;
From ancient times I planned it.
Now I have brought it to pass,
That you should turn fortified cities into ruinous
heaps.

26'Therefore their inhabitants were short of strength,
They were dismayed and put to shame;
They were as the vegetation of the field and as the
green herb,
As grass on the housetops is scorched before it is
grown up.

2 Các vua 19.15-19.26

15Và Ê-xê-chia cầu-nguyện trước mặt Đức GIA-VÊ và nói: "Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng ngự ở trên các chê-rúp, Chúa là Đức Chúa TRỜI, một mình Chúa, của tất cả những vương-quốc của trái đất. Chúa đã tạo nên trời và đất. 16Xin nghiêng tai của Chúa, Đức GIA-VÊ ôi, và xin nghe; xin mở các mắt của Chúa, Đức GIA-VÊ ôi, và xin nhìn xem; và xin lắng nghe các lời của San-chê-ríp, mà hắn đã gửi đến đặng trách mắng Đức Chúa TRỜI sống, 17Quá thật, Đức GIA-VÊ ôi, các vua A-si-ri đã tàn-phá những dân-tộc và xứ của chúng 18và đã quăng các thần của chúng vào trong lửa, vì chúng chẳng phải là thần nhưng là việc làm của bàn tay loài người, gỗ và đá. Vì vậy họ đã hủy-diệt chúng. 19Và bây giờ, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng con ôi, con cầu-xin, xin giải-cứ chúng con khỏi tay của hắn để tất cả các vương-quốc của trái đất được biết rằng Chúa một mình, Đức GIA-VÊ ôi, là Đức Chúa TRỜI."

Đức Chúa TRỜI trả lời qua Ê-sai (19.20-19.37)

20Đoạn Ê-sai con trai của A-mốt nhắn Ê-xê-chia rằng: "Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, phán như vậy: 'Bởi vì ngươi đã cầu-nguyện cùng Ta về San-chê-ríp vua A-si-ri, Ta đã nghe.' 21Đây là lời mà Đức GIA-VÊ đã phán chống lại hắn:

'Ngài đã khinh-dễ ngươi và đã chế-nhạo ngươi,
Đứa con gái đồng trinh ấy của Si-ôn;
Ngài đã lắc đầu sau lưng ngươi,
Hỡi con gái của Giê-ru-sa-lem!

22'Ai ngươi đã trách-mắng và đã phạm-thương,
Và ngươi đã cất tiếng lên chống ai,
Và ngược mắt ngươi lên một cách kiêu-căng?
Chống Đấng Thánh của Y-sơ-ra-ên!

23'Qua các sứ-giã của ngươi, ngươi đã trách mắng
Chúa,

Và ngươi đã nói: "Với nhiều chiến xa của ta
Ta đi lên tới những đỉnh núi,
Tới các phần xa nhất của Li-ban;
Và ta đã đốn những cây tuyết-tùng cao của nó xuống
và những cây tùng quý của nó,
Và ta đã vào chỗ ngụ xa nhất của nó, khu rừng rậm
nhất của nó.

24"Ta đã đào *các giếng* và đã uống nước của nước
ngoài,
Và với bàn chân của ta, ta đã làm khô cạn
Mọi con sông của chỗ bị vây-hãm."

25'Ngươi chưa từng nghe ư?
Cách đây đã lâu rồi Ta đã làm nó;
Từ thời thượng-cô Ta đã hoạch định nó.
Bây giờ, Ta đã khiến nó xảy ra,
Rằng ngươi sẽ biến các thành kiên-cố thành các đồng
đổ nát.

26'Bởi vậy các dân-cư chúng thiếu sức,
Chúng đều mất tinh-thần và hổ-thẹn;
Chúng như cây cối ngoài đồng và như cỏ xanh,
Như cỏ trên nóc nhà bị héo trước khi nó lớn.

2 Các vua 19.27-20.7

27¹Nhưng Ta biết việc ngươi ngồi xuống,
Việc ngươi đi ra, việc ngươi đi vào,
Và việc ngươi nổi-xung chống lại Ta.
28²Vì việc ngươi nổi-xung chống lại Ta,
Và vì việc ngươi tự-mãn đã đến tai Ta,
Bởi vậy Ta sẽ xô vòng Ta nơi mũi của ngươi,
Cái khớp của Ta nơi các môi của ngươi,
Và Ta sẽ quay ngươi trở lại đường mà ngươi đã đến.

29³Thế thì đây sẽ là dấu-hiệu cho ngươi: trong năm này ngươi sẽ ăn cái gì tự mọc lên, trong năm thứ nhì cái gì chui ra từ một thứ, và trong năm thứ ba hãy gieo, gặt, trồng các vườn nho, và ăn trái của chúng. 30⁴Và phần nhà Giu-đa còn sót lại sẽ đâm rễ hướng xuống và mang quả hướng lên. 31⁵Vì từ Giê-ru-sa-lem sẽ tiến ra phần còn sót lại, và từ Núi Si-ôn, các kẻ trốn thoát. Lòng sốt-sắng của GIA-VÊ sẽ làm việc này. 32⁶Bởi vậy GIA-VÊ phán như vậy về vua A-si-ri: "Hắn sẽ không đến thành này hay bắn một mũi tên ở đó; hắn cũng sẽ không đến trước nó với cái khiên, cũng chẳng đắp lên một cái mô chống nó. 33⁷Bởi con đường hắn đã đến, thì cũng bởi nó hắn sẽ trở về, và hắn sẽ không đến thành này," GIA-VÊ tuyên-bố. 34⁸Vì Ta sẽ phòng thủ thành này để giải-cứu nó vì cố riêng của Ta và vì cơ tôi-tớ Đa-vít của Ta."

35⁹Thế thì xảy ra trong đêm đó vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ đi ra, đánh hạ 185 ngàn trong trại dân A-si-ri; và khi người ta thức dậy sớm vào buổi sáng, kia, tất cả bọn chúng đều là những xác chết. 36¹⁰Vì vậy San-chê-ríp vua A-si-ri ra đi và trở về, và sống tại Ni-ni-ve. 37¹¹Rồi xảy ra khi hắn đang thờ-lạy trong đền Nít-róc thần của hắn, thì A-tra-mê-léc và Sa-rét-se dùng gươm đánh hạ hắn; và chúng trốn thoát vào trong xứ A-ra-rát. Ê-sa-Ha-đôn con trai của hắn thành vua trong chỗ của hắn.

Con bệnh chí tử của Ê-xê-chia (20.1-20.11)

20 ¹Trong những ngày đó Ê-xê-chia trở bệnh đến điểm chết. Tiên-tri Ê-sai, con trai của A-mốt, đến cùng người và nói với người: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Hãy sắp đặt nhà của ngươi cho có thứ-tự, vì ngươi sẽ chết mà không sống.'" ²Thế thì người xoay mặt của mình vào vách tường, và cầu-nguyện cùng Đức GIA-VÊ, rằng: ³"Bây giờ, xin nhớ lại, Đức GIA-VÊ ôi, con van xin Chúa, con đã bước đi trước mặt Chúa trong lẽ thật và với một tâm-lòng trọn- vẹn, và đã làm điều tốt trong cái nhìn của Chúa như thế nào." Rồi Ê-xê-chia khóc một cách cay-đắng. ⁴Và xảy ra trước khi Ê-sai đi ra khỏi sân giữa, lời của Đức GIA-VÊ đến cùng ông, phán: ⁵"Hãy trở lại và nói với Ê-xê-chia người lãnh-đạo dân Ta: 'GIA-VÊ, Chúa TRỜI của tổ-phụ Đa-vít của ngươi phán như vậy: "Ta đã nghe lời cầu-nguyện của ngươi, Ta đã thấy nước mắt của ngươi; này, Ta sẽ chữa lành cho ngươi. Vào ngày thứ ba, ngươi sẽ đi lên đến đền GIA-VÊ. ⁶Và Ta sẽ thêm 15 năm vào các ngày của ngươi, và Ta sẽ giải-cứu ngươi và thành này khỏi tay vua A-si-ri; và Ta sẽ phòng thủ thành này vì cố riêng của Ta và vì cơ tôi-tớ Đa-vít của Ta.'" ⁷Lúc đó Ê-sai nói: "Hãy lấy một cái bánh làm bằng trái vả." Họ lấy mà đắp nó trên mụn nhọt, và người được bình-phục.

2 Kings 19.27-20.7

27¹But I know your sitting down,
And your going out and your coming in,
And your raging against Me.
28²Because of your raging against Me,
And because your complacency has come up to My ears,
Therefore I will cut My hook in your nose,
And My bridle in your lips,
And I will turn you back by the way which you came.

29³Then this shall be the sign for you: you shall eat this year what grows of itself, in the second year what springs from the same, and in the third year sow, reap, plant vineyards, and eat their fruit. 30⁴And the surviving remnant of the house of Judah shall again take root downward and bear fruit upward. 31⁵For out of Jerusalem shall go forth a remnant, and out of Mount Zion those who escape. The zeal of YHWH of hosts shall perform this. 32⁶Therefore thus says YHWH concerning the king of Assyria, "He shall not come to this city or shoot an arrow there; neither shall he come before it with a shield, nor throw up a mound against it. 33⁷By the way that he came, by the same he shall return, and he shall not come to this city," declares YHWH. 34⁸For I will defend this city to save it for My own sake and for My servant David's sake."

35⁹Then it happened that night that the angel of YHWH went out, and struck 185,000 in the camp of the Assyria; and when they rose early in the morning, behold, all of them were dead bodies. 36¹⁰So Sennacherib king of Assyria departed and returned home, and lived at Nineveh. 37¹¹And it came about as he was worshiping in the house of Nisroch his god, that Adrammelech and Sharezer smote him with the sword; and they escaped into the land of Ararat. And Esarhaddon his son became king in his place.

Hezekiah's mortal illness (20.1-20.11)

20 ¹In those days Hezekiah became sick to the point of death. And Isaiah the prophet the son of Amoz came to him and said to him, "Thus says YHWH, 'Set your house in order, for you shall die and not live.'" ²Then he turned his face to the wall, and prayed to YHWH saying, ³"Remember now, O YHWH, I beseech Thee, how I have walked before Thee in truth and with a whole heart, and have done what is good in Thy sight." And Hezekiah wept bitterly. ⁴And it came about before Isaiah had gone out of the middle court, that the word of YHWH came to him, saying, ⁵"Return and say to Hezekiah the leader of My people, 'Thus says YHWH, the God of your father David, "I have heard your prayer, I have seen your tears; behold, I will heal you. On the third day you shall go up to the house of YHWH. ⁶And I will add fifteen years to your days, and I will deliver you and this city from the hand of the king of Assyria; and I will defend this city for My own sake and for My servant David's sake.'" ⁷Then Isaiah said, "Take a cake of figs." And they took and laid it on the boil, and he recovered.

2 Kings 20.8-21.3

8Now Hezekiah\ said to Isaiah, "What will be the sign that YHWH will heal me, and that I shall go up to the house of YHWH the third day?" **9**And Isaiah said, "This shall be the sign to you from YHWH, that YHWH will do the thing that He has spoken: shall the shadow go forward ten steps or go back ten steps?" **10**So Hezekiah said, "It is easy for the shadow to decline ten steps; no, but let the shadow turn backward ten steps." **11**And Isaiah the prophet cried to YHWH, and He brought the shadow on the stairway back ten steps by which it had gone down on the stairway of Ahaz.

Hezekiah shows Baw-bel his treasures (20.12-20.21)

12At that time Berodach-baladan a son of Baladan, king of Babylon, sent letters and a present to Hezekiah, for he heard that Hezekiah had been sick. **13**And Hezekiah listened to them, and showed them all his treasure house, the silver and the gold and the spices and the precious oil and the house of his armor and all that was found in his treasuries. There was nothing in his house, nor in all his dominion, that Hezekiah did not show them. **14**Then Isaiah the prophet came to King Hezekiah and said to him, "What did these men say, and from where have they come to you?" And Hezekiah said, "They have come from a far country, from Babylon." **15**And he said, "What have they seen in your house?" So Hezekiah said, "They have seen all that is in my house; there is nothing among my treasuries that I have not shown them."

16Then Isaiah said to Hezekiah, "Hear the word of YHWH. **17**'Behold, the days are coming when all that is in your house, and all that your fathers have laid up in store to this day shall be carried to Babylon; nothing shall be left,' says YHWH. **18**'And some of your sons who shall issue from you, whom you shall beget, shall be taken away; and they shall become officials in the palace of the king of Babylon.'" **19**Then Hezekiah said to Isaiah, "The word of YHWH which you have spoken is good." For he thought, "Is it not so, if there shall be peace and truth in my days?" **20**Now the rest of the acts of Hezekiah and all his might, and how he made the Pul and the conduit, and brought water into the city, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? **21**So Hezekiah slept with his fathers, and Manasseh his son became king in his place.

Manasseh rules Judah (21.1-21.18)

21 **1**Manasseh was twelve years old when he became king, and he reigned fifty-five years in Jerusalem; and his mother's name was Hephzibah. **2**And he did evil in the sight of YHWH, according to the abominations of the nations whom YHWH dispossessed before the sons of Israel. **3**For he rebuilt the high places which Hezekiah his father had destroyed; and he erected altars for Baal and made an Asherah, as Ahab king of Israel had done, and worshipped all the host of heaven and served them.

2 Các vua 20.8-21.3

8Bấy giờ Ê-xê-chia nói với Ê-sai: "Cái gì sẽ là dấu-hiệu ĐỨC GIA-VÊ sẽ chữa ta lành, và rằng ta sẽ đi lên đến đền ĐỨC GIA-VÊ vào ngày thứ ba?" **9**Và Ê-sai nói: "Đây sẽ là dấu-hiệu từ ĐỨC GIA-VÊ cho bệ-hạ, mà ĐỨC GIA-VÊ sẽ làm điều Ngài đã phán: cái bóng sẽ đổ tới trước 10 bậc hay là lui lại 10 bậc?" **10**Thế là Ê-xê-chia nói: "Để cho cái bóng đổ tới trước 10 bậc; không, nhưng xin để cho cái bóng lui lại 10 bậc." **11**Và tiên-tri Ê-sai kêu cùng ĐỨC GIA-VÊ, và Ngài đem cái bóng trên cầu thang lui lại 10 bậc bởi đó nó đã đổ xuống trên cầu thang của A-cha.

Ê-xê-chia cho Ba-by-lôn thấy kho bạc (20.12-20.21)

12Vào lúc đó Bê-rô-đác-Ba-la-đan con trai của Ba-la-đan, vua Ba-by-lôn, gửi các lá thư và một món quà cho Ê-xê-chia, vì hắn nghe Ê-xê-chia bị bệnh lâu nay. **13**Và Ê-xê-chia lắng nghe họ, rồi chỉ cho họ thấy tất cả nhà kho của mình, bạc, vàng, thuốc thơm, dầu quí, nhà kho áo giáp của mình, và mọi thứ tìm thấy được trong các kho-tàng của mình. Chẳng có bất cứ cái gì trong cung của mình, cũng chẳng có cái gì trong tất cả lãnh-thổ của mình mà Ê-xê-chia lại chẳng chỉ cho họ. **14**Đoạn tiên-tri Ê-sai đến cùng vua Ê-xê-chia và thưa với vua: "Các ông này đã nói điều gì, và họ từ đâu đến với bệ-hạ?" Và Ê-xê-chia nói: "Họ đã đến từ một xứ xa-xôi, từ Ba-by-lôn." **15**Và ông nói: "Cái gì họ đã thấy trong hoàng cung?" Thế là Ê-xê-chia nói: "Họ đã thấy tất cả trong cung ta; chẳng có bất cứ cái gì ở trong các kho-tàng của ta mà ta đã chẳng chỉ cho họ."

16Đoạn Ê-sai nói với Ê-xê-chia: "Hãy nghe lời của ĐỨC GIA-VÊ: **17**'Này, các ngày ấy sắp đến khi mọi thứ ở trong cung ngươi, và tất cả mà tổ-phụ của ngươi đã chất-chứa trong kho cho đến ngày này sẽ bị khiêng qua Ba-by-lôn; không có một cái gì được chừa lại,' ĐỨC GIA-VÊ phán. **18**'Và có một mình của ngươi—sẽ bắt nguồn từ ngươi, mấy đứa mà ngươi sẽ sinh ra—sẽ bị bắt đi; và chúng sẽ thành các quan-viên trong dinh-thự của vua Ba-by-lôn.'" **19**Lúc đó Ê-xê-chia nói với Ê-sai: "Lời của ĐỨC GIA-VÊ mà ông đã nói là tốt-lành." Vì người nghĩ: "Không phải vậy, nếu có hòa-bình và lẽ thật trong các ngày của ta hay sao?" **20**Bây giờ phần còn lại của các công việc của Ê-xê-chia và mọi lực-lượng của người, và người xây hồ nước và ống dẫn nước, dẫn nước vào trong thành như thế nào, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký những Vua Giu-đa hay sao? **21**Thế là Ê-xê-chia ngủ với tổ-phụ của người, và Ma-na-se con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Ma-na-se trị-vì Giu-đa (21.1-21.18)

21 **1**Ma-na-se được 12 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 55 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên mẹ của người là Hép-si-ba. **2**Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, theo những sự ghê-tởm của các dân-tộc mà ĐỨC GIA-VÊ đã trừc-hữu trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên. **3**Vì người xây lại các nơi cao mà cha người là Ê-xê-chia đã phá-hủy; và người dựng các bàn-thờ cho Ba-anh và làm tượng A-sê-ra, như A-háp vua Y-sơ-ra-ên đã từng làm, và thờ-lạy tất cả cơ-binh trên trời và phục-vụ chúng.

2 Các vua 21.4-21.21

⁴Và người cũng xây các bàn-thờ trong đền ĐỨC GIA-VÊ, mà về nó ĐỨC GIA-VÊ đã phán: "Tại Giê-ru-sa-lem Ta sẽ để danh Ta." ⁵Vì người xây các bàn-thờ cho tất cả cơ-binh trên trời ở trong 2 sân của đền ĐỨC GIA-VÊ. ⁶Người lại bắt con trai của mình bước qua lửa, thực-hành phù-phép, dùng bói-toán, và giao-dịch với các đồng-cốt và những kẻ chiêu-hồn. Người làm nhiều điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ chọc Ngài giận. ⁷Rồi người đặt tượng của A-sê-ra mà người đã tạc ra, ở trong đền mà ĐỨC GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít và cùng con trai của người là Sa-lô-môn rằng: "Trong đền này và tại Giê-ru-sa-lem, mà Ta đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên, Ta sẽ để danh Ta mãi mãi. ⁸Và Ta sẽ không còn khiến các bàn chân của Y-sơ-ra-ên đi lang-thang ra khỏi xứ mà Ta đã ban cho tổ-phụ chúng nữa, với điều kiện chúng sẽ giữ để làm theo mọi điều Ta đã truyền cho chúng, và theo mọi luật-pháp mà Môi-se tôi-tớ Ta đã truyền cho chúng." ⁹Song chúng không nghe, và Ma-na-se quyến-dụ chúng làm điều xấu-xa hơn các dân-tộc mà ĐỨC GIA-VÊ đã diệt trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên.

¹⁰Bấy giờ ĐỨC GIA-VÊ phán qua các tôi-tớ của Ngài, các đấng tiên-tri, rằng: ¹¹"Vì Ma-na-se vua Giu-đa đã làm các sự ghê-tởm này, đã làm một cách gian-ác hơn tất cả dân A-mô-rít, là những kẻ ở trước nó đã làm, và cũng đã khiến Giu-đa phạm tội với các hình-tượng của nó; ¹²bởi vậy GIA-VÊ, CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: "Này, Ta đang giáng tai-họa trên Giê-ru-sa-lem và Giu-đa để bắt cứ ai nghe về nó, thì cả hai lỗi tại của nó sẽ nhột nhạt. ¹³Và Ta sẽ giáng trên Giê-ru-sa-lem dây do của Sa-ma-ri và dây dọi của căn nhà A-háp, rồi Ta sẽ xóa sạch Giê-ru-sa-lem như người ta lau sạch một cái đĩa, lau sạch nó rồi úp nó xuống. ¹⁴Và Ta sẽ bỏ rơi phần sống sót của tài sản riêng của Ta mà phó chúng vào trong tay các kẻ thù chúng, và chúng sẽ trở nên như là đồ cướp giựt được và chiến-lợi-phẩm đối với mọi kẻ thù của chúng; ¹⁵bởi vì chúng đã làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Ta, đã đang chọc Ta nổi giận, từ ngày tổ-phụ của chúng đến từ Ê-díp-tô, ngay cả cho đến ngày này."

¹⁶Hơn nữa Ma-na-se làm đổ rất nhiều máu vô-tội cho đến khi người đã làm đầy ngập Giê-ru-sa-lem từ đầu này đến đầu kia; thêm vào tội của người mà với tội đó người đã khiến Giu-đa phạm, bằng việc làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ. ¹⁷Bấy giờ phần còn lại của các công việc của Ma-na-se và mọi điều mà người đã làm và tội của người mà người đã phạm, há chúng đã chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Giu-đa sao? ¹⁸Rồi Ma-na-se ngủ với tổ-phụ của người và được chôn trong vườn ở nhà riêng của người, trong vườn U-xa, và A-môn con trai người thành vua trong chỗ của người.

A-môn trị-vì Giu-đa (21.19-21.26)

¹⁹A-môn được 22 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 2 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên mẹ người là Mê-su-lê-mét con gái của Ha-rút ở Giô-ba. ²⁰Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, như Ma-na-se cha người đã làm. ²¹Vì người bước đi theo mọi đường-lối mà cha người đã bước đi, và phục-vụ các hình-tượng mà cha người đã phục-vụ và thờ-lạy chúng.

2 Kings 21.4-21.21

⁴And he built altars in the house of YHWH, of which YHWH had said, "In Jerusalem I will put My name."⁵For he built altars for all the host of heaven in the two courts of the house of YHWH. ⁶And he made his son pass through the fire, practiced witchcraft and used divination, and dealt with mediums and spiritists. He did much evil in the sight of YHWH provoking *Him to anger*. ⁷Then he set the carved image of Asherah that he had made, in the house of which YHWH said to David and to his son Solomon, "In this house and in Jerusalem, which I have chosen from all the tribes of Israel, I will put My name forever. ⁸And I will not make the feet of Israel wander anymore from the land which I gave their fathers, if only they will observe to do according to all that I have commanded them, and according to all the law that My servant Moses commanded them." ⁹But they did not listen, and Manasseh seduced them to do evil more than the nations whom YHWH destroyed before the sons of Israel.

¹⁰Now YHWH spoke through His servants the prophets, saying, ¹¹"Because Manasseh king of Judah has done these abominations, having done wickedly more than all the Amorites did who *were* before him, and has also made Judah sin with his idols; ¹²therefore thus says YHWH, the God of Israel, 'Behold, I am bringing *such* calamity on Jerusalem and Judah, that whoever hears of it, both his ears shall tingle. ¹³And I will stretch over Jerusalem the line of Samaria and the plummet of the house of Ahab, and I will wipe Jerusalem as one wipes a dish, wiping it and turning it upside down. ¹⁴And I will abandon the remnant of My inheritance and deliver them into the hand of their enemies, and they shall become as plunder and spoil to all their enemies; ¹⁵because they have done evil in My sight, and have been provoking Me to anger, since the day their fathers came from Egypt, even to this day.'"

¹⁶Moreover, Manasseh shed very much innocent blood until he had filled Jerusalem from one end to another; besides his sin with which he made Judah sin, in doing evil in the sight of YHWH. ¹⁷Now the rest of the acts of Manasseh and all that he did and his sin which he sinned, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ¹⁸And Manasseh slept with his fathers and was buried in the garden of his own house, in the garden of Uzza, and Amon his son became king in his place.

Amon rules Judah (21.19-21.26)

¹⁹Amon was twenty-two years old when he became king, and he reigned two years in Jerusalem; and his mother's name was Meshullemeth the daughter of Haruz of Jotbah. ²⁰And he did evil in the sight of YHWH, as Manasseh his father had done. ²¹For he walked in all the way that his father had walked, and served the idols that his father had served and worshiped them.

2 Kings 21.22-22.13

22So he forsook YHWH, the God of his fathers, and did not walk in the way of YHWH. 23And the servants of Amon conspired against him and killed the king in his own house. 24Then the people of the land smote all those who had conspired against King Amon, and the people of the land made Josiah his son king in his place. 25Now the rest of the acts of Amon which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? 26And he was buried in his grave in the garden of Uzza, and Yo-shee-yaw' his son became king in his place.

Josiah rules Judah (22.1-21.2)

22 ¹Josiah was eight years old when he became king, and he reigned thirty-one years in Jerusalem; and his mother's name was Jedidah the daughter of Adaiah of Bozkath. ²And he did right in the sight of YHWH and walked in all the way of his father David, nor did he turn aside to the right or to the left.

The high priest finds a book of God's law (22.3-22.13)

³Now it came about in the eighteenth year of King Josiah that the king sent Shaphan, the son of Azaliah the son of Meshullam the scribe, to the house of YHWH, saying, ⁴"Go up to Hilkiah the high priest that he may count the money brought in to the house of YHWH which the doorkeepers have gathered from the people. ⁵And let them deliver it into the hand of the workmen who have the oversight of the house of YHWH, and let them give it to the workmen who are in the house of YHWH to repair the breach of the house, ⁶to the carpenters and the builders and the masons and for buying timber and hewn stone to repair the house. ⁷Only no accounting shall be made with them for the money delivered into their hands, for they deal faithfully."

⁸Then Hilkiah the high priest said to Shaphan the scribe, "I have found the book of the law in the house of YHWH." And Hilkiah gave the book to Shaphan who read it. ⁹And Shaphan the scribe came to the king and brought back word to the king and said, "Your servants have emptied out the money that was found in the house, and have delivered it into the hand of the workmen who have the oversight of the house of YHWH." ¹⁰Moreover, Shaphan the scribe told the king saying, "Hilkiah the priest has given me a book." And Shaphan read it in the presence of the king. ¹¹And it came about when the king heard the words of the book of the law, that he tore his clothes. ¹²Then the king commanded Hilkiah the priest, Ahikam the son of Shaphan, Achbor the son of Micaiah, Shaphan the scribe, and Asaiah the king's servant saying, ¹³"Go, inquire of YHWH for me and the people and all Judah concerning the words of this book that has been found, for great is the wrath of YHWH that burned against us, because our fathers have not listened to the words of this book, to do according to all that is written concerning us."

2 Các vua 21.22-22.13

22Thế là người bỏ rơi Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ mình, và chẳng bước đi theo đường-lối của Đức GIA-VÊ. 23Rồi các tôi-tớ của A-môn âm-mưu chống người và giết người trong nhà riêng của người. 24Rồi dân trong xứ đánh hạ tất cả những kẻ đã âm-mưu chống vua A-môn, và dân trong xứ lập Giô-si-a con trai người lên làm vua trong chỗ của người. 25Bây giờ phần còn lại của các công việc của A-môn mà người đã làm, há chúng chẳng được ghi trong Sách Lịch-sử những vua Giu-đa ư? 26Và người được chôn trong mộ của người trong vườn U-xa; và Giô-si-a con trai người thành vua trong chỗ của người.

Giô-si-a trị-vì Giu-đa (22.1-21.2)

22 ¹Giô-si-a được 8 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì trong 31 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Giê-đi-đa, con gái của A-đa-gia ở Bốt-cát. ²Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ và bước đi theo mọi đường-lối của tổ-phụ Đa-vít của người, và người chẳng xoay qua bên hữu hay bên tả.

Thầy tế-lễ thượng-phẩm tìm thấy một quyển sách luật-pháp của Đức Chúa TRỜI (22.3-22.13)

³Bây giờ xảy ra trong năm thứ mười-tám của vua Giô-si-a, nhà vua sai Sa-phan, con trai của A-sa-lia con trai của thư-ký Mê-su-lam, tới đền Đức GIA-VÊ, nói: ⁴"Hãy đi lên tới thầy tế-lễ thượng-phẩm Hinh-kia để người có thể đếm tiền được đem vào trong đền Đức GIA-VÊ mà các người giữ công đã thu từ dân-chúng. ⁵Rồi để chúng giao nó vào trong tay của những công-nhân trông-nom đền Đức GIA-VÊ và để chúng trao nó cho những công-nhân ở trong đền Đức GIA-VÊ để sửa-sang chỗ hư hỏng trong đền, ⁶cho những thợ mộc, các thợ xây-cắt, và các thợ hồ, và để mua gỗ và đá đẽo đặng sửa-sang đền. ⁷Chi tiền đã giao vào trong tay họ sẽ không được kê-toán vì họ giao-dịch một cách trung-tín."

⁸Lúc đó thầy tế-lễ thượng-phẩm Hinh-kia nói với thư-ký Sa-phan: "Tôi đã tìm được sách luật-pháp trong đền Đức GIA-VÊ." Và Hinh-kia đưa sách ấy cho Sa-phan và người đọc nó. ⁹Và thư-ký Sa-phan đến cùng nhà vua và đem lời về cho nhà vua, tâu rằng: "Các tôi-tớ của bộ hạ đã trút tiền tìm được trong đền ra, và đã giao nó vào trong tay các công-nhân trông nom đền Đức GIA-VÊ." ¹⁰Hơn nữa thư-ký Sa-phan cũng tâu cùng vua, rằng: "Thầy tế-lễ Hinh-kia đã trao cho tôi một quyển sách." Và Sa-phan đọc nó trong sự hiện-diện của nhà vua. ¹¹Và xảy ra khi nhà vua nghe các lời của sách luật-pháp, người xé rách quần-áo của mình. ¹²Đoạn nhà vua ra lệnh cho thầy tế-lễ Hinh-kia, A-hi-cam con trai của Sa-phan, A-c-bô con trai của Mì-chê, thư-ký Sa-phan, và A-sa-gia, đầy-tớ của nhà vua, rằng: ¹³"Hãy đi, cầu-vấn Đức GIA-VÊ cho ta và dân-chúng và tất cả Giu-đa về các lời của sách này là sách đã tìm được, vì lớn thay cơn thịnh-nộ của Đức GIA-VÊ đã bùng cháy chống lại chúng ta, vì tổ-phụ của chúng ta đã chẳng nghe theo các lời của sách này, để làm theo mọi điều được viết về chúng ta."

2 Các vua 22.14-23.5

Hun-đa tiên-đoán (22.14-22.20)

14Vì vậy thầy tế-lễ Hinh-kia, A-hi-cam, Ạc-bồ, Sa-phan, và A-sa-gia đi tới nữ tiên-tri Hun-đa, vợ của Sa-lum con trai của Tiếc-va, con trai của Hạt-ha, người giữ áo-lễ (bấy giờ bà sống tại Giê-ru-sa-lem trong Quận Nhi); và họ nói chuyện với bà. **15**Và bà nói với họ: "GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: 'Hãy bảo người đã sai các ngươi đến cùng Ta rằng **16**GIA-VÊ phán như vậy: 'Này, Ta giáng điều xấu-xa trên chỗ này và trên cư-dân của nó, tất cả những lời của sách mà vua Giu-đa đã đọc. **17**Vì chúng đã bỏ rơi Ta và đã xông hương cho các thần khác để chúng có thể chọc Ta giận với mọi việc làm của bàn tay chúng, bởi vậy cơn thịnh-nộ của Ta đã bùng cháy chống chỗ này, và nó sẽ không được dập tắt.'" **18**Nhưng cùng vua Giu-đa là kẻ đã sai các ngươi câu-vấn GIA-VÊ, các ngươi sẽ nói với nó như vậy: 'GIA-VÊ Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: "Về các lời mà ngươi đã nghe, **19**vì tâm ngươi mềm-mại và ngươi đã hạ mình trước mặt GIA-VÊ khi ngươi nghe điều Ta đã phán chống lại chỗ này và chống lại cư-dân của nó để chúng sẽ thành một sự tan-hoang và một lời rủa-sả, ngươi đã xé rách áo-quần của ngươi và đã khóc trước mặt Ta, Ta quả thật đã nghe ngươi," GIA-VÊ tuyên-bố. **20**Bởi vậy, này, Ta sẽ thấu ngươi về với tổ-phụ của ngươi, và sẽ được thấu vào mộ của ngươi trong bình-an, đôi mắt của ngươi cũng sẽ không thấy được mọi điều xấu-xa Ta sẽ giáng trên chỗ này.'" Thế là họ mang lời về cho nhà vua.

Giao-ước của Giô-si-a (23.1-23.3)

23 **1**Rồi nhà vua sai đi, và họ tất cả những trưởng-lão của Giu-đa và của Giê-ru-sa-lem nhóm lại cùng người. **2**Và nhà vua đi lên tới đền Đức GIA-VÊ với tất cả các người đàn-ông Giu-đa và tất cả cư-dân Giê-ru-sa-lem ở cùng vua, các thầy tế-lễ, các đấng tiên-tri, và tất cả dân-chúng, cả nhỏ lẫn lớn; rồi người đọc trong khi họ nghe tất cả các lời của sách giao-ước, là sách tìm được trong đền Đức GIA-VÊ. **3**Và nhà vua đứng cạnh cột trụ ấy và lập một giao-ước trước mặt Đức GIA-VÊ, để bước đi theo Đức GIA-VÊ, để giữ các điều-răn của Ngài, những chứng-cớ của Ngài, và các quy-chế của Ngài với hết thầy tâm và tất cả hòn, để hoàn-thành các lời giao-ước này đã được ghi trong sách này. Và tất cả dân-chúng đều tham dự vào giao-ước ấy.

Giô-si-a hủy-diệt sự thờ hình-tượng (23.4-23.20)

4Đoạn nhà vua truyền cho thầy tế-lễ thượng-phẩm Hinh-kia và các thầy tế-lễ cấp thứ và những người giữ cửa, đem ra khỏi đền-thờ của Đức GIA-VÊ tất cả những đồ dùng đã được làm cho Ba-anh, cho A-sê-ra, và cho tất cả cơ-binh trên trời; và người đốt chúng ở bên ngoài Giê-ru-sa-lem trong các cánh đồng có khe Xết-rôn, rồi đem tro của chúng đến Bê-tên. **5**Và người diệt các thầy tế-lễ thờ hình-tượng mà các vua Giu-đa đã bổ-nhiệm để xông hương ở các nơi cao trong các thành của Giu-đa và trong vùng xung-quanh Giê-ru-sa-lem, cũng diệt các kẻ xông hương cho Ba-anh, cho mặt trời, cho mặt trăng, cho các chòm sao, và cho tất cả cơ-binh trên trời.

2 Kings 22.14-23.5

Huldah predicts (22.14-22.20)

14So Hilkiah the priest, Ahikam, Achbor, Shaphan, and Asaiah went to Huldah the prophetess, the wife of Shallum the son of Tikvah, the son of Harhas, keeper of the wardrobe (now she lived in Jerusalem in the Second Quarter); and they spoke to her. **15**And she said to them, "Thus says YHWH God of Israel, 'Tell the man who sent you to Me, **16**thus says YHWH, "Behold, I bring evil on this place and on its inhabitants, *even* all the words of the book which the king of Judah have read. **17**Because they have forsaken Me and have burned incense to other gods that they might provoke Me to anger with all the work of their hands, therefore My wrath burned against this place, and it shall not be quenched.'" **18**But to the king of Judah who sent you to inquire of YHWH thus shall you say to him, "Thus says YHWH God of Israel, "Regarding the words which you have heard, **19**because your heart was tender and you humbled yourself before YHWH when you heard what I spoke against this place and against its inhabitants that they should become a desolation and a curse, and you have torn your clothes and wept before Me, I truly have heard you," declares YHWH. **20**Therefore, behold, I will gather you to your fathers, and you shall be gathered to your grave in peace, neither shall your eyes see all the evil which I will bring on this place.'" So they brought back word to the king.

Josiah's covenant (23.1-23.3)

23 **1**Then the king sent, and they gathered to him all the elders of Judah and of Jerusalem. **2**And the king went up to the house of YHWH and all the men of Judah and all the inhabitants of Jerusalem with him, and the priests and the prophets and all the people, both small and great; and he read in their hearing all the words of the book of the covenant, which was found in the house of YHWH. **3**And the king stood by the pillar and made a covenant before YHWH, to walk after YHWH, and to keep His commandments and His testimonies and His statutes with all *his* heart and all *his* soul, to carry out the words of this covenant that were written in this book. And all the people entered into the covenant.

Josiah destroys the idolatry (23.4-23.20)

4Then the king commanded Hilkiah the high priest and the priests of the second order and the doorkeepers, to bring out of the temple of YHWH all the vessels that were made for Baal, for Asherah, and for all the host of heaven; and he burned them outside Jerusalem in the fields of the Kidron, and carried their ashes to Bethel. **5**And he did away with the idolatrous priests whom the kings of Judah had appointed to burn incense in the high places in the cities of Judah and in the surrounding area of Jerusalem, also those who burned incense to Baal, to the sun and to the moon and to the constellations and to all the host of heaven.

2 Kings 23.6-23.19

⁶And he brought out the Asherah from the house of YHWH outside Jerusalem to the brook Kidron, and burned it at the brook Kidron, and ground *it* to dust, and threw its dust on the graves of the common people. ⁷He also broke down the houses of the *male* cult prostitutes which *were* in the house of YHWH, where the women were weaving hangings for the Asherah. ⁸Then he brought all the priests from the cities of Judah, and defiled the high places where the priests had burned incense, from Geba to Beersheba; and he broke down the high places of the gates which *were* at the entrance of the gate of Joshua the governor of the city, which *were* on one's left at the city gate. ⁹Nevertheless the priests of the high places did not go up to the altar of YHWH in Jerusalem, but they ate unleavened bread among their brothers. ¹⁰He also defiled Topheth, which is in the valley of the son of Hinnom, that no man might make his son or his daughter pass through the fire for Molech. ¹¹And he did away with the horses which the kings of Judah had given to the sun, at the entrance of the house of YHWH, by the chamber of Nathan-melech the official, which was in the precincts; and he burned the charriots of the sun with fire. ¹²And the altars which *were* on the roof, the upper chamber of Ahaz, which the kings of Judah had made, and the altars which Manasseh had made in the two courts of the house of YHWH, the king broke down; and he smashed them there, and threw their dust into the brook Kidron. ¹³And the high places which *were* before Jerusalem, which *were* on the right of the mount of destruction which Solomon the king of Israel had built for Ashtoreth the abomination of the Sidonians, and for Chemosh the abomination of Moab, and for Milcom the abomination of the sons of Am-mone', the king defiled. ¹⁴And he broke in pieces the *sacred* pillars and cut down the Aw-sheer-eem' and filled their places with human bones.

¹⁵Furthermore, the altar that *was* at Bethel *and* the high place which Jeroboam the son of Nebat, who made Israel sin, had made, even that altar and the high place he broke down. Then he burned the high place, ground them to dust, and burned the Asherah. ¹⁶Now when Josiah turned, he saw the graves that *were* there on the mountain, and he sent and took the bones from the graves and burned *them* on the altar and defiled it according to the word of YHWH which the man of God proclaimed, who proclaimed these things. ¹⁷Then he said, "What is this monument that I see?" And the men of the city told him, "It is the grave of the man of God who came from Judah and proclaimed these things which you have done against the altar of Bethel." ¹⁸And he said, "Let him alone; let no one disturb his bones." So they left his bones undisturbed with the bones of the prophet who came from Samaria. ¹⁹And Josiah also removed all the houses of the high places which *were* in the cities of Samaria, which the kings of Israel had made provoking YHWH; and he did to them just as he had done in Bethel.

2 Các vua 23.6-23.19

⁶Và người đem *tượng* A-sê-ra⁽¹⁾ từ đền Đức GIA-VÊ ra đến bên ngoài Giê-ru-sa-lem tới khe Xết-rôn, và đốt nó tại khe Xết-rôn, và nghiền nát thành bụi, và rải bụi của nó trên mồ-mả của thường dân. ⁷Người cũng đập đổ các nhà của bọn đĩ *đực* thờ cúng đã ở trong đền Đức GIA-VÊ, tại đó các bà đang dệt các trường cho A-sê-ra. ⁸Rồi người đòi tất cả các thầy tế-lễ từ các thành của Giu-đa, và làm ô-úế các nơi cao, nơi mà các thầy tế-lễ đã từng xông hương, từ Ghê-ba đến Bê-e-Sê-ba; và người đập đổ các nơi cao của những cổng ở tại lối vào cổng Giô-suê thống-đốc thành, cái ở bên tay tả tại cổng thành. ⁹Tuy nhiên các thầy tế-lễ của các nơi cao không đi lên đến bàn-thờ của Đức GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem, song họ ăn bánh không men ở giữa vòng anh em của họ. ¹⁰Người cũng làm ô-úế Tô-phết⁽²⁾, ở trong thung-lũng của con trai của Hi-nôm, để không ai có thể bắt con trai của mình hay con gái mình đi qua lửa cho Mo-lóc. ¹¹Và người diệt những con ngựa mà các vua Giu-đa đã ban cho mặt trời, tại cửa vào đền Đức GIA-VÊ, cạnh công-đường của quan-viên⁽³⁾ Nê-than-Mê-léc, ở trong khu-vực riêng; và người dùng lửa đốt các cỗ xe *dâng* cho mặt trời. ¹²Còn các bàn-thờ ở trên nóc nhà, phòng trên của A-cha, mà các vua Giu-đa đã dựng lên, và các bàn-thờ mà Ma-na-se đã dựng lên trong 2 sân của đền Đức GIA-VÊ, người đập đổ xuống; người đập tan chúng từng mảnh ở đó, và ném bụi của chúng vào trong khe Xết-rôn. ¹³Còn những nơi cao ở phía trước Giê-ru-sa-lem, ở phía bên phải núi hủy-diệt mà Sa-lô-môn vua Y-sơ-ra-ên đã xây-cất cho Ách-ta-rôt cái ghê-tôm của dân Si-dôn, cho Kê-móc cái ghê-tôm của Mô-áp, và cho Minh-côm cái ghê-tôm của những con trai Am-môn, người cũng làm ô-úế. ¹⁴Và người đập bể thành từng mảnh các trụ-thờ và chặt các *tượng* A-sê-ra, rồi đổ đầy chỗ của chúng với xương loài người.

¹⁵Hơn nữa, cái bàn-thờ tại Bê-tên và nơi cao mà Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, là kẻ đã làm cho Y-sơ-ra-ên phạm tội, đã dựng lên, chính bàn-thờ đó và nơi cao người đã đập đổ xuống. Rồi người đốt nơi cao, nghiền chúng thành bụi, và đốt *tượng* A-sê-ra. ¹⁶Bây giờ, khi Giô-si-a quay lại, người thấy mồ-mả ở đó trên núi, người sai lấy xương khỏi các mồ và đốt *chúng* trên bàn-thờ ấy mà làm ô-úế nó theo lời của Đức GIA-VÊ mà người của Đức Chúa TRỜI đã công-bố, là người đã công-bố các điều này. ¹⁷Lúc đó người nói: "Cái đài tưởng-niệm này mà ta thấy là cái gì?" Những người đàn-ông của thành nói cho người biết: "Ấy là mộ-phần của người của Đức Chúa TRỜI, là kẻ đã đến từ Giu-đa và đã công-bố các điều mà bệ hạ vừa gây ra cho bàn-thờ Bê-tên." ¹⁸Và người phán: "Hãy để người yên; chớ để ai xáo-động xương cốt của người." Vì vậy họ để xương cốt của người không bị xáo-động với xương cốt của đấng tiên-tri đến từ Sa-ma-ri. ¹⁹Và Giô-si-a cũng dẹp bỏ tất cả các đền trên các nơi cao ở tại các thành Sa-ma-ri mà các vua Y-sơ-ra-ên đã dựng lên chọc giận Đức GIA-VÊ; và người *cũng* gây ra cho chúng y như tại Bê-tên.

¹ dấu hiệu bằng gỗ của một nữ thần

²Tô-phết là chỗ cho việc thiêu đốt, tế người cho thần Mo-lóc

³bản khác: hoạn-quan

2 Các vua 23.20-23.33

²⁰Và tất cả những thầy tế-lễ các nơi cao đang ở đó nhà vua giết trên các bàn-thờ và đốt xương người trên chúng; rồi người trở về Giê-ru-sa-lem

Lễ Vượt-qua được tái-lập (23.21-23.28)

²¹Đoạn nhà vua truyền cho tất cả dân-chúng, phán: "Hãy cử-hành lễ Vượt-qua cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của các ngươi như được viết trong sách giao-ước này."

²²Chắc-chắn một lễ Vượt-qua như vậy đã chẳng hề được cử-hành kể từ các ngày của các phán-quan, là những người đã phán xét Y-sơ-ra-ên, cũng chẳng có trong các ngày của những vua Y-sơ-ra-ên và của những vua Giu-đa.

²³Song trong năm thứ mười-tám của vua Giô-si-a, lễ Vượt-qua này được tuân giữ cho Đức GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem.

²⁴Hơn nữa, Giô-si-a cũng thiêu rụi những đồng-cốt, các người cầu hồn, các thê-ra-phim⁽¹⁾, các hình-tượng, và tất cả những cái ghê-tởm được thấy trong đất Giu-đa và tại Giê-ru-sa-lem, để người được thực-hiện các lời của luật-pháp được viết trong sách mà thầy tế-lễ Hinh-kia đã tìm được trong đền Đức GIA-VÊ. ²⁵Và trước người, chẳng có một vì vua nào trở lại cùng Đức GIA-VÊ với tất cả tâm của họ, với tất cả hồn của họ, và với tất cả sức-lực của họ, y theo hết thấy luật pháp của Môi-se; cũng không có ai giống như người chỗi dậy sau người.

²⁶Tuy nhiên, Đức GIA-VÊ chẳng quay khỏi sự mãnh-liệt của cơn giận lớn-lao của Ngài, với nó cơn giận của Ngài cháy bùng chống lại Giu-đa, vì tất cả các sự khiêu-khích mà Ma-na-se đã trêu-chọc Ngài. ²⁷Và Đức GIA-VÊ phán: "Ta cũng sẽ dẹp Giu-đa khỏi cái nhìn của Ta, như Ta đã dẹp Y-sơ-ra-ên. Và Ta sẽ loại bỏ Giê-ru-sa-lem, thành này mà Ta đã chọn và cái đền mà Ta đã phán: 'Danh ta sẽ ngự ở đó.'"

²⁸Bây giờ phần còn lại của những hành-động của Giô-si-a và mọi điều mà người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Lịch-sử của những Vua Giu-đa hay sao?

Giô-si-a bị giết (23.29-23.30)

²⁹Trong những ngày của người, Pha-ra-ôn Nê-cô vua Ê-díp-tô đi lên đánh vua A-si-ri tới sông Ô-phơ-rát. Và Vua Giô-si-a đi đón hãn, và khi hãn thấy người thì hãn giết người tại Mê-ghi-đô. ³⁰Và các tôi-tớ của người chờ người, nằm chết trong xe từ Mê-ghi-đô, đem người về Giê-ru-sa-lem và chôn người trong mộ riêng của người. Đoạn dân trong xứ bắt Giô-a-cha con trai của Giô-si-a mà xúc-dầu cho người, và lập người làm vua trong chỗ của cha người.

Giô-a-cha cai-trị Giu-đa (23.31-23.33)

³¹Giô-a-cha được 23 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 3 tháng tại Giê-ru-sa-lem; tên mẹ của người là Hamu-ta con gái của Giê-rê-mi ở Líp-na. ³²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều tở-phụ của người đã làm. ³³Và Pha-ra-ôn Nê-cô giam tù người tại Ríp-la trong đất Ha-mát, để người không thể trị-vì tại Giê-ru-sa-lem; và hãn bắt xứ nộp phạt 100 ta-lâng bạc và 1 ta-lâng vàng.

2 Kings 23.20-23.33

²⁰And all the priests of the high places who were there he slaughtered on the altars and burned human bones on them; then he returned to Jerusalem.

Passover reinstated (23.21-23.28)

²¹Then the king commanded all the people saying, "Celebrate the Passover to YHWH your God as it is written in this book of the covenant." ²²Surely such a Passover had not been celebrated from the days of the judges who judged Israel, nor in all the days of the kings of Israel and of the kings of Judah. ²³But in the eighteenth year of King Josiah, this Passover was observed to YHWH in Jerusalem.

²⁴Moreover, Josiah consumed the mediums and the spiritists and the teraphim and the idols and all the abominations that were seen in the land of Judah and in Jerusalem, that he might perform the words of the law which were written in the book that Hilkiah the priest found in the house of YHWH. ²⁵And before him there was no king like him who turned to YHWH with all his heart and with all his soul and with all his might, according to all the law of Moses; nor did any like him arise after him.

²⁶However, YHWH did not turn from the fierceness of His great wrath with which His anger burned against Judah, because of all the provocations with which Manasseh had provoked Him. ²⁷And YHWH said, "I will remove Judah also from My sight, as I have removed Israel. And I will cast off Jerusalem, this city which I have chosen, and the house of which I said, 'My name shall be there.'"

²⁸Now the rest of the acts of Josiah and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

Josiah is killed (23.29-23.30)

²⁹In his days Pharaoh-necho king of Egypt went up to the king of Assyria to the river Euphrates. And King Josiah went to meet him, and when Pharaoh-necho saw him he killed him at Meggiddo. ³⁰And his servants drove him, dead in a chariot from Meggiddo and brought him to Jerusalem and buried him in his own tomb. Then the people of the land took Jehoahaz the son of Josiah and anointed him and made him king in place of his father.

Jehoahaz rules Judah (23.31-23.33)

³¹Jehoahaz was twenty-three years old when he became king, and he reigned three months in Jerusalem; and his mother's name was Hamutal the daughter of Jeremiah of Libnah. ³²And he did evil in the sight of YHWH, according to all that his fathers had done. ³³And Pharaoh-necho imprisoned him at Riblah in the land of Hamath, that he might not reign in Jerusalem; and he imposed on the land a fine of one hundred talents of silver and a talent of gold.

¹thê-ra-phim là ảnh-tượng trong gia-đình Hê-bo-ro

2 Kings 23.34-24.11

Jehoiakim made king by Pharaoh (23.34-23.35)

³⁴And Pharaoh-necho made Eliakim the son of Josiah king in the place of Josiah his father, and changed his name to Jehoiakim. But he took Jehoahaz away and he came to Egypt and he died there. ³⁵So Jehoiakim gave the silver and gold to Pharaoh, but he taxed the land in order to give the money at the command of Pharaoh. He exacted the silver and gold from the people of the land, each according to his valuation, to give it to Pharaoh-necho.

2. Judah is exiled to Babylon (23.36-25.30)

Jehoiakim rules Judah (23.36-24.5)

³⁶Jehoiakim was twenty-five years old when he became king, and he reigned eleven years in Jerusalem; and his mother's name was Zebidah the daughter of Pedaiah of Rumah. ³⁷And he did evil in the sight of YHWH, according to all that his fathers had done.

24 ¹In his days Nebuchadnezzar king of Babylon came up, and Jehoiakim became his servant for three years; then he turned and rebelled against him. ²And YHWH sent against him bands of Chaldeans, bands of Arameans, bands of Moabites, and bands of Ammonites. So He sent them against Judah to destroy it, according to the word of YHWH, which He had spoken through His servants the prophets. ³Surely at the mouth of YHWH it came upon Judah, to remove them from His sight because of the sins of Manasseh, according to all that he had done, ⁴and also for the innocent blood which he shed, for he filled Jerusalem with innocent blood; and YHWH would not forgive. ⁵Now the rest of the acts of Jehoiakim and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

Jehoiachin reigns (24.6-24.7)

⁶So Jehoiakim slept with his fathers, and Jehoiachin his son became king in his place. ⁷And the king of Egypt did not come out of his land again, for the king of Babylon had taken all that belonged to the king of Egypt from the brook of Egypt to the river Euphrates.

Judah is exiled to Babylon (24.8-24.17)

⁸Jehoiachin was eighteen years old when he became king, and he reigned three months in Jerusalem; and his mother's name was Nehushta the daughter of Elnathan of Jerusalem. ⁹And he did evil in the sight of YHWH, according to all that his father had done.

¹⁰At that time the servants of Nebuchadnezzar king of Babylon went up to Jerusalem, and the city came under siege. ¹¹And Nebuchadnezzar the king of Babylon came to the city, while his servants were besieging it.

2 Các vua 23.34-24.11

Pha-ra-ôn lập Giê-hô-gia-kim làm vua (23.34-23.35)

³⁴Rồi Pha-ra-ôn Nê-cô lập Ê-li-a-kim con trai của Giô-si-a lên làm vua trong chỗ của Giô-si-a cha người, và đổi tên người thành Giê-hô-gia-kim. Nhưng hắn bắt Giô-a-cha đi và người đến Ê-díp-tô, và người chết ở đó. ³⁵Thế là Giê-hô-gia-kim nộp bạc và vàng cho Pha-ra-ôn, nhưng người đánh thuế dân để nộp tiền theo lệnh của Pha-ra-ôn. Người thu bạc và vàng từ dân trong xứ, mỗi người tùy theo sự định giá của người, để nộp cho Pha-ra-ôn Nê-cô.

2. Giu-đa bị đày đến Ba-by-lôn (23.36-25.30)

Giê-hô-gia-kim trị-vì Giu-đa (23.36-24.5)

³⁶Giê-hô-gia-kim được 25 tuổi khi thành vua, và người trị-vì 11 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ của người là Xê-bút-đa con gái của Phê-đa-gia ở Ru-ma. ³⁷Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều tở-phụ của người đã làm.

24 ¹Trong các ngày của người, Nê-bu-cát-nết-sa vua Ba-by-lôn đi lên, và Giê-hô-gia-kim thành tôi-tớ của hắn trong 3 năm; đoạn người quay lại và nổi-loạn chống lại hắn. ²Và Đức GIA-VÊ sai những băng các người Canh-đê, những băng các người A-ram, những băng các người Mô-áp, và những băng các người Am-môn đến chống người. Thế là Ngài sai chúng chống Giu-đa để hủy-diệt nó, theo lời Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán qua các tôi-tớ của Ngài, các đấng tiên-tri. ³Một cách chắc-chắn ở miệng của Đức GIA-VÊ, nó xảy đến trên Giu-đa, để dẹp họ đi khỏi cái nhìn của Ngài vì những tội của Ma-na-se, theo mọi điều mà người đã làm, ⁴và cũng vì máu vô-tội mà người đã đổ ra, vì người đã đổ đầy Giê-ru-sa-lem với máu vô-tội; và Đức GIA-VÊ không muốn tha-thứ. ⁵Bây giờ phần còn lại của các công việc của Giê-hô-gia-kim và mọi điều mà người đã làm, há chúng chẳng được viết trong sách Sử-ký những vua Giu-đa hay sao?

Giê-hô-gia-kim trị-vì (24.6-24.7)

⁶Thế là, Giê-hô-gia-kim ngủ với tở-phụ của mình, và Giê-hô-gia-kin con trai của người thành vua trong chỗ của người. ⁷Và vua Ê-díp-tô chẳng đi ra khỏi đất của hắn nữa, vì vua Ba-by-lôn đã lấy tất cả thuộc vua Ê-díp-tô từ khe Ê-díp-tô cho đến sông O-phơ-rát.

Giu-đa bị đày qua Ba-by-lôn (24.8-24.17)

⁸Giê-hô-gia-kin được 18 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 3 tháng tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Nê-hu-ta con gái của Ên-na-than ở Giê-ru-sa-lem. ⁹Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều tở-phụ của người đã làm.

¹⁰Vào lúc đó, các tôi-tớ của Nê-bu-cát-nết-sa vua Ba-by-lôn đi lên tới Giê-ru-sa-lem, và thành bị vây hãm. ¹¹Và Nê-bu-cát-nết-sa vua Ba-by-lôn đến thành, trong khi các tôi-tớ của hắn đang vây hãm nó.

2 Các vua 24.12-25.7

¹²Và Giê-hô-gia-kin vua Giu-đa đi ra ngoài đến cùng vua Ba-by-lôn, người và mẹ của người, các tôi-tớ của người, các tướng-lãnh của người, và các quan-viên⁽¹⁾ của người. Thế là vua Ba-by-lôn bắt người làm tù-nhân trong năm thứ tám của triều-đại của người. ¹³Và người mang ra ngoài từ đó tất cả bữu-vật của đền ĐỨC GIA-VÊ, và các bữu-vật của hoàng cung, và cắt thành từng mảnh tất cả những bình bằng vàng mà Sa-lô-môn vua Y-sơ-ra-ên đã làm trong đền ĐỨC GIA-VÊ, y như ĐỨC GIA-VÊ đã phán. ¹⁴Đoạn vua Ba-by-lôn dẫn đi đầy tất cả Giê-ru-sa-lem, tất cả những thủ-lãnh, tất cả những đàn-ông dũng-cảm mạnh-dạn, 10 ngàn tù-nhân, cùng hết thảy thợ thủ-công và thợ rèn. Chẳng còn ai ở lại ngoài trừ dân nghèo nhất trong xứ. ¹⁵Thế là hấn dẫn Giê-hô-gia-kin đi đầy đến Ba-by-lôn; mẹ của người, các hoàng phi của người, các quan-viên của người, và những người đàn-ông dẫn đầu trong xứ, người, các hoàng phi của người, các quan-viên của người, và những người từ Giê-ru-sa-lem đến Ba-by-lôn. ¹⁶Và tất cả những đàn-ông dũng-cảm, 7 ngàn, cùng các thợ thủ-công và các thợ rèn, 1 ngàn, tất cả đều mạnh-mẽ và thích-hợp cho chiến-trận, và những người nầy vua Ba-by-lôn đem đi đầy đến Ba-by-lôn. ¹⁷Rồi vua Ba-by-lôn lập chủ của người là Ma-tha-nia làm vua trong chỗ của người, và đổi tên người thành Sê-đê-kia.

Sê-đê-kia cai-trị Giu-đa (24.18-24.20)

¹⁸Sê-đê-kia được 21 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 11 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Ha-mu-ta con gái của Giê-rê-mi ở Líp-na. ¹⁹Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, theo mọi điều Giê-hô-gia-kin đã làm. ²⁰Vì qua cơn giận của ĐỨC GIA-VÊ điều nầy xảy ra tại Giê-ru-sa-lem và Giu-đa cho đến khi Ngài trừ chúng ra khỏi sự hiện-diện của Ngài. Và Sê-đê-kia nổi-loạn chống vua Ba-by-lôn.

Nê-bu-cát-nết-sa vây Giê-ru-sa-lem (25.1-25.7)

25 ¹Bấy giờ, xảy ra trong năm thứ chín của triều-đại của người, vào ngày thứ mười của tháng thứ mười, Nê-bu-cát-nết-sa vua Ba-by-lôn đến, hấn và toàn thể quân-đội của hấn đến đánh Giê-ru-sa-lem, dàn trại chống lại nó, đắp thành bao vây tất cả chung-quanh nó. ²Thế là thành ấy bị vây cho đến năm thứ mười-một của vua Sê-đê-kia. ³Vào ngày thứ chín của tháng *thứ tư*, nạn đói trong thành trầm-trọng đến nỗi không có thực-phẩm cho dân trong xứ. ⁴Rồi, thành bị phá vỡ, và mọi người đàn-ông chiến-tranh chạy trốn vào ban đêm bằng lối đi của cái công ở giữa hai vách tường cạnh vườn thượng uyển⁽²⁾, mặc dầu dân Canh-đê ở xung-quanh thành. Và họ đi theo lối của vùng đồng-bằng. ⁵Nhưng quân-đội dân Canh-đê truy đuổi nhà vua và bắt kịp người trong đồng-bằng Giê-ri-cô và toàn thể quân-đội của người đều tản-lạc khỏi người. ⁶Rồi chúng bắt nhà vua và đem người đến vua Ba-by-lôn tại Ríp-la và hấn tuyên án người. ⁷Và chúng giết những người con trai của Sê-đê-kia trước mặt người, rồi móc đôi mắt của Sê-đê-kia, và cùm người bằng dây xích đồng và đem người đến Ba-by-lôn.

¹bản khác: các hoạn-quan

²vườn của vua

2 Kings 24.12-25.7

¹²And Jehoiachin the king of Judah went out to the king of Babylon, he and his mother and his servants and his captains and his officials. So the king of Babylon took him captive in the eighth year of his reign. ¹³And he carried out from there all the treasures of the house of YHWH, and the treasures of the king's house, and cut in pieces all the vessels of gold which Solomon king of Israel had made in the temple of YHWH, just as YHWH had said. ¹⁴Then he led away into exile all Jerusalem and all the captains and all the mighty men of valor, ten thousand captives, and all the craftsmen and the smiths. None remained except the poorest people of the land. ¹⁵So he led Jehoiachin away into exile to Babylon; also the king's mother and the king's wives and his officials and the leading men of the land, he led away into exile from Jerusalem to Babylon. ¹⁶And all the men of valor, seven thousand, and the craftsmen and the smiths, one thousand, all strong and fit for war, and these the king of Babylon brought into exile to Babylon. ¹⁷Then the king of Babylon made his uncle Mattaniah, king in his place, and changed his name to Zedekiah.

Zedekiah rules Judah (24.18-24.20)

¹⁸Zedekiah was twenty-one years old when he became king, and he reigned eleven years in Jerusalem; and his mother's name was Hamutal the daughter of Jeremiah of Libnah. ¹⁹And he did evil in the sight of YHWH, according to all that Jehoiakim had done. ²⁰For through the anger of YHWH this came about in Jerusalem and Judah until He cast them out from His presence. And Zedekiah rebelled against the king of Babylon.

Nebuchadnezzar besieges Jerusalem (25.1-25.7)

25 ¹Now it came about in the ninth year of his reign, on the tenth day of the tenth month, that Nebuchadnezzar king of Babylon came, he and all his army, against Jerusalem, camped against it, and built a siege wall all around it. ²So the city was under siege until the eleventh year of King Zedekiah. ³On the ninth day of the *fourth* month the famine was so severe in the city that there was no food for the people of the land. ⁴Then the city was broken into, and all the men of war *fled* by night by way of the gate between the two walls beside the king's garden, though the Chaldeans were all around the city. And they went by way of the Arabah. ⁵But the army of the Chaldeans pursued the king and overtook him in the plains of Jericho and all his army was scattered from him. ⁶Then they captured the king and brought him to the king of Babylon at Riblah, and he passed sentence on him. ⁷And they slaughtered the sons of Zedekiah before his eyes, then put out the eyes of Zedekiah and bound him with bronze fetters and brought him to Babylon.

2 Kings 25.8-25.23

Jerusalem burned, plundered, and destroyed (25.8-25.21)

8Now on the seventh day of the fifth month, which was the nineteenth year of King Nebuchadnezzar, king of Babylon, Nebuzaradan the captain of the guard, a servant of the king of Babylon, came to Jerusalem. **9**And he burned the house of YHWH, the king's house, and all the houses of Jerusalem; even every great house he burned with fire. **10**So all the army of the Chaldeans who were with the captain of the guard broke down the walls around Jerusalem. **11**Then the rest of the people who were left in the city and the deserters who had deserted to the king of Babylon and the rest of the multitude, Nebuzaradan the captain of the guard carried away into exile. **12**But the captain of the guard left some of the poorest of the land to be vinedressers and plowmen.

13Now the bronze pillars which were in the house of YHWH, and the stands and the bronze sea which were in the house of YHWH, the Chaldeans broke in pieces and carried the bronze to Babylon. **14**And they took away the pots, the shovels, the snuffers, the spoons, and all the bronze vessels which were used in temple service. **15**The captain of the guard also took away the firepans and the basins, what was fine gold and what was fine silver. **16**The two pillars, the one sea, and the stands which Solomon had made for the house of YHWH—the bronze of all these vessels was beyond weight. **17**The height of the one pillar was eighteen cubits, and a bronze capital was on it; the height of the capital was three cubits, with a network and pomegranates on the capital all around, all of bronze. And the second pillar was like these with network.

18Then the captain of the guard took Seraiah the chief priest and Zephaniah the second priest, with the three keepers of the door. **19**And from the city he took one official who was overseer of the men of war, and five of the king's advisers who were found in the city; and the scribe of the captain of the army, who mustered the people of the land; and sixty men of the people of the land who were found in the city. **20**And Nebuzaradan the captain of the guard took them and brought them to the king of Babylon at Riblah. **21**Then the king of Babylon struck them down and put them to death at Riblah in the land of Hamath. So Judah was led away into exile from its land.

Leadership after the fall of Jerusalem; Gedaliah made governor (25.22-25.26)

22Now as for the people who were left in the land of Judah, whom Nebuchadnezzar king of Babylon had left, he appointed Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan over them. **23**When all the captains of the forces, they and their men, heard that the king of Babylon had appointed Gedaliah governor they came to Gedaliah to Mizpah, namely Ishmael the son of Nethaniah, and Johanan the son of Kareah, and Seraiah the son of Tanhumeth the Netophathite, and Jaazaniah the son of the Maacathite, they and their men.

2 Các vua 25.8-25.23

Giê-ru-sa-lem bị đốt, cướp, và phá-hủy (25.8-25.21)

8Bảy giờ vào ngày thứ bảy của tháng thứ năm, ấy là năm thứ mười-chín của vua Nê-bu-cát-nết-sa, vua Ba-by-lôn, thủ-lãnh vệ-binh Nê-bu-xa-ra-đan, một tôi-tớ của vua Ba-by-lôn, đến Giê-ru-sa-lem. **9**Và hắn đốt đền Đức GIA-VÊ, cung vua, và toàn thể nhà-cửa của Giê-ru-sa-lem; hắn đốt cả mọi nhà lớn bằng lửa. **10**Thế là tất cả quân-đội dân Canh-đê dưới trướng quan thủ-lãnh vệ-binh phá đổ các vách tường xung-quanh Giê-ru-sa-lem. **11**Rồi phần dân chúng còn lại đã bị bỏ lại trong thành và những kẻ đào-ngũ để theo vua Ba-by-lôn và phần còn lại của đám đồng, quan thủ lãnh vệ-binh Nê-bu-xa-ra-đan cũng đem đi đây. **12**Nhưng quan thủ lãnh vệ-binh để lại mấy người nghèo nhất của xứ để là những kẻ trồng nho và cây ruộng.

13Và các trụ đồng ở trong đền Đức GIA-VÊ, và những viên tảng và cái bể bằng đồng ở trong đền Đức GIA-VÊ, dân Canh-đê đập bể thành từng mảnh rồi đem đồng về Ba-by-lôn. **14**Chúng lấy đi những cái nồi, những cái xèng, những kéo cắt tim đèn sáp, những cái thìa, và tất cả các đồ chứa bằng đồng dùng trong việc phụng-sự trong đền. **15**Quan thủ-lãnh vệ-binh cũng lấy đi những đồ đựng tro, những cái chậu, vật gì làm bằng vàng ròng, và vật gì làm bằng bạc tinh-chế. **16**Hai cây trụ, cái biển đồng, và những viên tảng mà Sa-lô-môn đã làm cho đền Đức GIA-VÊ—lượng đồng của tất cả những đồ dùng này quá lượng cân. **17**Bề cao của cây trụ là 18 cu-bít, với chóp cột bằng đồng ở trên nó; chiều cao của đỉnh cột là 3 cu-bít, với 1 cái lưới và các trái lựu trên cái đỉnh cột tất cả bọc xung-quanh, tất cả bằng đồng. Và cây trụ thứ hai giống những cái ấy với cái lưới.

18Đoạn đại-úy đội vệ-binh bắt thầy tế-lễ cả Sê-ra-gia và thầy tế-lễ phó Sô-phô-ni, với 3 người giữ cửa. **19**Và từ thành ấy hắn bắt 1 quan-viên là giám-sát-viên các chiến-sĩ, 5 quan cố-vấn của vua bị bắt gặp trong thành; người thư-ký của tư lệnh quân-đội, là kẻ chiêu-mộ binh-sĩ trong xứ; và 60 người của dân trong xứ bị bắt gặp trong thành. **20**Rồi quan thủ-lãnh vệ-binh Nê-bu-xa-ra-đan bắt họ và đem họ đến vua Ba-by-lôn tại Ríp-la. **21**Rồi vua Ba-by-lôn đánh họ gục và giết họ tại Ríp-la trong xứ Ha-mát. Thế là Giu-đa bị dẫn đi đày khỏi xứ của mình.

Giới lãnh-đạo sau khi Giê-ru-sa-lem thất thủ; Ghê-đa-lia được đặt làm thống-đốc (25.22-25.26)

22Bảy giờ, đối với dân bị bỏ lại trong xứ Giu-đa, mà Nê-bu-cát-nết-sa vua Ba-by-lôn đã bỏ lại, hắn chỉ-định Ghê-đa-lia con trai của A-hi-cam, con trai của Sa-phan, cai-trị chúng. **23**Khi tất cả các thủ-lãnh của các lực-lượng, họ và thuộc cấp của họ, nghe vua Ba-by-lôn đã chỉ-định Ghê-đa-lia làm thống-đốc, thì họ đến cùng Ghê-đa-lia tại Mích-ba, ấy là Ích-ma-ên con trai của Nê-tha-nia, Giô-ha-nan con trai của Ca-rê-át, và Sê-ra-gia con trai của Tan-hu-mét người Nê-tô-pha, và Gia-a-xa-nia con trai của người Ma-a-cát, họ và thuộc cấp của họ.

2 Các vua 25.24-25.30

²⁴Và Ghê-đa-lia thề cùng họ và thuộc cấp của họ: "Đừng sợ tôi-tớ của dân Canh-đê; hãy sống trong xứ và phục-vụ vua Ba-by-lôn, thì sẽ tốt-đẹp cho các người."

²⁵Nhưng xảy ra trong tháng thứ bảy, Ích-ma-ên con trai của Nê-tha-nia con trai của Ê-li-sa-ma, thuộc hoàng-tộc, đến với 10 người và đánh hạ Ghê-đa-lia đến nỗi người chết với các người Giu-đa và dân Canh-đê, đang ở cùng người tại Mích-ba. ²⁶Rồi tất cả dân-chúng, cả nhỏ lẫn lớn, và những thủ-lãnh các lực-lượng chỗi dậy và đi đến Ê-đíp-tô; vì họ sợ dân Canh-đê.

Giê-hô-gia-kin được thả ra khỏi tù (25.27-25.30)

²⁷Bấy giờ xảy ra trong năm thứ ba-mươi-bảy của sự lưu-đày của Giê-hô-gia-kin vua Giu-đa, trong tháng thứ mười-hai, vào ngày thứ hai-mươi-bảy của tháng, Ê-vinh-mê-rô-đác vua Ba-by-lôn, trong năm mà hắn thành vua, thả Giê-hô-gia-kin vua Giu-đa ra khỏi tù; ²⁸và hắn nói chuyện tử-tế với người và đặt ghế người cao hơn ghế của những vị vua đang ở cùng hắn tại Ba-by-lôn. ²⁹Rồi Giê-hô-gia-kin thay quần-áo tù của mình, và dùng bữa của mình trong sự hiện-diện của nhà vua đều-đặn suốt những ngày của đời mình; ³⁰còn về phụ-cấp của người, một phụ-cấp thường-xuyên được vua ban cho người, một phần cho mỗi ngày, tất cả những ngày của cuộc đời người.

2 Kings 25.24-25.30

²⁴And Gedaliah swore to them and their men and said to them, "Do not be afraid of the servants of the Chaldeans; live in the land and serve the king of Babylon, and it will be well with you."

²⁵But it came about in the seventh month, that Ishmael the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the royal seed, came with ten men and struck Gedaliah down so that he died along with the Jews and the Chaldeans who were with him at Mizpah. ²⁶Then all the people, both small and great, and the captains of the forces arose and went to Egypt; for they were afraid of the Chaldeans.

Jehoiachin released from prison (25.27-25.30)

²⁷Now it came about in the thirty-seventh year of the exile of Jehoiachin king of Judah, in the twelfth month, on the twenty-seventh day of the month, that Evil-merodach king of Babylon, in the year that he became king, released Jehoiachin king of Judah from prison; ²⁸and he spoke kindly to him and set his throne above the throne of the kings who were with him in Babylon. ²⁹And Jehoiachin changed his prison clothes, and had his meals in the king's presence regularly all the days of his life; ³⁰and for his allowance, a regular allowance was given him by the king, a portion for each day, all the days of his life.